

Forfatter: Anna Maria Meyer, 1835-1874

Titel: Breve fra og til en Skuespillerinde

Citation: Anna Maria Meyer, 1835-1874: "Breve fra og til en Skuespillerinde", i *Breve fra og til en Skuespillerinde*, v. Thaning & Appels Forlag, s. I. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002150180-000-root.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Breve fra og til en Skuespillerinde

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Breve

fra og til

en Skuespillerinde.

Udgivne af Nemo.

Kjøbenhavn.

v. Thaning & Appels Forlag.

Thieles Bogtrykkeri.

1868.

s. II Motto.

Dichtung und Wahrheit.

Göthe.

s. 1

Anna Holte til Fru Emma Strøm i

Veile

Kjøbenhavn, den 3die September 185*.

Endeitg har jeg vundet Seier. Men hvilken Seier! Balpladsen ligger fuld af Døde og Saarede, og man vader i Blod. Du kan nok tænke Dig, at Blodet er her synonymt med Taarer, og de Døde og Saarede ere Tante Claras og mine Følelser, som have været i det største Oprør. Men nu, — Terningerne ere kastede, jeg gaaer over Rubicon. Mit unge Hjerte føæler sig som en anden Cæsar. Jeg maa seire. — Ja, endeligen har jeg afpresset min Tantes Tilladelse til at faae mit Livs høieste Ønske opfyldt, jeg maa blive Skuespillerinde, jeg maa betræde det kongelige danske Theaters Scene, jeg maa blive en Præstinde i Thalias Tempel. Vidste Du den Salighedsruus, jeg lever i, nei, jeg lever ikke her paa Jorden, jeg svæver i Elysium. Men hvilken Kamp har jeg ikke bestaaet! Den haardeste Kamp imod gamle, nedarvede, spidsborgerlige Anskuelse, stammende fra den Tid, da man betragtede Skuespillere som en Art Parias i Samfundet, og ikke engang tillod s. zat deres Lig bleve begravede i Christenjord. Ja, havde vor Scenes Heroer hørt Tantes Dom over dem, vilde de sikkert have gjort store Øine. Da jeg fremhævede den store aandelige Begavelse hos de berømte Skuespillerinder A* og B*, sagde Tante: „Begavelse! hm, de fremsige tidt daarligt nok store Digteres store Tanker, men derfor blive de selv lige smaae“.

1

„Men tænk Dig Tante, hvor begeistret man kan føle sig ved en ypperlig Fremstilling paa Theatret!“

„Begeistret, hm, et middelmaadigt Glas Champagne kan ogsaa begeistre, men den Ruus gaaer hurtigt over, og Dagen efter har man Hovedpine“.

Savledes vedblev Tante, og tilsidst begyndte hun at angribe den moralske Side ved Standen, og den levnede hun ikke Ære for fire Skilling. Moralen var, at den ingen Moral havde, og at hun ligesaa gjerne vilde ofre sin Søsterdatter til Uhyret Minotanos, som at tillade hende som Skuespillerinde at betræde den lille graa Bygning paa Kongens Nytorv.

Da jeg nu mærkede, at Stenen ikke lod sig løfte paa den Maade, begyndte jeg at anvende lidt Diplomati, jeg ymtede Noget om, at fordi jeg begyndte med at lade mig instruere af Fru A*, derfor var det jo ikke vist, at mit Ydre eller mit Organ vilde passe for Scenen, og hvad der var det Vigtigste, om mit Talent var tilstrækkeligt, ja, om jeg overhovedet havde noget Talent.

Aldrig er Opdagelsen af et stort skjult Talent bleven hilset med større Glæde end denne Tvivl om s. 3mit dramatiske Talent. Tantes hele Ansigt oplæredes, Tordenskyerne fjernede sig fra Panden, og Solen tittede svagt frem fra Øinene.

„Det er det Fornuftigste, som Du endnu har sagt lille Anna“, sagde hun, „jeg troer aldeles ikke, at dit Ydre passer, Du har for fine Ansigtstræk, paa Scenen tage Bonderoserne sig bedst ud, og dit Organ, ja, din Stemme er virkelig svag“, (det hørte jeg for første Gang i mit Liv, thi Tante pleier ellers at bebreide mig, at jeg taler altfor høit og stærkt for en Dame), „og Talent, det er jeg nu overbeviist om, at Du ikke har, thi hvor skulde Du have faaet det fra? Dine Forældre vare dannede, kundskabsrige Folk, din Fader var en samvittighedsfuld Embedsmand, han passede sit Comptoir, og din Moder var en fuldendt Dame, og det tør jeg sige forvist, aldrig vilde en saa forrykt Idee, som den, Du nu har, være opstaaet i hendes Hjerne. Men den Tids Opdragelse var ogsaa anderledes, end den nu er, da vare der ingen høiere Dannelsesanstalter, da

sade ikke unge Piger og hang over Bøger hele Dagen igjennem, men de gik i Huset, syede, strikkede og stoppede, ja stoppede", gjentog hun strengt, da jeg gjorde en lidt spodsk Mine, „nu stopper Ingen, men de gjøre desto flere Huller".

En lille Pause paafulgte.

„Kjære Tante Clara", begyndte jeg frygtsomt, thi jeg vidste, hvor farligt Terrainet var, „hvis alle disse Mangler virkelig skulde være tilstede, saa forbyder jo s. 4Sagen sig selv, og derfor synes jeg, det vilde være det Rigtigste, at Fru A* seer og taler med mig, hun vil bedst kunne bedømme mit Talent, og for hendes Mening bøier jeg mig".

1*

„Med andre Ord, for min Mening bøier Du Dig ikke", svarede Tante, „ja saadan er den nuværende Ungdom, selvklog og indbildsk". — Hun sad et Øieblik hensunken i stille Grublen, pludseligt hævede hun Hovedet og sagde: „Anna, Du skal ikke engang i Tiden bebreide mig, at jeg har stillet mig imellem Dig og dine Ungdomsillusioner, Du skal faae din Villie, jeg er kjed af dine evige Taarer og Bønner, — jeg gaaer selv endnu idag til Madam A*".

„Du Tante?"

„Ja jeg, det passer sig ikke, at Du, en ung Pige af god Familie, husk paa, din Bedstefader paa fædrene Side var Conferentsraad", (det vilde være vanskeligt for mig at glemme den Kjendsgjerning, da Tante daglig minder mig om denne hensmuldrede Ære), „saadan sans façon kommer op fra Gaden, og siger, at Du vil spille Comedie, hvilken Idee vilde hun faae om Dig og din hele Familie? Nei, jeg vil selv introducere Dig og sige hende, at Du, — ja, jeg skal nok arrangere Sagen til alle Parters Tilfredshed".

En halv Time efter spadserede Tante ud af Gadedøren, iført sin smukkeste Spadseredragt og sin nye hvide Hat med Strudsfjedrene, — hun vilde imponere Fru A*, vise, at hun var af Familie, — jeg fulgte s. 5hende med Øinene hele Gaden igjennem, og da hun dreiede om Hjørnet viftede hendes Fjedre til mig; var det Haab, de tilviftede mig? Jeg sank uroligt ned i en Lænestol og tænkte. — Jeg var egentligen slet ikke glad over Tantes Indblanden i denne Sag, over hendes personlige Fremtræden; jeg anede en List, en Snare, og Du skal snart høre, at denne min Anelse ikke var saa urigtig. Da Tante kom hjem, var hun i det bedste Lune.

„Naa Tante, traf Du Fru A*?"

„Kald hende dog ikke Frue, men Madam, jeg gad vide, hvilken Tittel Folk af den dannede, bedra Classe skulde have, naar man vilde titulere Skuespillerinder med Frue og Frøken. — Ja min Pige, jeg traf Madam A*, hun er forøvrigt en meget net Person".

„En meget net Person Tante, hvilket Udtryk om hende", udbrød jeg, „er hun ikke mageløs?"

„Nei", svarede Tante, „hun er gammel, rynket, og efter min Mening styg, og Saadanne findes der Mange af".

„Men hendes Aand!"

„Hendes Aand bedste Anna, troer Du, at Aandcn strax bliver lagt paa en Presenteerbakke og serveret for En, idet man kommer ind ad Døren?" sagde Tante smilende, (hun var i et foruroligende godt Humeur), „Nei, den, der i Sandhed har Aand, gjemmer den" —

„Til Aandeverdenen", afbrød jeg lidt spottende.

s. 6„Ja lad det nu være godt. Madam A* vil see Dig imorgen Formiddag, Klokkeren tolv, saa haaber jeg, at vi faae en Ende paa Sagen", og Tante gik triumpherende ind i sit Sovekammer.

En Ende paa Sagen! Hvad kunde vel Tante mene med disse Ord, uden, at jeg vilde blive veiet og funden for let, ja, hun og Fru A* havde maaskee allerede fældet min Dødsdom. Men denne Dødsdom skulde tilbagekaldes, jeg vilde kjæmpe for mit Liv, ja, for hvad der var mere end mit Liv, for mit Haab, min Drøm! Du veed, at jeg allerede for tre Aar siden, da jeg kun var femten Aar gammel, og vi for første Gang traf sammen paa min Onkels Herregaard i Jylland, kun levede og aandede for Theatret, og alt Andet aftvang mig kun liden Interesse. Erindrer Du en Aften, en yndig Sommeraften, vi To havde fjernet os fra det øvrige Selskab, og vare gaaede ind i den lille Granskov, der støber umiddelbart op til Onkels Frugthave. Vi satte os paa en Mosbænk, din Yndlingsbænk, og Du fortalte mig om din Mand, — det var i dine saakaldte Hvedebrødsdage, — om hvor god, hvor ædel han var, og hvor høit, Du elskede ham. „Seer Du Anna, at vinde en saadan Mands Kjærlighed er for Qvinden Livets høieste Lykke!" — Saaledes løde dine Ord, men jeg svarede: „Nei Emma, ikke Qvindens høieste Lykke, den høieste Lykke, men den bliver kun faa Udvalgte tildeel, den er, at blive en beundret og feiret Kunstnerinde!"

s. 7Du smilede af mit Begreb om Lykke, og ridsede med din Parasol i Sandet foran mig de latinske Ord, <

vanitas vanitatum ! «

Men troe mig Emma, det er ikke Forfængelighed hos mig, det er mit Ideal, det er min Elsker, og en Elsker, der ikke kan blive mig troløs, hvilket man saa ofte hører og læser om de virkelige Elskere i Livet. — Men nu glemmer jeg reent at skride videre i mine Meddelelser, jeg fortaber mig i Drømme, ak, hvor ofte gjør jeg ikke det, og glemmer Virkeligheden. Altsaa igaar, Klokken tolv præcis, kunde Du have seet en attenaarig Pige med lyse Lokker og blaae Dueøine, — Du veed vel af Erfaring, at Duer ikke altid ere blide, — med febergldende Kinder og høit bankende Hjerter, ringe paa hos den berømte Fru A*. En tyk, rødkindet Stuepige lukkede op.

„Er Fru A* hjemme?" spurgte jeg med bævende Stemme.

„Jo, vær saa god Frøken," og Pigen aabnede Døren til et elegant tre Fags Værelse, „vil De vente her et Øieblik, saa skal jeg melde Dem hos Fruen. Maa jeg spørge om Frøkenens Navn?"

„Anna Holte," svarede jeg, seende forundret paa Pigen, hvis hele Maade at være paa, var saa rutineret som en vel dresseret Kammerpiges.

„Endogsaa i saa grov en Jordbund kan hun plante Blomster," tænkte jeg. Jeg saae mig nu om i Værelset; et smukt Piano stod aabent, jeg nærmede mig s. 8 til det og lod mekanisk min behandskede Haand berøre Tangenterne. Ved at høre de stærke Toner, trak jeg mig ængsteligt tilbage, det var mig, ligesom jeg havde profaneret Stilheden i denne Helligdom, der beboedes af Hende, Kunstens Ypperstepræstinde, den af Alle saa tilbedede og forgudede Fru A*.

Rundt omkring paa de lysegraae Vægge hang Portraiter af berømte baade inden og udenlandske Kunstnere og Kunstnerinder. Et stort Oliemaleri af Fru A* selv hang tilvenstre over en lille Sopha. Jeg stod og fordybede mig i Beskuelsen af dette forunderligt fængslende Ansigt. Disse blaae, halvt skjelmske, halvt vemodige Øine, denne fine, lille Mund, om hvilken, der spillede et ironisk Smil, et Smil, som jeg ofte havde bemærket hos hende paa Scenen, havde noget ubeskriveligt Tiltrækkende for mig. Haaret, af en smuk cendré Farve, faldt i bløde Lokker ned ad Kinderne, og ligesom beundrende kjærtegnede Disse. „Hvor det er yndigt!" udbrød jeg uvilkaarligt.

„Synes De?" spurgte en blid, behagelig Stemme bag ved mig.

Forstrækket vendte jeg mig om og saae Originalen til Portraitet. Jeg fremstammede nogle usammenhængende Ord.

„Portraitet er meget smigret," sagde Fru A*, „Malerne afmale os i Regelen saaledes, som vi burde see ud."

Fru A* var klædt i en graa ulden Morgendragt, s. 9 hendes Haar var opviklet med brune franske Papilotter, en hvid Morgenkappe omgav hendes Ansigt, og var bunden sammen under Hagen med en lyseblaa Sløife. Jeg kan ikke nægte, at naar jeg sammenlignede hendes grove rødsprængte Teint med Portraitets fine Rødme, saa maatte jeg give hende Ret i hendes Mening, men jeg iklædte ikke mine Tanker Ord, thi hvor smigret vort Portrait end er, kunne vi gjerne tillade os selv at sige det, men det skurrer dog i Øret, at høre en Anden bekræfte denne vor ikke altid ærligt meente Paastand.

„De er altsaa Frøken Holte?" vedblev hun, „behag at tage Plads. Deres Fru Tante var hos mig igaar, og fortalte mig Adskilligt om Dem." Fru A* saae op og ned af mig, og missede lidt med Øinene.

Jeg tog Mod til mig og sagde: „Jeg veed just ikke om det, som min Tante har sagt om mig, har stillet mig i noget gunstigt Lys for Dem, ærede Frue, men jeg tvivler derom, thi det Skridt, jeg agter at gjøre, og som er mit Livs høieste, ja eneste Maal, er tvertimod min Tantes Ønske."

„Det mærkede jeg," svarede Fru A*, og det ironiske Smil fra Portraitet svævede om hendes Mund, „idetmindste er aldrig nogen Elev bleven mindre anbefalet til min Bevaagenhed."

„Og aldrig kjæreste Frue," udbrød jeg, „har nogen Elev havt en mere brændende Længsel efter at nyde godt af Deres Bevaagenhed end jeg."

s. 10 Jeg sagde disse Ord i en lidenskabelig Tone, Du veed, at jeg endnu ikke har tært at beherske mine Følelser, og her hos hende, der skulde afgjøre min Fremtidsskjæbne, følte jeg Blodet brænde i mine Kinder, og Hjertet heftigt banke i mit Bryst.

Fru A* saae venligt, ja næsten kjærligt paa mig, og sagde i en mild Tone: „Skjøndt jeg seer Dem første Gang, og ingen Fordring kan gjøre paa deres Fortrolighed, saa antager jeg dog, at det vilde være det Rigtigste, for at jeg kan forstaae Dem, at De aabner Deres Hjerter for mig, og fortæller mig lidt om Deres tidligere Liv." Hun rakte mig venligt den høire Haand, og jeg, — ja lee ikke af min Enthousiasme, — jeg greb den, trykkede den til mine Læber, og kastende Hat og Mantille paa Sophaen, knælede jeg ned paa Skamlen ved hendes Fødder,

og fortalte hende mit Livs Historie. At jeg var forældreløs, da min Moder var død ved min Fødsel, og min Fader tre Aar derefter, at han havde været Embedsmand i Jylland, og at jeg efter hans Død var kommen til Kjøbenhavn hos min Moders Søfter, Tante Clara, der var Enke efter en formuende Kjøbmand. Hvorledes jeg havde nydt den samvittighedsfuldeste Opdragelse, og var bleven underviist i Hjemmet af Byens bedste Lærere, da min Tante ikke yndede Skolerne, da Disse let gave unge Pigers Væsen noget frit, som ikke passede for en vordende Dame; kort, jeg fortalte hende Alt, og dette Alt var ikke meget, thi hvad er en ung Piges Liv før hendes s. 11attende Aar? Kun et Tittelblad, Historien skal først til at skrives. Du seer deraf kjære Emma, at jeg nu er ved at begynde paa min Historie. Mit Besøg hos Fru A* er Indledningskapitels.

„Saa De har altid følt en uovervindelig Lyst til Theatret", sagde Fru A*, da jeg havde endt mine Meddelelser med denne Bekjendelse, „ja, det gjøre saamange unge Piger, og dog glemme de denne Lyst, og gifte sig, naar et passende Parti tilbyder sig, og de foretrække da at sidde i Logerne og see Andre spille".

„Ikke jeg", udbrød jeg lidenskabeligt, „ikke jeg, jeg gifter mig aldrig".

„Tys, bedste, lille Ven", sagde Fru A* smilende over min Iver, „jeg troer Dem gjerne, De er endnu saa ung og Kunstnerdrømme have hidtil udfyldt Deres Hjerte og Phantasi, men engang i Tiden vil" —

„Nei aldrig", afbrød jeg hende, „aldrig, jeg kunde ikke blive Kunsten utro, mit Ideal er mig helligt, og ingen jordisk Kjærlighed skal kunne fortrænge det".

Fru A* betragtede mig med en vis Interesse. „I Sandhed", bemærkede hun, „hvis Kjærlighed og Lyst til Kunsten alene kunde skabe en Kunstnerinde, da kunde jeg spaae Dem en stor Fremtid. Men der hører mere til, langt mere. Til den fremstillende Knust hører der ikke alene Aand og den indre skabende Kraft, men der udfordres tillige ydre Betingelser, uden hvilke, selv ikke de ypperste aandelige Gaver kunne gjøre den tilsigtede Virkning. Man maa fremforalt vare i Besiddelse af s. 12et Organ, der er bøieligt, og som man kan beherske, for at Dette igjen kan beherske de forskjellige Stemninger, som en Sknespillerinde har at gjengive. Om Deres Organ er godt, kan jeg endnu ikke bedømme, svagt, som Deres Fru Tante fortalte mig, er det ikke, men det forekommer mig, at det mangler Blødhed. Dog denne Mangel kan Kunsten betydeligt afhjælpe, det er netop det Store ved Kunsten, at den kan udfylde Hullerne i en mangelfuld Natur saa godt, at selv det meest kritiske Øie ikke kan opdage hvor Naturen hører op og Kunsten begynder. Hos den virkelige Kunstner er Naturen bleven til Kunst, og Kunsten til Natur".

Med hvilken Andagt lyttede jeg ikke til hvert Ord, som kom fra hendes Læber, ja intet Ord af denne Samtale vil jeg nogensinde forglemme.

„Deres Tante", vedblev hun, „bad mig om at fraraade Dem at betræde den theatralske Løbebane, men, esterai jeg nu har seet og talt med Dem, vilde det stride imod min indre Overbeviisning at gjøre det. Jeg elsker min Knust saa høit, at det for mig er den største Glæde at udvikle Talenter i den Retning, og finder jeg virkelig, at De er i Besiddelse deraf, saa slipper jeg Dem ikke. Kom nu ind i mit Værelse, der kan De uforstyrret læse høit for mig".

Jeg fulgte ind med hende i et lille Kabinet, hvor hendes Skrivebord, prydet med Buster af Rachel og Mars, stod ved Vinduet. Hun fremtog af et Bogskab s. 13Øehlenschlægers Tragedie, „Hagbarth og Signe", og bad mig om at læse. Med hvilken Hjertebanken gjorde jeg det ikke. Jeg læste Signes lange Monolog, hvori hun begræder Broderens Død. Derpaa maatte jeg læse en Scene af Sheridans, „Bagtalelsens Skole," den imellem Sir Peter og Lady Teazle. Jeg veed ikke selv, hvorledes jeg læste, jeg bestræbte mig for at lægge dramatisk Liv i min Stemme, men jeg var meget ængstelig.

„De forstaaer, hvad De læser, det er allerede meget," bemærkede Fru A*, „idag er De saa bevæget, at De intet Herredømme havde over Deres Stemme, men jeg kan dog ligesom spore Glimt af Talent hos Dem, og vi ville nu i Forening forsøge, om der virkelig findes Lys hos Dem, eller om det kun har været Lygtemænd. Vil De, min lille Ven, til Torsdagformiddag, Klokkeren et, lære disse Scener", hun viste mig nogle Scener i forskellige Skuespil, „og De vil da paa Torsdag ikke alene læse dem, men ogsaa spille dem for mig."

Hun fulgte mig nu ind i det større Værelse, hvor min Hat og Mantille laae.

„Synger De?" spurgte hun.

„Ganske ubetydeligt," svarede jeg, „jeg har lært og lærer endnu af P*."

„Det glæder mig, thi han er fortiden Kjøbenhavns bedste Syngelærer, kom, lad mig høre en lille Sang".

s. 14Jeg satte mig til Pianoet og sang „Herdegossen" af Lindblad. Jenny Linds Portrait, en Gave af denne Sangerinde til Fru A*, hvilket jeg kunde læse under Portraitet, saae smilende paa mig, som om det vilde opmuntre mig.

Jeg maa have sunget til Fru A*'s Tilfredshed, thi hun yttrede: „Det var meget smukt sunget, vær De glad for

Deres Stemme, en lille Syngestemme er ved Theatret ofte en stor Skat, den er en Nøgle, der kan aabne mangan en Dør, som. ellers vilde forblive lukket. Farvel min lille Ven, altsaa paa Torsdag."

Da jeg kom ned paa Gaden, forekom den hele Samtale med Fru A* mig som en Drøm, ja selv nu, hvor jeg sidder ved mit Skrivebord, og meddeler Dig denne Begivenhed, selv nu, troer jeg ikke rigtigt paa den, — og dog, jo, jeg troer paa den, thi Tantes gnavne, iskolde Ansigt erindrer mig om, at det, som jeg har skrevet, er Virkelighed.

Hun blev meget skuffet igaar, da jeg fortalte hende Resultatet. „Hm," sagde hun vredt, „saa er dog Madam A* en intrigant Person, hun lovede mig saavist at fraraade Dig den Stilling, men saaledes ere de Theatermennesker, venlige i Øinene, og falske, naar man vender dem Ryggen. Ja, ja min Pige, Du vil nok selv lære dem at kjende, men jeg vadsker mine Hænder."

Nu kjæreste Emma, er Du vel træt af dette alenlange Brev, men Du veed, hvor høit jeg elsker Dig, Du veed, hvormegen Priis jeg sætter paa dit Venskab, s. 15hvilken Priis, jeg sætter paa din Aand og din Begavelse, og jeg trænger til at udtale mig til et Væsen, som kan og vil forstaae mig og mine Følelser. Svar mig nu snart, og siig mig kun oprigtigt dine For og Imod om min Livsplan, dog, det vil jeg sige Dig iforveien, Intet skal standse mig paa min Vei, Ingen skal standse mig — uden Døden.

Hils din Mand, dit Ideal, fra
din Anna.

E. S.

Undskyld, hvis mit Brev ikke er i den behørige Brevform, Du veed, at jeg selv ikke altid er i den behørige Form, ja, at jeg i Grunden lever i evige Guerillakampe imod Formen. Nei Tante, hun er den personificerede Form, i en Allegori kunde hun passende afmales, indhyllet i et ærbart Gevandt af sneehvidt Silke, som Formens Gudinde, hun maatte hvile i en liggende Stilling, og jeg med flaggrende Løkker og flaggrende Gevandt skulde træde paa hende. Hvilken Allegori! — Endnu engang undskyld, hvis mit Brev ikke er saa underholdende, som Dine altid ere, jeg kjender kun een Dame i mit Bekjendtskab, der kan skrive aandrige Breve, et c'est vous madame ! — Det var en smuk og passende Afskedscompliment, ikke sandt? Jeg kan nu slutte dette Brev med Følelsen af, at jeg har gjort en god »sortie«, som det hedder i Theatersproget. Farvel Emma, skriv ret snart.

s. 16

Emma Strøm til Anna.
Veile, den 15tende September 185*.

Du er og bliver Dig altid selv lig kjære Anna, Du er consequent i din Inconsequents. Først beder Du mig sige Dig min Mening om din Livsplan, og umiddelbart derefter lader Du mig vide, at min Mening er Dig ligegyldig, da Du ikke har isinde at vige en Haarsbred fra din engang fattede Beslutning. Hvorfor skulde jeg saa sige, hvad jeg har imod din Plan, det vilde jo kun være at spille min Veltalenhed, forudsat, at jeg besad denne ciceroske Gave, men dog — seer Du, der kommer igjen et af disse velsignede Mennesker, som stadigt møde os i Livet, og ligesom Skolemesterens Riis minde os om vor Pligt, — men dog, kan jeg ikke undlade at komme med et Par Smaabemærkninger, et Par Strøtanker, mere til min egen Samvittigheds Beroligelse end for din Skyld.

Uden at bedømme en Skuespillerindes Stilling efter Tante Claras snevre, spidsborgerlige Synsmaade, saa vil jeg dog sige Dig, at jeg troer sjældent en stor s. 17Kunstner eller Kunstnerinde tillige er et stort Menneske. Heibergs Ord i „En Sjæl efter Døden", som han lader Poeten sige, rinder mig i Hu:

„Hvis jeg var god, jeg digted slet,
Men jeg er slet og digter godt,
Den Lod har mig min Musa givet,
Hun vil, at jeg især af det
Skal røres, som i Stort og Smaat
Mig selv just manglet har i Livet."

Denne min Tro er ikke begrundet i Mangel paa Høiagtelse for Kunsten. Kunsten selv er reen og ukrænkelig. Men Ingen naaer Toppen af et Bjerg uden Møie og Besværlighed, og Kjolen, der ved Begyndelsen af Vandringer var blændende hvid, er bedækket med Støv, ja hist og her med Pletter, naar Toppen er naaet. Theatret er en lille Verden for sig selv, den rummer indenfor sine snevre Mure alle slette Lidenskaber. Luften der er svanger med Had og Misundelse, især Misundelse, thi selv den ringeste Statist seer i sig selv en Talma, men en miskjendt, en forurettet Talma, hver en Figurantinde, hver en Choristinde er i sine egne Tanker en Rachel, en Mars, men kun ikke anerkjendt. Mangel paa Anerkjendelse er Træet, Misundelse er den Orm, der stadigt gnaver i Barken.

Du veed, at før mit Ægteskab kom jeg i Kjøbenhavn meget sammen med den med Rette yndede og høitagede Skuespillerinde, Froken X., hun har indviet mig i meget „Bag Coulisserne," og hun kom engang med en Bemærkning, der characteriserer Theaterverdenen.

2

s. 18. „Det sikkreste Thermometer paa Publikums Yndest," sagde hun, „er Personalets Forhold ligeover for En. Har man en Aften gjort mere end almindelig Lykke, saa mødes man „Bag Coulisserne" af Kulde og Taushed, tyve Graders Kulde, har man derimod ikke gjort Lykke, ja endog mishaget, da mødes man af en Velvillie, en Venlighed, fyrreogtyve Graders Varme, der gjør et høist nedtrykkende Indtryk."

Altsaa Misundelse er den normale Tilstand i den Verden, hvori Du, Anna, vil henkaste din friske Ungdom, til hvilken Du vil ofre din Begavelse, thi begavet er Du, Anna, begavet med en fyrig, en lidenskabelig Sjæl, et digterisk Gemyt, med Alt, hvad der kunde gjøre en aandrig Mand lykkelig, og alt Dette vil Du ofre paa Forfængelighedens Alter. Det nytter ikke, at Du modsiger mig, jeg havde ikke Uret, da jeg ridsede »vanitas vanitatum » i Sandet. Forfængelighed, Forfængelighed er Qvindens Ærgjerrighed. Tal i høie Toner om Kjærlighed til Kunsten, om Idealet, men gransk i en stille Time i dit Hjerte, og see, om Du ikke finder dit eget lille Jeg som Idealet. Kunsten skal pryde Jeg\\'et, men Jeg\\'et ikke Kunsten. Jeg kommer ved denne din Lidenskab til at tænke paa lidenskabelige Spillere, spørger man dem, om det er for Pengene, de spille, for den rene pecuniaire Vinding, raabe de med en haanlig Mine: „Nei, det er ikke Pengene, de usle Penge, men det er Spændingen, det er det Fine ved Spillet, som interesserer os." — Giv s. 19disse Herrer Rosiner og Mandler at spille om, og see saa, om Spillet har den samme Interesse for dem. Nei, det er Pengene, de usle Penge, ligesom det hos Dig er Forfængelighed. Jeg kan aldrig troe, at en ung Pige i Virkeligheden kan føle en uimodstaaelig Trang til at vise sin indre Begavelse i en ydre Form for Mængden, thi hos Dig er det jo intet pecuniairt Spørgsmaal. Hvilken Interesse kan det egentlig have for Dig, at uvidende Drengene klappe i Hænderne, naar Du staaer paa Scenen, de klappe ikke for din Begavelse, men kun for dine Øine, din Næse eller din Mund, hvilket enkelt Ansigtstræk nu især vinder deres allerhøieste Bifald. „Men," hører jeg Dig sige, „Alle ere ikke uvidende Drengene, der gives ogsaa Mænd, begavede Mænd, der gives Qvinder, aandrige Qvinder, og disses Bifald vil jeg vinde." — Men, hvorfra kommer denne Trang til Bifald, er det ikke din Forfængelighed, der hungrer og vil mættes, og da det er en stor aandelig Forfængelighed, som Du er i Besiddelse af, saa lader Du Dig ikke nøie alene med de uvidende Drenges Bifald, men Du vil have de begavede Mænds, de aandrige Qvindes med. Kort, Du vil have Alt, dit Forfængelighedsuhyre vil have det største, det bedste Foder.

Jeg seer dine Dueøine lyne af Vrede over saaledes at blive angreben i det Allerhelligste, ved saaledes at faae Masken revet af Dig, og blotte din Svaghed. Men, jeg vil før udsætte mig for din Vrede nu, end s. 20at Du maaskee engang i Tiden skulde betreide mig, at jeg ikke havde sagt Dig min oprigtige Mening, imedens det endnu var Tid.

2*

Og lader os nu antage, at Du virkelig naaede op paa Kunstens Parnas, troer Du da, at Du var lykkeligere derfor? Tænk Dig, den evige Uro, den evige Spænding, din Sjæl maatte være i, af Angst for at miste noget af din Laurbærkrone. I enhver ung Begynderinde har Du en Medbeilerske, Du maa frygte hende, hun er maaskee netop den, der vil dethronisere Dig. I ingen Stilling i Livet blive Talenterne saa hurtigt glemte som ved Theatret, den berømteste Kunstner eller Kunstnerinde ere glemte inden ti Aars Forløb, thi de have ingen Værker efterladte, der kunne forevige deres Navne. For dem er Øieblikket Alt, derfor gjælder det ogsaa at gribe det; er Øieblikket tabt, er Alt tabt.

Nei Anna, træng tilbage imedens det endnu er Tid, erindre Dig Keans Ord til Anna Damby. „Men," vil Du svare mig, „Kean vilde og kunde ikke forlade Theatret!" Ja, der seer Du selv, hvilken dæmonisk Magt Theaterlivet har, det er en Malstrøm, der uden Redning river den Ulykkelige med sig ned i Afgrunden. Kean indseer klart det Skrækkelige i Stillingen, han fraraader derfor den unge, uskyldige Anna den, men selv har han ikke Kraft nok til at løsrive sig fra Strømmen. Betragt nu mig som Kean, Du er den unge Anna, vogt Dig, betræng ikke denne slibrige Bane, Du er et nyt, et fremmed Element i den Verden, Du s. 21har ingen intrigant Moder ved Theatret, der kan gaae paa Rollejagt for Dig, Du har ingen Fader ved Scenen, som kan være din naturlige Beskytter imod Farer, som Du endnu ikke drømmer om, Du har ikke en eneste Slægtning der, Du staaer ene, ganske ene. Betænk vel dette. —

Jeg kan imidlertid tænke mig, at Du nu i din Phantasi seer Alle, selv den ringeste Maskinkarl ved Theatret i et idealt Skjær. Den lille, uendelig grimme Bygning, der egentligen vanzirer det smukke Kongens Nytorv, er for Dig det skjønneste Palads, indestuttende Virkeliggjørelsen af alle dine Drømme. — Ja, jeg behøver blot at kaste Blikket i dit Brev, og see den enthusiastiske Stemning, som Besøget hos Fru A* satte Dig i, for at fatte din nuværende sjælelige Tilstand. Du aner ikke, at din Phantasi er din værste Fjende, ikke saalænge den aldeles behersker Dig, thi da er Du i en Opiumsruus, men, naar den engang forlader Dig, forjaget paa en naturlig Maade af Livets Realitet.

„Arme Anna!“ udbryder jeg. „Lykkelige Anna!“ ville maaskee Mange sige. Nu vel, Tiden, den største Viismand, vil vise os, hvem der har Ret.

Nu har jeg tudet min Uglesang, som Du sikkert helst vil forandre til min Svanesang, hvad Theaterthemaet angaaer, eh bien, det skal være min Svanesang. Jeg vil ikke skrive flere Indlæg i denne Sag, jeg kunde, som jeg allerede i Begyndelsen af mit Brev s. 22 bemærkede, gjerne have sparet mig Uleiligheden. Jeg seer Dig ikke bejaende.

Jeg er bange for, at Du efter Gjennemlæsningen af denne Epistel vil frakjende mig Aandrigthed og tillægge mig Ordrrighed, men disse tvende Benævnelser blive saa ofte sammenblandede, ja næsten betragtede som Synonymer, at jeg ikke vil føle mig saaret derved, især, da jeg kjender min fuldkomne Mangel paa begge Dele.

Min kjære Arthur sender sin Hilsen, han sidder i sit Værelse, sysselsat med sine Papirer og dampende af sin Pibe, jeg kan mærke Lugten gennem Døren, og naar jeg stikker Hovedet ind til ham, øiner jeg kun utydeligt Omridsene af hans høie Skikkelse, thi som en anden Guddom er han indhyllet i Skyer. Anna, Anna, lyd mit Raad, gaae ikke til Theatret, men gjør en Mand lykkelig.

Din Emma.

s. 23

Anna til Emma.

Kjøbenhavn d. 24de September 185*.

Gaae ikke til Theatret, men gjør en Mand lykkelig, saaledes ender du dit Brev, dit Anathema over Theaterlivet, nei, Emma, nei, jeg gaaer til Theatret, jeg vil ikke gjøre nogen Mand lykkelig eller ulykkelig, det Sidste vilde maaskee snarere blive Tilfældet, husk paa, hvor lunefuld jeg er. Desuden troer jeg ikke paa Kjærlighed uden hos Digterne, for Disse er Kjærlighed en Nødvendighed, thi tænk Dig, naar Kjærlighed ikke var, hvad skulde saa Digterne skrive om? Kjærligheden er det uudtømmelige Væld, hvoraf alle Digtere øse. Netop paa Grund af dets Uvirkelighed er det uudtømmeligt, thi Phantasien fylder det stadigt paany, og var jeg Digter, gik jeg ogsaa til denne skjønne Phantasikilde og drak af den; men nu er jeg ikke Digter, og troer kun paa den, som paa et deiligt Fata Morgana. Jeg troer ikke paa din sværmeriske Kjærlighed til din Mand, bliv ikke vred, jeg troer vel, at Du elsker ham, men ikke saa høit, som Du søger at s. 24 indbilde Dig selv og Andre. Jeg har nu ligerviis som Henrik i Holbergs, „den Vægelsindede“, specnleret meget over den Sygdom, som man kalder Kjærlighed, og jeg er kommen til det vise Resultat, at saasom og eftersom Qvinden føler Længsel efter noget Høiere, efter Noget, der ligger udenfor og over hendes smaae, daglige, qvindelige Sysler, saa har hun i stille Timer vævet sig en Phantasiklædning, som hun benævner med Ordet Kjærlighed. Denne Klædning indhyller hun den Mand i, som tiltaler hende meest, og som taler meest til hende, og i Regelen bliver hendes Ægteherre. For Manden er denne Klædning et uskatteerligt Gode, thi da den er meget stor og folderig, saa blive alle hans legemlige, ja selv hans aandelige Mangler dækkede af den, og Qvinden troer nu, at hun elsker Manden, og i denne Tro lever og dør hun ofte, men det er et Bedrag, thi hun elsker Klædningen, hendes egen Phantasiskabning.

Hvad synes Du om denne Løsning? Du trækker paa Skuldrene og smiler, Du siger maaskee: „Du taler, Anna, som den Blinde om Farverne, Du har kun specnleret over Kjærligheden, men aldrig følt den.“

Nei Emma, følt den har jeg ikke, og efter min Mening er der noget saa sneverhjertet i denne mageløse Kjærlighed til et enkelt Individ, alle Tankerne concentrere sig kun til et bestemt Punkt, og hvor usselt, hvor lille er ofte ikke dette Punkt! Ja, i mit stille Sind har jeg undret mig, naar jeg har hørt en s. 25 forlovet Pige kunde tale timeviis om den elskede Gjenstand, ligesom om han, denne Meteor, var det eneste levende, aandende, tænkende Væsen i Universet. Ja, da en Veninde af mig, Julie Berg, en Gang gav mig en detailleret Beskrivelse over hendes Forlovede, en ung Mediciner, i mine Øine et kjedsommeligt Automat, der kun vækkes til Liv, naar der er Tale om hans Videnskab, hvilket Thema er terra incognita for mig, ja, da hun i denne Beskrivelse tillagde ham alle mulige Dyder, alle mulige Talenter, kort, gjorde ham til et sandt Naturphænomen, kunde jeg ikke afholde mig fra at udbryde: „Hvorledes, kan Vilhelm synge, jeg troede neppe, han kunde tale!“ — Det Blik, som hun da tilkastede mig, vil jeg aldrig glemme, jeg forekom mig selv som en forstokket, vantro Hedning ligeoverfor en begeistret, troende Christen. Siden dette altfor oprigtige Udraab fra min Side, mærker jeg ogsaa, at hun har sat en Tankestreg ved sit Venskab til mig, og jeg bliver vist nødt til at lade mig behandle i en eller anden farlig Sygdom af Naturphænomenet, for igjen at kunne træde ind i mit gamle Nummer hos hende.

See, det var nu om Kjærligheden, den Eensidige, den Sneverhjertede, Kærligheden til det enkelte Individ, hvor anderledes stor, ædel og rig er ikke Kjærligheden til Kunsten. Man hæver sig i en dristig Flugt fra den materielle Verden, og aander og lever kun for en Idee. Hvilken Rigdom er der ikke blot i en saadan Tanke, hvilket Vederlag kan den gifte Qvindes Stilling s. 26 med alle dens smaae, huusmoderlige Bekymringer give En, naar man opgav den? Naar jeg kaster Blikket om i Kredsen af mine Bekjendte og Venner, saa finder jeg

meget faa virkelig lykkelige Ægteskaber. Den aandelige Liim, som fastholder Ægteskabets Blade, er i Regelen kun Vanen, Poesien, Kjærligheden er forlængst flygtet bort, forjaget af smaalig Prosa. Den engang saa ømme, saa opmærksomme Elsker, der, ligesom Schillers berømte „Taucher“, gjerne vilde have styrtet sig ned paa Havets Bund efter Bægeret, for at vinde sin Elskede, har nu forvandlet sig til en tør, kjedelig og gnaven Ægtemand, Elskeren er ligesom i Balladen forsvunden i Havets Dyb. Og hun, den Elskede, der tidligere med bankende Hjerter og tilbageholdt Aandedræt lyttede efter hans Skridt, og fandt Himlens Salighed i Lyden af hans Stemme, i Blikket fra hans Øine, hun hører ham nu gaae og komme med den største Ligegyldighed; hendes Hjerter banker kun, naar hun tænker paa, hvad han vil sige til hendes Modehandlerinderegning, og hun reflecterer maaskee i stille Timer over, hvad der egentlig engang har fængslet hende hos denne Mand, og et sagte Suk hæver sig fra hendes Bryst, lig et Echo af de tabte Ungdomsillusioner. Mandens hele udadvendte Liv, hans hele sociale Stilling gjør, at han ikke trænger saameget til Kjærlighed som Qvinden. Byron siger: »Love is in a mans life a thing apart, but for a woman the whole existence«, derfor savner han ikke s. 27denne Følelse saameget som hun, og i Hjemmets hyggelige Orden og Bequemmeligheder finder han et passende Surrogat for den lille bevingede Gud. Desuden er enhver Mand en Alexander, og der ere altid nye Verdener at erobre. Men Qvinden maa lade sig nøie med sin første Erobring, hvis hun ikke som Qvinde vil tabe, netop ved sine Seire. Er nu ikke den før omtalte Phantasiklædning et ubetaleligt Klenodie? — Nei Emma, jeg gyser ved Tanken om at blive en stakkels strømpestoppende, vuggevuggende, smørrebrødsskjærende Kone, og jeg seer i Aanden en mager, cholerisk Ægtemand, dampende af en Pibe, og smaabrummende over, at Suppen var for salt, og Kjødets ikke gjennemstegt, og skjænde paa mig, fordi Børnene skrigte og ikke vilde enes, som om jeg med mit englelige, fredelige Gemyt var Skyld i slige Terrorismer, istedetfor, at han skulde søge om Grunden i sine egne revolutionaire Tendenser. Og dertil raabes der stadigt, at man skal see op til Manden som Skabningens Ypperste, men jeg idetmindste vil ikke anerkjende hans Ypperlighed. Vel kom Adam til Verden før Eva, men hvad siger det, havde Adam virkelig været saa ypperlig, saa fuldkommen, saa havde han havt nok i sig selv, og kunde i Edens Have have havt rig Leilighed til at udanne sig til Naturphilosoph, men nei, Adam kjedede sig saa lumsk for Eva kom; det indsaae Vorherre, og han skabte Eva for at udfylde Adams Tomhed. Har Adam nu nogen Grund til at hæve s. 28sig over Eva, burde han ikke snarere see op til hende? — Nei Emma, Du rokker mig ikke fra min Vei, kast kun saameget Smuds, Du vil paa Svanen, den dukker sig kun ned i Vandet, og er atter reen og hvid. Riv Skuespillerindens Stilling saameget ned, som Du vil, blot Tanken om Skuespillerinder som Fruerne A* og B* er nok til at hæve og adle denne Stilling.

Jeg arbejder nu paa det store Værk, jeg kommer to Gange om Ugen hos Fru A*, og med hende gennemgaaer jeg flere Roller, og læser forskjellige Digterværker for hende. Det er ligesom, at der gaaer en heel ny Livsstrømning igjennem mig, jeg lever som den yppigste, aandelige Epicurerer i fortrolig Omgang med Oehlschläger, Holberg, Heiberg, Her\$\$\$, etc. — Vi talte før om Kjærlighed, og jeg sagde Dig, at jeg ikke troede paa den, men veed Du, at uagtet al min Skepticisme, saa kunde jeg dog tænke mig, at jeg kunde komme til at elske en stor Digter, ja, igjennem min elskede Kunst, kunde jeg komme til at elske den Mand, der skabte de store Tanker, som beaander Kunsten. Digterkongen Göthe, hvem Du engang for Spøg kaldte min hemmelige Flamme, ham kunde jeg have elsket, ja jeg misunder Bettina Brentano, „das Kind“, at hun levede samtidigt med ham, og elskede ham, skjøndt hendes varme Følelse ikke blev gjengjeldt af Göthe. Den største Fryd ved Kjærlighed maa være Bevidstheden om, at den elskede Gjenstand er en saa dyb Følelse værd, og jeg troer — vi ville nu forudsætte s. 29Muligheden af den Umulighed, at Anna Holte kunde elske Andet end Kunsten, — at hvis jeg elskede en Mand, saa vilde jeg foretrække, at han ikke gjengjældte min Kjærlighed, naar jeg var overbeviist om hans høie aandelige Værd, end at han elskede mig med Lidenskab, naar han intet Værd havde.

Fru A* har raadet mig til at tage Underviisning i Dands med særlig Hensyn til Gang og Holdning; hun finder nemlig meget at udsætte paa min Gang, og jeg skal nu paa Conservatoriet i Ny Vestergade dandse og lære at gaae (det lyder comisk, naar man er atten Aar,) to Gange om Ugen. I Underviisningen deeltage tre andre unge Piger, hvoraf den Ene, Frøken Hvid, allerede er Elev ved Theatret, de to Andre, Frøkenerne Larsen og Nimb, aspirere ligesom jeg. Imod denne Dandseunderviisning har Tante Clara ivret meget.

„Det er upassende, høist upassende at gaae hele Timer og strække Benene ud sammen med aldeles ubekjendte unge Piger. Himlen maa vide, om de ere af Familie,“ —

„Ja, Familie maae de dog have,“ indvendte jeg, „de ere jo fødte.“

„Ja fødte, men hvorledes fødte,“ udbrød Tante harmfuldt, „Enhver er født, og Enhver har Familie, men der er Forskjel paa Familier, der er Forskjel paa en Bonde og en Herremand. Men destoværre Anna, Du har aldrig havt nogen aristoeratisk Sands, man s. 30skulde ikke mærke paa Dig, at din salig Bedstefader havde været Conferentsraad. Jeg kan ikke satte, hvor Du har faaet den plebeiske Natur fra, naar jeg blot tænker paa din Moder, der var en saa complet Dame, hvad vilde hun have sagt, naar hun havde anet, at hendes eneste Datter skulde komme til at gaae paa et Conservatorium sammen med saadanne ubekjendte Størrelser.“

„De ville nok engang blive bekjendte,“ svarede jeg, „jeg synes godt om dem alle Tre. Frøken Hvid er godmodig, Frøken Larsen meget livlig, og Frøken Nimb er en net Pige med et afgjort Talent for Dands.“

„Talent for Dands! Talent! En net Pige og Talent, det er saamænd Skade; er hun en net Pige, kunde hun gjøre et godt Parti, men har hun Talent, saa bliver hun aldrig til Noget.“

Du finder vel, at det var en underlig Paradox, som Tante der kom med. Men jeg hører daglig disse Udfald imod det ulykkelige lille Ord „Talent“, saa mig undrer slige Udbrud ikke mere.

Tante mener nemlig, at hvis jeg ikke havde faaet det ulyksalige Indsald, at jeg havde „Talent“, saa havde jeg nu kunnet være en lykkelig forlovet Pige . . . Au! — der slap jeg ud med en Sag, der egentlig skulde være en Hemmelighed, men da Du rimeligviis med Tiden paa en eller anden Maade faaer den at vide, saa foretrækker jeg at være den Første, der meddeler Dig Enkelthederne ved Begivenheden.

s. 31 Du erindrer vel, at Tante kun har et eneste Barn, en Søn. Denne er en lang, optøben Dreng i en Alder af toogtyve Aar, med hørguult Haar og store, udhængende, vandblaae Øine, med en lige, intetsigende Næse og en Mund af en utrolig Størrelse. Allerede som lille Pige opvakte denne Mund min Forbauselse, jeg fattede først ikke Forsynets Hensigt med at gjøre den saa stor, da Søren (et skjønt, poetisk Navn) kun taler meget Lidet, og det Lidet, han siger, indeholder aldeles Intet; men snart kom jeg til den Erkjendelse, at Alt i Naturen er viseligt indrettet, og at Sørens Mund, naar man seer de store Ladninger af Mad, som han paa emgang losseder derind, kun er tilpas. Altsaa denne Søren har, efter regelmæssigt i enhver Classe i Skolen at have udfyldt en af de nederste Pladse, taget dansk juridisk Examen, naturligviis med anden Character. For en eneste Søn af god Familie, der tilmed har mange Penge ivente, er der kun een passende Stilling, naar Individet er en saadan tobenet Hest, som her er Tilfældet, nemlig den, at omgaaes sine Lige, Hestene, med andre Ord, at lære Landvæsenet. Kan Søren lære dette Væsen, vil jeg prise ham lykkelig, thi andet Væsen lærer han vist aldrig.

See, det var Indledningen; men nu kommer Themaet med Variationer. Bemeldte Søren havde naturligviis af lutter Kjedsommelighed faaet det kjedelige Indfald, at han elskede min Ringhed, og at han ikke kunde blive lykkelig, uden at jeg vilde s. 32 gjøre mig ulykkelig, og foreløbigt forlove mig med ham.

Denne Sommer, hvor vi laae paa Landet i Rungsted, havde Søren taget sig en Ferie paa sex Uger for at nyde Behageligheden af sin Moders og sin Cousins interessante Omgang. Da nu Søren virkelig er meget lidet talende, og jeg altid i mit stille Sind paa flere Maader har sat ham i Kategori med de Umælende, saa tænkte jeg, at hans Nærværelse ikke vilde indvirke forstyrrende paa mine litteraire Sysler; thi denne Sommer vare Shakespeare, Göthe og Schiller mine trofaste Ledsagere paa alle mine Spadseretoure. Ja, Søren var mig endogsaa til Nytte, thi han bar mine Bøger, og jeg tog ofte en Deel med, kort, Søren generede ikke, hvilken er den høieste Roes, han nogensinde vil opnaae af min Mund. Men en Dag, vi vare gaaede til Steenbordet i Folehaveskov, jeg sad og læste i Romeo og Julie, saa begyndte Søren medeet at tale.

„Hvad læser Du Anna?“ spurgte han, seende op fra en Avis, som jeg med Villie havde lagt imellem mine Bøger, fordi den indeholdt en lang Tyvehistorie, hvilken Green af Litteraturen interesserede Søren meest.

„Hvad jeg læser?“ spurgte jeg forundret.

„Ja, er det en morsom Bog?“

„Det er Romeo og Julie“, svarede jeg, og vedblev at læse.

„Theaterpjank“, brummede han og taug. Jeg s. 33 tænkte nu, at hans usædvanlige Ordrighed havde udtømt ham, men jeg tog fejl, thi nogle Minutter efter begyndte han: „Anna, veed Du, hvad der falder mig ind?“

„Nei,“ svarede jeg, „jeg troede oprigtigt talt aldrig, at der faldt Dig Noget ind.“

„Aa, Du gjør altid Løier,“ sagde han, uden at blive fornærmet ved min Bemærkning, „nei, veed Du, hvad jeg synes, der kunde være morsomt?“

„Ja, jeg synes, at det Morsomste nu, var, at Du læste i din Avis, og jeg i Romeo og Julie, jeg er netop ved Giftscenen.“

„Ha, ha, ved Giftscenen, ja, jeg vil ogsaa tale om Gift, jeg mener Giftermaal,“ og efter denne efter hans Mening store Vittighed, brast han i en høi Latter.

Jeg blev ubehagelig tilmode, thi naar jeg skal være ganske oprigtig, saa havde Tante tidt paa en fiin Maade gjort mig opmærksom paa de Fordele, som en Forbindelse med hendes elskede Søren vilde have for mig, men, da jeg altid stillede Theatret imellem os som en uoverstigelig Skranke, saa trængte Tante, som en klog General, ikke heftigere ind paa mig.

Men nu, paa denne yndige Sommerdag, med den henrivende Udsigt foran mig, skulde Søren selv aabne Ilden. Jeg svarede ham ikke et Ord, men lod, som om jeg ikke havde forstaaet ham, og læste videre.

s. 34. „Hør nu Anna," begyndte han, da han vel havde fordøiet sit Indfald, „Du kan jo godt lide mig? Jeg mener, Du synes, at jeg er en ret kjønn Fyr."

„Nei, det veed Gud, jeg ikke gjør," svarede jeg med det oprigtigste Udtryk i min Stemme.

„Ja, det kan nu ogsaa være det Samme, hvad Du synes om mig, jeg synes, at Du er en kjønn, rask Pige, og dette Skrappe, som Du sommetider har imod mig, det kan jeg" (her kom en Ed) „godt lide. Nu finder Moder, at da Du har lidt Penge efter Din Fader, og jeg har en god Portion efter min, og faaer endnu mere, naar Moder dør, ja, nu finder hun, at Du gjorde klogest i at slaae din lille Klat sammen med min store Klat, og da jeg nu holder en Klat af Dig, saa kunde Du passende blive min Kone. Nu, svar mig Anna?" —

„Hør Søren," svarede jeg alvorligt, „jeg vil engang for alle sige Dig min oprigtige Mening. — Jeg elsker Dig ikke."

„Det var ogsaa en Grund," brummede han, „naar vi først ere gifte, saa —"

„Hvis, jeg giftede mig med Dig uden at elske Dig, saa vilde jeg enten komme til at hade, eller til at foragte Dig."

„Det ere nu saadanne Theaterord," sagde han i en stiklende Tone, „det er nu alt Dette, som Du læser i de tossede Bøger, som saadanne dumme Pjalte af Digtene —"

s. 35. „Jeg vil ikke høre et Ord mere Søren," afbrød jeg ham heftigt, „ikke et Ord. Hvis, Du kunde see Dig selv, og høre Dig selv tale, saa vilde Du ikke undre Dig over, at jeg ikke kan blive din Kone. Øv dine Dumheder paa de Umælende, men tal aldrig om Ting, Du ikke forstaaer, aldrig om Værker, som bære Udødelighedens Stempel, thi Disse kan Du ikke fatte, Du er ikke værdig at fatte dem, ja, Du er ikke engang værdig at bære dem."

Med disse Ord samlede jeg alle mine Bøger, og ilede gennem Skoven ud paa Landeveien, og standsede ikke, før jeg naaede vor Havedør. Lige indenfor Havedøren var et Lysthuus, der segnede jeg næsten om paa en Bænk, og kom heftigt til at græde. Da jeg havde grædt mig rigtigt ud, lo jeg, ja, les extrêmes se touchent, og jeg fandt mig selv meget barnagtig.

Først en Time senere kom Søren hjem, han var meget forlegen, og tilsyneladende nedslaaet ligeoverfor mig. Om Eftermiddagen havde han en lang Samtale med Moderen, og hun havde rimeligviis trøstet ham, thi ved Aftensbordet var han i bedre Humeur, ja, han forsøgte endogsaa at nærme sig mig med en vis Fortrolighed, som jeg imidlertid hurtigt standsede paa Halvveien. Nogle Dage gik nu roligt hen; jeg opholdt mig en Deel paa mit eget Værelse, hvor jeg læste og skrev, det var nemlig et vedvarende Regnveir, saa, paa Spadseretoure kunde man ikke tænke. Søren og Tante fordrevede Tiden med at spille Piquet, og s. 36 Tante lagde Cabaler, der aldrig vilde gaae op, til Sørens store Misfornøielse, som, imedens Tante cabalerede, sad og røg Cigar i en Gyngestol, ved Siden af hende.

Søndagen derefter var Veiret straalende, og Tante foreslog, at vi skulde spadserere ned til Vedbæk, spise til Middag paa Kroen, og tilbringe Eftermiddagen i Eenrum Have. Tantes Forslag indeholde altid en skjult Befaling, og præcis Klokkeren to stod Søren i Havestuen, iført en lys Sommerdragt, der gjorde hans farveløse, intetsigende Ansigt endnu mere farveløst og intetsigende, og jeg i en rosenrød, klar Kjole kom svævende som en Lys fra mit Værelse. (Det er altid bedst at fremstille sig selv i et idyllisk Skjær). Tante var allerede i Havestuen, og trak meget omhyggeligt et Par lysegule Handsker paa sine Hænder, hendes Hænder ere meget smukke, meget hvide, og hun er meget stolt af deres aristocratiske Udseende.

Trekløveret satte sig i Bevægelse. Jeg har tidligere sagt, at Veiret var straalende, og det maatte vi i Sandhed føle paa den støvede Landevei, der fører fra Rungsted gennem Smidstrup til Vedbæk, hvor man paa en hed Sommerdag forgjæves sukker efter et skyggende Træ, og takker Himlen for en rund Hat og en stor Parasol. Altsaa, Solens Straaler brændte ubarmhertigt paa os, og en vis Irritabilitet havde grebet os alle Tre, skjøndt den yttrede sig paa forskellige Maader. Tante fandt, at Luften var trykkende, s. 37 og at Veien dog var for lang at gaae, ja, hun bebreidede mig, at jeg ikke havde fraraadet denne Spadseretour, skjøndt hun aldeles ikke havde spurgt om eller ønsket min Mening desangaaende, og sikkert vilde have slaaet mig af Marken, hvis jeg var kommen med nogen Indvending imod denne Tour. Men slige Reflexioner anstillede hun ikke, Factum var, at Solen brændte hende, og nu maatte jeg føle Tilbagevirkningen af denne altfor stærke Varme. Søren tog lange Skridt, og svingede med sin Stok, han var altid en ti Skridt forud for os, saa vendte han sig undertiden om og ventede paa os, beklagende sig over, at han var nederdrægtig tørstig, og at vi gik forbandet langsomt. Derpaa spadserede han atter videre, og efterat have tilbagelagt en hundrede Skridt, vendte han sig atter om, ventende paa os, og fortalte os det Samme med de samme velvalgte Ord. Min Ringhed var træt og varm, jeg ønskede mig hjemme i Rungsted, hvilende paa min Sopha med aabne Vinduer mod Haven, jeg udmalede mig Behageligheden ved en Siesta, ligesom Vandringsmanden i Ørkenen udmaler sig Behageligheden af en Kilde, og jeg var derfor meget taus og indesluttet, hvilket Tante ogsaa bebreidede mig.

En sand Lettelse var det for os Alle, da endelig Vedbæks Huse tittede frem, vi paaskyndte vore Skridt, og naaede snart Kroen, hvor Søren og jeg toge Plads i et Lysthuus, der vender ud imod Veien, imedens Tante gik ind i Kroen for at bestille Middagsmaden.

s. 38. „Det var en brøi Tour," bemærkede Søren, idet han skjænkede sig et Glas Øl, thi det Første, han havde gjort ved sin Ankomst til Kroen, var at forlange denne Forsriskning.

„Ja, det er altfor varmt at gaae den Vei midt paa Dagen," svarede jeg. „Goddag, Frøken Holte," lød i det Samme en klar, ungdommelig Stemme ude fra Veien, „saa Frøkenen forskjønner Vedbak med Deres Narværelse idag?"

Jeg saae op, og gjenkjendte i den Talende Lieutenant Pihl, en ung Søofficeer, med hvem, jeg havde dandset paa flere Baller den foregaaende Vinter. Søren kjendte ham ogsaa, og indbød ham til at komme ind i Haven. Pihl satte med et rask Spring over Hækken og tog Plads i Lysthuset, og da han er et meget livligt og muntert Menneske, saa fordrev han Tiden ypperligt for os. Han fortalte Nyt fra Kjøbenhavn, det vil sige fra Skovshoved og Taarbæk, thi om Sommeren boe de egentlige Kjøbenhavnere i disse Fiskeleier. Søren, der besidder den Egenskab at kunne more sig over Andres gode Indfald, længe efterat de ere sagte, lo hjerteligt hele Tiden. Tante traf os i den bedste Stemning, da hun kom tilbage fra Kroen ledsaget af en Opvarningspige, der bar Opdækningen. Søren præsenterede Lieutenant Pihl for hende, og hun inviterede ham til at være vor Gjæst, hvilken Indbydelse, han med Glæde modtog.

Man skulde troe, at denne Dag, der begyndte s. 39saa lovende, ogsaa skulde have endt paa samme Maade, men nei, det stod anderledes skrevet i Stjernerne.

Efter Bordet spadserede vi ind i Eenrum Have. Pihl gik iforveien med mig, Tante og Søren fulgte bagefter. Pihl converserede mig meget ivrigt, og jeg antager, at det morede ham at gjøre Søren skinsyg, thi han courede paa det Stærkeste til mig, og jeg, — jeg vil ærligt tilstaae det, — jeg modtog hans Cour, ikke fordi, at jeg følie noget Mere for ham, end for enhver anden ung, underholdende Cavaleer, men fordi jeg derved ydermere vilde bevise Søren det fuldkommen Haabløse i hans Følelse for mig. Tante tilkastede mig misbilligende Blikke, hvergang jeg lo i Samtalens Løb; Søren gik taus og afhuggede med sin Stok alle de stakkels Markblomster, som han traf paa sin Vei. Havde jeg nu været fornuftig, (hvilken nyttige Egenskab destoværre Moder Natur reent har glemt at forsyne mig med), saa burde jeg have søgt at drage Tante og Søren ind med i Samtalen, og derved bragt Ligevægt i Gemytterne, inert tvertimod, lod jeg, som om der ikke existerede andre Væsener for mig end Nicolai Pihl, og han syntes ikke at være misfornøiet med denne min Mangel paa Fornuft. Da vi endelig, Klokkeren syv, tænkte paa at spadserer hjem til Rungsted, tilbød han at forskaffe os en lille Eenspændervogn, som tilhørte en Onkel af ham, der boede i Vedbæk, og hos hvem han var i Besøg, og da Tante var meget træt, tog hun imod dette Tilbud. Men, da der nu kun var s. 40Plads til Tre i Vognen, Kudsken indbefattet, og denne Kudsk var Lieutenanten, saa maatte Søren beqnemme sig til at gaae hjem, og jeg forsikrer Dig, jeg maatte anstrenge mig for at tilbageholde min Latter, ved at see den Mine, hvormed han betragtede Vognen, da vi kjørte forbi ham paa Landeveien.

Det var i det Hele en comisk Situation, thi Tante, der i sit Hjerter var vred paa Pihl, fordi han havde fortrængt Søren, var dog paa den anden Side nødsaget til at vise ham Høflighed paa Grund af hans Galanteri med Vognen. Det var hos hende en Kamp med den naturlige Følelse og Formen, men det maa jeg sige til Tantes Roes, hun var consequent, hun holdt Formen, og lidet anede Lieutenant Pihl, da han tog Asket med os, og hun forekommende bad ham snart at besøge os, det Uveir, der rasede i hendes Indre. Men jeg, stakkels Dødelige, jeg fik det at føle.

„Anna," saaledes begyndte hun, da vi kom op i Havestuen, hvor hun satte sig i Sophaen, og med Haanden pegede paa en Stol, „sæt Dig, jeg maa tale alvorligt med Dig."

Jeg satte mig ned, just ikke i den behageligste Stemning.

„Jeg maa sige Dig, Anna, at din Opførsel idag har været meget upassende, i høi Grad upassende."

Jeg satte et Ansigt op saa uskyldigt som et nyfødt Barns.

„Hvis det er dit Begreb om en Dames Opførsel s. 41ligeoverfor en ung Herre, saa gjør det mig meget ondt for Dig, og jeg man sige Dig, at jeg ikke taaler Sligt."

Jeg svarede ikke et Ord, Tante blev mere og mere heftig.

„Naar unge, lapsede Herrer, der ikke have Andet at bestille end at gjøre Cour til unge, skabagtige Piger — "

„Mener Du mig, Tante?" afbrød jeg hende.

„Ja vist mener jeg Dig, og det veed Du meget godt, passer det sig for en Pige af god Familie at spadserer en hundrede Alen fra det øvrige Selskab alene med en ung Herre, og høre paa alle hans flau Smigrerier, hvoraf

han naturligviis ikke mener et Ord, passer det sig?"

„Men Herregud, Tante, vi gik ikke saa hurtigt, men Du gik saa langsomt," indvendte jeg.

„Jeg gik, som det sømmer sig en Dame," svarede Tante, „og vilde Du blot tage mig til Exempel i Alt, troer jeg ikke, at Du vilde fortryde det. — Men vi maae have en Ende paa det Uvæsen, det er en stor Synd af Dig, saaledes som Du behandler Søren, han veed jo hverken, om han er kjøbt eller solgt, den stakkels Dreng, han har mistet sit gode Humeur, han har reent mistet sin Appetit," (her havde jeg nær kommet med en kraftig Indsigelse, thi ved Middagsbordet havde Søren givet glimrende Beviser paa det Modsatte), „og din Lunefuldhed gjør ham ulykkelig. Anna," her forandrede hun sin vrede Tone til en s. 42bønfaldende, „viis mig nu, at Du er taknemmelig for den Omhu, jeg har skjænket Dig, siden Du som et fader- og moderløst Barn blev betroet til min Omsorg. Gjør min Søren lykkelig, og jeg vil tilgive Dig Alt."

„Hvis Du mener, at jeg skulde indvillige i at blive Sørens Kone, saa vil jeg strax sige Nei, thi det er umuligt, Tante, reent umuligt."

„Elsker Du da en Anden," spurgte Tante, „maaskee denne unge Spradebasse fra idag?"

„Nei," udbrød jeg leende, „jeg elsker Ingen, og Lieutenant Pihl er mig ligesaa ligegyldig som Søren er, men han har det Fortrin, at han er morsommere."

„Morsommere! hvilken Letsindighed!" raabte min Tante, „morsommere, som om det var et Fortrin hos en Mand at være morsom."

„Det er idetmindste en Mangel hos ham ikke at være det," svarede jeg.

„Troer Du da, at hele Livet kun gaver ud paa Morskab?"

„Nei," var mit Svar, „netop fordi der er saa meget Alvorligt i Livet, bør man ikke til Livsledsager vælge et af de kjedeligste Exemplarer."

„Mener Du Søren med dit uforskammede Svar?"

„Ja, ærligt talt Tante, Søren er vist et meget godt Menneske, men han er grumme tor og kjedelig, og til Mand vilde jeg aldrig, aldrig vælge ham. — Men lader os ikke tale mere derom, kjære Tante, Du veed, at jeg tidnok har sagt Dig, at jeg aldrig s. 43vil gifte mig, net, Kunsten skal Deere min Brudgom, og —"

„Hold op med det dumme Nonsens!" raubte Tante i høieste Vrede, „jeg seer, at Du er ligesaa utaknemmelig, som Du er letsindig og coquet i dit Væsen, og jeg vilde saamænd ikke for Alt i Verden have, at min brave, eiegode Søren skulde bortkaste sig til en saa hjerteløs Skabning. Var det ikke, fordi den Dreng havde sat sig den Idee i Hovedet, saa havde jeg aldrig aabnet min Mund derom. Jeg fortryder, at jeg nogensinde har bragt denne Sag paa Bane."

„Hvis det kan berolige Dig Tante," svarede jeg alvorligt, „saa vil jeg betragte denne Sag, som om den aldrig var bienen berørt, og jeg skal i Fremtiden bestræbe mig for at vise min Taknemmelighed imod Dig paa enhver Maade, der ikke strider imod min Livsplan." Jeg kyssede Tantes Haand, og gik ind i mit eget Værelse.

Da jeg var kommen derind, lagde jeg mig paa min Sopha, denne kjære, gamle Sopha, som har været min Trøster i mange Aar, og jeg spurgte nu mig selv, om jeg virkelig var saa hjerteløs, saa utaknemmelig, saa letsindig, saa coquet, som Tante sagde.

Ja, i Meget havde hun Ret. Jeg følte, at jeg ikke var fri for Coquetteri, det smigrede min Forfængelighed at blive beundret. Men var det da saa stor en Synd? Vare ikke de fleste unge Piger coquette, mere og mindre, man maatte jo være uden Følelse, s. 44naar man kold og ligegyldig gik igjennem Verden. Og naar, man intet Ondt havde til Hensigt dermed, naar, man kun modtog denne Hyldest med et let Sind, — let Sind, Letsind, ja, der var Ordet. Jeg var ogsaa letsindig, jeg lod ingen dybere Følelse fæste Rod hos mig. Jo dog, min Kjærlighed til Kunsten! Var da ikke denne ene store Følelse Skyld i, at jeg ingen Følelse havde tilovers for Andre i Livet? Havde ikke denne min Kjærlighed til Kunsten været, havde jeg maaskee givet efter for Tantes Bønner og Bebrejdelser og for Sørens ynkelige Ansigt, og havde indvilliget i at blive hans Kone. Sørens Kone, hvilket Liv, hvilken stor Usandhed! At henslæbe et heelt Liv, der kunde blive saa rigt, saa indholdsrigt, lænkebunden til et Væsen, der ikke havde en eneste Interesse tilfældes med mig, der overhovedet aldeles ingen høiere Interesse havde her i Livet, net, saa lad Tante tidt nok beskyldte mig for Utaknemmelighed, hellere hendes Vrede, ja selv hendes Foragt, end min egen Foragt. Alt vil jeg kunne bære i Livet, kun ikke at blive nedværdiget i mine egne Øine, thi da, — er jeg fortabt.

Den næste Morgen var Søren reist, førend jeg stod op, jeg har ikke seet ham siden, og længes heller ikke derefter.

Det var det første Frieri og bliver maaskee ogsaa det sidste i mit Liv, thi jeg har lovet mig selv at arbejde

imod mine Feil, Coquetteri og Letsind, og Du vilde fordauses over det alvorlige Ansigt, som jeg sætter s. 45op, naar Herrerne pligtskyldigst komme med deres Complimenter, hvilken Artikel, de altid have et stort Lager af. Ligesom man propper Børn med Bonbons, saaledes propper man unge Piger med Complimenter, men ikke ethvert Barn kan fordøie mange Bonbons, og ikke enhver ung Pige kan, uden at tage Skade, taale mange Smigrerier. Jeg vil nu søge at hærde mig i denne Henseende. Theatret vil maaskee blive en god Skole for mig. Jeg har aldrig før nu vidst, hvormange Mangler mit Legeme og min Aand have. Fru A* har draget Sløret tilside, og viist mig Feil, hvor jeg kun saae Fuldkommenheder. Men jeg takker hende derfor, og denne Oprigtighed fra hendes Side binder mig endnu mere til hende.

Skriv mig nu snart til, hils din Mand, og bliv ikke vred paa mig, fordi jeg ikke gjør Søren lykkelig, men gaaer til Theatret.

Din Anna.

s. 46

Emma til Anna.

Veile, den 1ste October 185*.

Det gjør mig ondt kjære Anna, af dit sidste Brev at see de høist feilagtige Anskuelser, som Du værer om Ægteskabet, og da jeg hører til en af de lykkelige qvindelige Repræsentanter for denne Stilling, saa kan jeg ikke lade dine haanende, nedsættende Ytringer gaae upaatalte hen.

Du mener altsaa, at Manden lader Elskeren forsvinde i Ægteskabet, at Poesien og Kærligheden flyve bort, og Prosaen tager Roret i Haanden. Men deri feiler Du, thi Elskeren forsvinder ikke i Ægteskabet, Poesien og Kjærligheden flygte ikke bort, de antage kun en anden Form. Mandens Pligter, som blive de dobbelte som Ægtefælle og Fader, tillade ham ikke at offre saamegen Tid paa Galanteri som i Frierdagene, men derfor er hans Kjærlighed ikke mindre, tvertimod, thi efter min Mening voxer netop Kjærligheden ved Udøvelsen af de mange Pligter, som blive ham dyrebare, fordi Kjærligheden har paalagt ham Disse. I hvormange s. 47mange Ægteskaber er netop Kjærligheden først kommen ved det daglige Samliv, ved denne stadige Udvexling af Tanker, ved dette dybere Kjendskab, som Begge faae til hinandens Charaeteer.

Du taler om det Materielle i Ægteskabet, — det kommer an paa Qvinden selv, hvorvidt hun vil lade Materien faae Herredømmet, eller om hun vil hæve sig over den. Intet er materielt, naar man seer paa det igjennem Idealismens Brillen, og disse Brillen er det enhver Qvindes Pligt at benytte. Desuden, naar man elsker sin Mand, bliver da ikke enhver nok saa ubetydelig huuslig Gjerning udrettet for at gjøre ham Hjemmet behageligt, og hvilket Offer vilde man skye for den glade Bevidsthed, at han føler sig vel. Ja, lille og ubetydelig vil jeg betragte den Kone, som føler sig hævet over huuslige Sysler, og som troer sig nedværdiget ved at beskæftige sig med Disse. Intet huusligt Arbeide kan forringe en Qvindes Værd, men kun forhøie Dette. Derfor maa Du ikke troe, at jeg fordrer, at Qvinden skal gaae op i Støveklude og Gryder for at blive et Ideal af en fuldkommen Huusmoder, net langtfra, hun skal vel være Husets ledende Haand, men ogsaa Husets ledende Aand. Hun maa kunne være sin Mands ikke alene legemlige, men ogsaa aandelige Livsledsagerinde, hun maa være hans Støtte, ligesaa vel som han er hendes Støtte, naar Livets Sorger nærme sig, ja, hun maa i Sandhed være Et med Manden. Du siger, at der fordres, at man skal see op s. 48til Manden, bet indrømmer jeg, men paa samme Maade, som Manden seer op til Qvinden. Man beundrer gjensidigt hinandens gode Egenskaber. Manden er ikke Nummer Et, og Qvinden Nummer To, thi vel, som Du bemærker i dit Brev, blev Adam skabt før Eva, men ved denne noksom bekjendte Æblehistorie viste det sig, at Adam aldeles ikke stod over Eva i store Egenskaber, men tvertimod viste en større Mangel paa Maadehold, thi hun tog kun een lille Bid af Æblet, men Herr. Adam, han spiste det heelt op. Her kunde nu igjen indvendes, at begrundet paa det store Quantum Æble, som Adam havde nydt, havde han ogsaa indsøgt saamegen større Erfaring, men hvorvidt en saadan Erfaring indvirker forædlende, vil jeg lade staae ved sit Værd.

I de gode gamle Dage var Qvindens Stilling langt fra god, hun indtog kun en meget underordnet Plads i Samfundet, og først ved Christendommens indførelse og Civilisationens Fremadskriden har Qvinden lidt efter lidt indtaget den Plads, hvortil hun er berettiget. Jeg er ingen emanciperet Qvinde, jeg sværmer ikke for Qvindens Indblanden i offentlige Anliggender. Lad Mændene sysselsætte sig med Statsager og Politik, Qvinden har tilstrækkelig Sysselsættelse med Husets Politik, lad Mændene være Læger, Advocater og Præster, Qvinden har smaae huuslige Saar nok at læge, huuslige Sager at plaidere, og Christendom at prædike i sit Hjem. Konen er Hjemmets s. 49ansvarlige Minister, paa hende hviler Mandens og Børnenes huuslige Velfærd, og finder Du dette Kald ringe? Gjennemtrængt af Kjærlighed, og Kjærlighed er Livets høieste Poesie, bliver en Hustrues og Moders Stilling misundelsesværdig.

Du taler om at leve og aande for en Idee, som den største Lykke, den største Rigdom. Er det da ikke en endnu større Rigdom at kunne idealisere det Materielle saaledes, at man glemmer Materien for Ideen? Troe mig, en gift Qvinde, der i Sandhed forstaaer og opfatter sit Kald, hun indtager den første, den bedste Stilling i Samfundet. Erindre Dig, hun planter de første Spirer i Drengens Sjæl, som i Aarenes Løb udvikle sig hos

Manden til et fyldigt Liv, hun vækker først hans Aand, og indpoder ham høie og ædle Tanker, og fremforalt, hun lærer ham først at bede, og gennem Bønnen nærme sig til Gud.

Qvindens Bestemmelse er at blive Hustru og Moder, den Kvinde, der forskyldt eller uforskyldt forbliver ugift, har forstilet Maalet. Saa lad hende henleve sit Liv som en berømt Kunstnerinde eller Forfatterinde, eller lad hende henvisne som en gammel, ubemærket Pige. Al den Virak, alle de Blomster, som strøes paa Kunstens Vei, kunne ikke opveie en Mands Kjærlighed, og midt i al denne offentlige Beundring og Tilbedelse føler Hjertet sig tomt.

I denne Tid have enkelte Forfatterinder, formodentligen paavirkede af de amerikanske Blaastrømper, s. 50 begyndt en Kamp for Qvindens Emancipation. Hvor latterligt, hvad ville disse forskruede, forqvaklede Halvqvinder? Misunde de Mændene deres smagløse Klædedragt, det maa man næsten troe, da enkelte af de særdeles Emanciperte anlægge Pantalons og ryge Cigarer. Til Gjængjæld burde Mændene iføre sig Qvindeklæder, ligesom, der fortælles om den blødagtige Sardanapal. Qvindens Emancipation vilde paa den Maade snarere blive til Qvindens Latterliggjørelse.

4

En i Sandhed aandelig begavet Kvinde føler sig heller ikke missornøiet med sin Stilling, thi hun vil snart indsee, at de saakaldte Forrettigheder, som Manden har fremfor hende, de paalægge ham igjen et saameget større Ansvar, og saaledes bliver der Ligevægt i Tingene. Hendes Anseelse lider Intet ved, at hun ingen Rolle spiller i Statens Styrelse, naar hun kun forstandigt varetager sit eget Hjemms Statsager.

En berømt Forfatter har sagt om Qvinden: „Størst er den Kvinde, om hvem, der bliver talt mindst!“ — Der ligger en dyb Betydning i disse Ord.

Men, alle disse skønne Sætninger ere vel spildte paa Dig, Anna, Du er saa opfyldt af det Ideelle i Kunsten, at Du reent overseer det Ideelle i Livet, og Kunsten er jo dog kun et Speilbillede af Livet.

Du taler om dine Feil, kjære Anna, glem blot ikke din aandelige Forfængelighed, Du aner ikke, at den lyser frem fra enhver Linie i dit Brev; din morsomme, men strenge Bedømmelse af Søren er kun et s. 51 nyt Beviis paa dens Tilstedeværelse. Arbeid imod den, knæk den i Væxten, ellers kan den voxe og blive til en Giftplante, der ved sin stærke, dræbende Duft vil tilintetgjøre alle de ædle Spirer i din Sjæl. Hvormange Talenter ere ikke gaaede tilgrunde, hvormange begavede Aander, som man ved deres første Fremtræden i Verden ventede sig saa betydeligt af, ere ikke blevne til Intet, gaaede op i Røg paa Forfængelighedens Alter.

Dette Brev forekommer Dig naturligviis grumme kjedeligt, men Du veed, det er af de sande Venner, man skal høre den nøgne Sandhed, og som en sand Ven maa Du altid betragte

din Emma.

4*

s. 52

Anna til Emma.

Kjøbenhavn, den 17tende December 185*.

Først, kjære Emma, maa jeg takke Dig for dit sidste, særdeles opbyggelige, særdeles lærerige Brev, som værdigt kan sættes ved Siden af Knigges berømte Bog, „Omgang med Mennesker“, og som jeg vil opbevare i mit Skrivebord, og tage frem, hvergang, jeg føler, at jeg trænger til en Theskefuld Moral. Ja, hvis jeg ikke holdt saameget af Dig, hvis jeg ikke i mit inderste Hjerte var overbeviist om, at Du deler min Følelse, saa kunde jeg ofte fristes til at blive vred paa Dig.

„Det er af de sande Venner, man skal høre den nøgne Sandhed,“ siger Du i dit Opbyggelseskrist, ja, det er meget sandt, men Sandheden i dens Nøgenhed er en ubehagelig Geskalt, jeg foretrækker, at den idetmindste er i Morgentoulette. Alle have vi Feil, og ere ikke saa gode, som vi burde være, det er en gammel bekjendt Sætning, som vi dagligen føle Sandheden af; men directe at faae sine Feil lagte paa en Presenteerbakke, selv om Denne er af Sølv, er ikke behageligt. s. 53 Jeg har formelig en Rædsel for de gode Venner, som begynde deres Samtale med: „Naar jeg skal sige Dig den rene Sandhed“, eller „Du kan troe mig, thi jeg vil kun dit sande Vel,“ og jeg kryber altid, ligesom Sneglen, ind i mit Huus, og gjemmer mig, til Regnen er forbi. — Saa, nu har jeg sagt Dig den rene Sandhed om den nøgne Sandhed, og nu kunne vi gaae over til at omtale de indenrigske Affairer, førend vi skride til de Udenrigske. Med de Første mener jeg Alt, hvad der foregaaer i Hjemmet, med de Sidste Alt, hvad der angaaer min Kunstnerverden. Thi herhjemme blive næsten aldrig mine Studier omtalte af Tante, hun betragter min dramatiske Livsplan som en Art momentant Vanvid, men da det er et stille Vanvid, der indstrænker sig til mit eget Værelse, saa tolererer hun det. Jeg er overbeviist om, at de fleste unge Piger forlængst havde tabt Modet, thi det er et besværligt Arbeide at kjæmpe imod Strømmen, men destoværre eller destobedre er min Natur saaledes beskaffen, at

Modstanden kun hærder den imod Smerten, og opvækker den til nye Anstrengelser.

Altsaa til de indenrigske Efterretninger. I Søndags kom Tante ind til mig paa mit Værelse, hvor jeg sad og læste i Lessings Dramaturgi. Siden jeg begyndte min Underviisning hos Fru A*, har hun kun meget sjældent betraadt det, men undgaaet det som et vanhelligt Sted. Da hun derfor med et triumpherende Smil i sit Ansigt aabnede Døren, kunde jeg tænke s. 54 mig, at hun var opfyldt af en for hende særdeles behagelig Begivenhed.

„Nu kan jeg fortætte Dig en Nyhed, en glædelig Nyhed," saaledes begyndte hun, „Søren er bleven forlovet."

„Nei virkelig!" udbrød jeg glad, der faldt mig en Steen fra Hjertet, min Utaknemmelighed var bleven mindre i mine Øine.

„Ja, og det med en smuk, dannet Pige af god Familie, med Frøken Albertine Schmidt, hendes Fader er Proprietær Schmidt til Marienfryd, hos hvem Søren lærer Landvæsenet, hendes Bedstefader er Etatsraad Schmidt til Vallemosegaard, og hendes Onkel er den bekjendte Geolog, Professor Schmidt." Tante trak Veiret dybt efter denne Meddelelse.

„Det glæder mig meget, jeg gratulerer Dig af mit inderste Hjerte Tante Clara," og det var med virkelig Varme, jeg trykkede hendes Haand.

Tante tilkastede mig et forskende Blik, hun tvivlede øiensynligt om Oprigtigheden af min Følelse, og med qvindelig Nysgjerrighed spurgte hun mig: „Siig mig nu Anna, føler Du ingen Smerte ved saaledes at have mistet ham?"

„Mistet ham, mistet Søren! — Men Tante, jeg har jo aldrig ønsket at besidde Søren, og Du har nu det tydeligste Beviis, at Sørens Følelse for mig kun har været en flygtig Grille, siden han saa hurtigt har kunnet glemme den."

s. 55 „Søren er en Mand," sagde Tante stolt, „han kjender sit eget Værd, og det glæder mig, at han har skjænket sit Hjerte til en Pige, der forstemer at vurdere ham." Med disse Ord, og et tiltetgjørende Blik paa mig, forlod hun Værelset.

„Ja, Himlen være lovet," tænkte jeg, „at han har fundet en Pige, der forstaaer at vurdere ham, jeg erkjender min egen Ufuldkommenhed og Mangel paa Forstand i den Henseende."

Til Jalen skal Sørens Forlovede komme i Besøg hos os, og Tante gjør store Forberedelser til at gjøre Modtagelsen saa glimrende som muligt, idet hun stadigt ved enhver ny Gave, som hun kjøber til Albertine, seer paa mig, som om hun vilde sige: „Alt Dette kunde have været Dit, Du Daare!" —

Nn vilde jeg ønske, at jeg kunde laane Charles Dickens Pen for at beskrive Dig et litterairt kunstnerisk Aftenselskab, som jeg lykkelige Dødelige var tilstede ved hos Fru A*. I Mandags var det nemlig hendes Fødselsdag, og hun havde om Astenen samlet en Kreds af gode Venner hos sig. Tænk Dig, hvilken Lyksalighed for mig at blive indbudt sammen med store Aander som Damerne, — nei, jeg vil ingen Navne skrive, dette Brev kunde ved et Tilfælde en eller anden Uvedkommende faae i Hænderne, og jeg kunde maaskee engang blive draget til Regnskab for hvert et ubetænksomt Ord, som jeg havde talt. For altsaa med Frihed at kunne sige min Mening om og mine øieblikkelige s. 56 Indtryk af de forskjellige deels bekjendte, deels berømte Personligheder, vil jeg kaste Anonymitetens Slør over dem.

Klokken 8 ankom jeg til Fru A*. Mit Toilette er Dig vel ligegyldigt at høre beskrive, for altsaa i Korthed at fatte mig om dette Qvindens ydre Vaaben, vil jeg blot bemærke, at mit Toilette ikke var mig ligegyldigt, og at jeg havde tænkt en Deel derover, med stadig Bestræbelse for ikke at lade Beskuerne ane, at Tanken havde værret saameget beskæftiget dermed, thi dette er egentligt den største Kunst ved et smukt Toilette.

Da jeg kom ind i Selskabssalen, fandt jeg Fru A* siddende ved et Bord, der stod midt i Værelset. Ved hendes ene Side sad Frøken Smil, en Skuespillerinde i denne tvivlsomme Alder mellem 30 og 50, hun er en yndet Skuespillerinde i Dameroller, hun har smukke, fine Træk, og et staaende venligt Smil, der ligesom skal afvæbne alle mulige Angreb. Ved Fru A*s anden Side sad eller rettere halvt laa i en skjødesløs, beqvem Stilling Dagens Helt for Øieblikket, som jeg vil benævne „Modestjerne". Du har naturligviis læst og hørt meget om ham, saa jeg vil kun beskrive Dig det Indtryk, som han gjorde paa mig. Han er meget høi og mørk med et sjældent karakteristisk Hoved, hans Pande og hans noget lokkede Haar indtage den største Plads, og begge Dele ere smukke, ja Panden endogsaa særdeles smuk, Øinene ere dybtliggende s. 57 og smaae, Næsen regelmæssig, Munden, — ja Munden har jeg meget at udsætte paa, thi denne Mund har et saa udfordrende, saa trodsigt, saa bevidst Udtryk, at den fordærver det behagelige Indtryk, som Ansigtets øvrige Dele fremkalder. Denne Mund synes at sige: „See kun paa mig, jeg er Manden, jeg er den med Rette berømte, beundrede Modestjerne. Vover nogen ussel Dødelig at tvivle om mit Værd, da — beklager jeg ham!" — Hos Fru A* har Modestjerne en høi Stjerne, hun beundrer ham, og har fortalt mig saameget om hans sjeldne Begavelse, hans alsidige Dannelse, at Du kan troe, det var med en ængstelig Følelse, jeg lod

ham blive presenteret for mig. Jeg vovede neppe at see paa ham, men da jeg endelig tog Mod til mig og saae op, da forsvandt min Frygt, og forvandlede sig til en vis Uvillie, en vis Harme, og veed Du hvorfor? Du vil maaskee smile af den Grund, jeg nu vil anføre, og anklage mig for Hovmod, men efter min Mening burde enhver Qvinde besidde dette Hovmod.

Seer Du, Modestjernes Blik og hele skjødsløse Maade at tale med en Dame paa, har for mig noget saa Stødende, noget saa Saarende for den finere qvindelige Sands, han taler til en Dame, som om han forud var overbeviist om, at hun var indtagen i ham, og med denne Forudsætning tiltaler han hende paa en overlegen, halvt haanlig, halvt protegerende Maade, for ligesom at gjøre hende Göthes Ord anskuelige, s. 58, „Stjernerne seer man op til, man begjærer dem ikke“.

Dette Blik og denne Maade at tale paa anvendte han ogsaa ligeoverfor mig, jeg følte mig saaret derved, og viste mig stiv og tilbagetrukken, hvilke Egenskaber aldeles ikke ligge i min Natur. Jeg gjorde rimeligviis heller intet gunstigt Indtryk paa ham, thi jeg bemærkede, at han engang i Aftenens Løb, idet han talte med Fru A*, saae hen paa mig, og med en vis ringeagtende Trækken paa Skuldrene udtalte et Par Ord, som jeg ikke hørte, men paa Fru A*s Ansigt kunde jeg læse, at de ikke vare smigrende. Men, que m' importe, jeg foretrækker at undvære Stjernens Lys, naar Belysningen skal skee paa den Maade.

Theatrets første Elsker, den berømte og elskværdige Skuespiller, Tanke, var der ogsaa. Han er meget stille, men hans smukke Ansigt er saa udtryksfuldt, der er saamegen Dybde, saamegen Baggrund i hans Blik, at det er en Nydelse blot at see paa ham. Han talte meget Lidet hele Aftenen, og jeg kan ikke sige, at det Lidet, som han sagde, var særdeles Aandrigt eller Glimrende, men der var noget saa Elskværdigt, saa Hjerteligt, noget saa Ædelt udbredt over hans hele Væsen, at jeg godt kan fatte de kjøbenhavnske Damers Sværmeri for ham.

Der var en yngre Skuespiller tilstede, som jeg betegnende kan kalde Modestjernes Echo, thi hvergang Modestjerne var kommen med et godt Indfald, og han s. 59 havde mange Indfald eller snarere Udfald, og de vare Alle gode efter Selskabets Mening, saa gjentog Echoet dem for de mere fjerntstaaende eller siddende Individier.

Digterne, Professorerne Poul og Peter, vare ogsaa i Selskabet, med Professor Poul har jeg allerede engang tidligere været sammen, og hans godmodige og forekommende Væsen kan ikke andet end vinde Ungdommen. Han kom mig strax imøde med megen Venlighed, og spurgte mig, naar jeg antog, at jeg skulde debutere, og i hvilket Stykke. Med begge disse Spørgsmaal henviste jeg ham til Fru A*.

Den, der interesserede og morede mig meest denne Aften, ja morede mig endnu mere end Modestjerne, der ellers naturligviis var Aftenens Helt, det var en ung Philolog, Alfred Moor. Han var lig en aandelig Barberkniv, thi han barberede paa det Ubarmhjerdigste hele Selskabet og Alt, hvad der kom paa Tale. Jeg har aldrig hørt saa skarp en Tunge, den var med Eg paa begge Sider, man kunde ikke berøre den, uden at skjære sig. Jeg hørte senere, at han skrev Theaterkritiker i et af vore første Dagblade. Hans afdøde Moder havde været en intim Veninde af Fru A*.

Jeg mærkede snart, at han ikke hyldede det almindelige Modestjerneafguder, men snarere var en Modstander af Denne. De tilstedeværende Damer vare paa eengang ængstelige for ham, og dog følte de dem paa samme Tid tiltrukne af hans ofte vittige, men altid bidende Bemærkninger.

s. 60 Da han engang før Bordet udtalte en streng Dom over en ung Sangerindes Debut, udbrød Frøken Smiil i en bebreidende, men dog venlig Tone: „Herr Moor, hvor kan De være saa streng?“

„Frøken Smiil,“ svarede han, „De bebreider mig en Feil, som man aldrig har kunnet bebreide Dem.“

„Hvorledes, hvad mener De?“ spurgte Frøken Smiil rødmende.

„Min Mening er altid den Bedste, det veed Frøkenen, Øiemedet helliger Midlet.“

„Ja, De er en ægte Jesuit,“ bemærkede Professor Peter.

„Ikke ganske Herr Professor,“ svarede Moor, „jeg er snarere en modig Spartaner, der kjækt udsætter mig for Fjendens Ild.“

„Jeg troer ikke, at Skydevaaben var opfundet dengang,“ læspede en ung, lyrisk Digter, hvis blege Ansigt, med svage, utydelige Træk, mindede om en Malers første Contur til et Portrait. Man havde hele Tiden den Følelse, at Vorherre havde glemt at fuldende ham, og Moor fortalte mig senere, at denne Forglemmelse fra Vorherres Side var saa gjennemgaaende, at han endogsaa reent havde glemt at forsyne ham med en Hjerne. „Jøvrigt,“ forsikkrede Moor mig, „har han alle mulige Betingelser til at blive en god Digter, han mangler kun Talent og Hoved.“

Paa hans Indvending svarede Moor: „Den Ild, jeg mener, existerede ogsaa i Spartas Tid, s. 61, „Den Ild, font i

en Qvindes Øie luer,"
„Den er fortærende, jeg for den gruer,"
„Men dog, den ei mig underkuer —

„Det Vers aldeles ikke du'er," afbrød Modestjerne ham, og nu gik Samtalen over paa Litteraturens nyeste Frembringelser, og de ulykkelige Forfattere og Digtere bleve ikke skaanede; naturligviis de tilstedeværende Digtere vare skudfri.

Sangerinden, Frøken Nattergal, sang nogle svenske Romancer, meget smukt syntes jeg, men Moor var ikke tilfreds med hendes Sang.

„Hvilket Indtryk," hørte jeg Professor Peter spørge ham, „gjør Frøken Nattergals Sang paa Dem?"

„Hendes Sang gjør det samme Indtryk paa mig her iaften, som den altid gjør paa Theatret, nemlig det Indtryk, at hun mangler Udtryk i sit Foredrag til at gjøre Indtryk," svarede Moor skarpt.

„Finder De da ikke, at hendes Stemme har en sjelden symphatetisk Klang?"

„Jo," svarede Moor satirisk, „den har næsten en altfor symphatetisk Klang, thi hun symphatiserer i sin Sang paa samme Maade lige ømt, for hvad hun synger om, det være nu om Kjærlighed, Had eller Smørrebrød. Ved at høre hende synge kommer man uvilkaarligt til at tænke paa Himmerige, hvor der ingen Personsanseelse gjelder, men hvor Alt og Alle ere lige."

Modestjerne declamerede nu ganske mefterligt nogle Scener af Shakespeares, „Richard den Tredie." Dets. 62 Fængslende og Eiendommelige ved Modestjerne er, at man føler, at man ikke alene staaer ligeoverfor en dramatisk begavet Personlighed, men tillige ligeoverfor en overlegen aandelig Personlighed. Ja, hvis jeg turde vove at komme med en Kritik over hans Spil, saa vilde den være den, at han i Regelen istedetfor aldeles at gaae op i Rollen og blive til Eet med den, snarere staaer over Rollen, og morer sig med at lade Tilskuerne beundre hans Overlegenhed. Moor hørte imidlertid ikke til hans Beundrere, thi jeg hørte ham sige til Professor Peter: „Der er formegen Maneer i Modestjernes Foredrag, han søger at efterligne Davison, men Copien staaer altid langt under Originalen".

„Hor Moor," udbrød Professor Peter i en skjemtende Tone, „jeg troer, at De kunde sinde Feil ved selve Paradiset".

„Mener De Miltons eller det supponerede Paradiis?"

„Jeg mener det Sidste," svarede Peter.

„Ja ved det, kan jeg bevise en væsentlig Mangel".

„Og denne Mangel?"

„Er Mangel paa Realitet," svarede Moor.

„De tvivler altsaa om et Paradiis?" spurgte Professor Poul.

„Jeg tvivler ikke om Paradiset i Deres Eventyr Herr Professor," svarede Moor, „men om det imaginaire, himmelske Paradiis, derom tillader jeg mig at tvivle."

s. 63 „Og er denne Scepticisme begrundet i Frygt?" spurgte Frøken Smil libt onskabsfuldt, „De er maastee bange for — "

„Bange for ikke at møde Dem, min Naadige," afbrød Moor hende hurtigt, „nei, derfor er jeg ikke bange, jeg har altid været overbeviist om, at De var for oplyst til at troe paa Parabifets Have, og uden Tro kan man ikke komme der".

„Hvem taler om Tro?" spurgte Modestjerne, der nu nærmede sig den talende Gruppe.

„De, der ikke troe, hvad de ikke see," svarede Moor tørt. „Jeg troer paa Dem Modestjerne," her gjorde han en let Bøining, „naar jeg seer Dem, men, naar jeg ikke seer Dem, troer jeg ikke paa Dem."

„Det er mærkeligt," udbrød Modestjerne, „saa staaer De over mig i Tro, thi jeg troer ikke engang paa Dem, naar jeg seer Dem."

„Det undrer mig ikke," svarede Moor i en bidende Tone, „thi jeg har altid antaget Dem for en Atheist!"

Her asbrødes Samtalen heldigviis af Fru A*, der bad Herrerne at tage Damer tilbords, da der var serveret.

Modestjerne og Moor tilkastede hinanden Blikke, som beviste, at de hellere havde ønsket at Anretningen

havde ladet vente lidt paa sig, saa at de gjensidigt tunde have tilretteviist hinanden lidt mere. Men, som Sagerne nu stode, maatte de faire bonne mine au mauvais jeu, og see, om ikke Feiden paa en eller anden s. 64Maade kunde fortsættes ved Bordet. Det var idetmindste min Anskuelse af Sagen, da Modestjerne tog Fru A* tilbords, og Moor valgte mig, formodentligen, fordi jeg i hans Øine var den Ubetydeligste, saa at han ikke behøvede at offre mig saamegen Opmærksomhed, men kunde anvende alle sine aandelige Vaaben mod Modestjerne. Vi kom til at sidde umiddelbart i Dennes og Fru A*s Nærhed.

„Naar har Frøkenen tænkt paa at optræde, maaskee endnu i denne Saison?" spurgte min Cavaleer, efteral han havde kastet Blikket rundt omkring Bordet med en Generals Mine, der overseer Kamppladsen.

„Jeg veed det ikke endnu, og efter Alt, hvad jeg har hørt iaften, længes jeg heller ikke derefter," fordristede jeg mig til at sige.

„Saa, er De da ængstelig?"

„Ja, maa man ikke blive ængstelig ligeoverfor saa streng en Kritiker, som endogsaa finder Feil hos Kunstnere, som alle Andre beundre."

„Aa bedste Frøken," svarede Moor, „man veed nok, hvem man angriber, unge Damer, Begynderinder, behandle vi med Skaansomhed, de ere zarte Planter, som den mindste skarpe Vind kan blæse om, tvertimod, vi opmuntre dem, vi vande dem med rigeligt Vand, ofte mere end de fortjene, ja ofte med mere, end der er dem tjenligt, blot for ikke at qvæle dem i deres Udvikling."

s. 65.„Hvem qvæler De nu Moor?" spurgte Modestjerne, „De er dog et mageløst Menneske, stadig skal De quæte Nogen med Deres Ord. Troe ham ikke lille Frøken, troe blot ikke, hvad han siger, De hørte ham jo selv før bekjende, at han ingen Tro havde."

Da Modestjerne havde sagt disse Ord til mig, reiste Moor sig op, greb sit Glas, og holdt omtrent følgende Tale: „Vor ærede Ven, Modestjerne, paastaaer, at jeg ingen Tro har, fordi jeg ikke vil troe paa ham, fordi jeg ikke vil troe paa hans Udødelighed, fordi jeg ikke vil lade mig spænde for hans Thespiskarre og være hans Hest. Men jeg vil modbevise dette hans Udsagn. Jeg troer, ja, jeg har en fast urokkelig Tro paa alt det Skjønne, det Store, det Sande i Livet, jeg troer paa Udødeligheden i Kunsten. Kunstens deilige Træ, som fra Grækenlands tidligste Dage har blomstret og som stadigt vil blomstre, saalænge Verden staaer. Vi have her i vor Midte en Kunstnerinde, med velberaad Hu bruger jeg her Benævnelser Kunstnerinde, thi Skuespillerinder gives der Mange af, men af Kunstnerinder kun Faa. Denne Kunstnerinde feirer idag sin Fødselsdag — "

Her blev Moor pludseligt afbrudt af Modestjerne, der, seende sig om i Kredsen, idet han, med et ham eiendommeligt kjækt Kast med Hovedet, greb sit Glas, udbrød i en virkelig begejstret Tone: „Nei, hun feirer ikke sin Fødselsdag, men vi feire den, vi, som ere hendes evige Skyldnere, os, som hun har skjænket saamange s. 66store, lykkelige Øieblikke, saamange kunstneriske, uforglemmelige Nydelser, vi, som maae prise os lykkelige ved at være hendes Samtidige, vi feire den. Hvor mange skjønne Billeder har hun ikke fremtryllet for vort Øie, og hvor sande, hvor mesterlige ere de ikke Alle! Den, der har seet hende som den fattige Nyboderskone, bevæge sig i den simple Stue, som var hun født og opdragen der, talende det jævne, ægte Nyboderssprog, vil han nogensinde glemme hende? Den, der har seet hende som Hertuginde af Marlborough, der med en overlegen Aands Fiinhed og med Ordets elegante Pointeren behersker Situationen, kan han vel nogensinde glemme hende? Og den, der har seet hende som Nordens Dronning Margareta i al hendes Høihed og Aandskraft, maa han ikke uvilkaarligt bøje Knæ for hende og udbryde: „Ja, Du er ikke alene Dronning Margareta, der behersker de tre nordiske Riger, men Du er Dronning over et langt større Rige, thi Du er Dronning i Kunstens Rige, og Kunstens Rige strækker sig over den hele civiliserede Verden. Altsaa for Dronningen i Kunstens Rige, for den udødelige Fru A*, tømme vi dette Bæger. Hun leve længe i Livet, som hun vil leve længe i Kunstens Annaler."

5

Et rungende Bifald gjenlød i Værelset.

Moor tilkastede Modestjerne et rasende Blik: „Min Herre, jeg veed ikke, om det hører til god Tone at afbryde mig midt i min Tale?"

s. 67.„Undskyld," svarede Modestjerne med et spottende Smil, „det var netop for at redde den gode Tone, at jeg afbrød Dem," —

„Hvorledes!" afbrød Moor ham, „vil De lære mig, hvad god Tone er?"

„Nei bevares, Umuligheder tænker jeg ikke paa," gjensvarede Modestjerne.

„Stille mine Venner," sagde Fru A* i en beroligende Tone, „den gode Tone her ved Bordet kunde let lide

under denne deres indbyrdes Underviisning. Min bedste Alfred, De har nu kjendt Modestjerne i saamange Aar, og veed, at han lader sig henrive af sine øieblikkelige Stemninger, og han har engang det Privilegium at kunne sige, hvad han vil, ligesom De, Alfred, har det, at kunne skrive, hvad De vil."

„Og jeg troer," bemærkede Professor Peter, „at begge Herrerne drage den størst mulige Nytte af deres Privilegier, og at Ingen af vem sætte deres Lys under en Skjeppe."

„Det vilde jo ogsaa være en stor Synd," yttrede Professor Poul godmodigt, „hvor Gud har sendt Lys, vil han ogsaa, at det skal skinne."

„Ja, vel skal det skinne," sagde Modestjerne, „men," her kastede han et meget sigende Blik paa Moor, „mev ikke brænde."

„Lyset brænder kun de Døgnfluer, de uforsigtige Møl, der komme det for nær," gav Denne til Svar.

5*

s. 68 En Klirren med Glas lod sig høre. En lille, trivelig Herre, med røde Kinder og mildt smilende Øine, hvis hele Mine røbede den høieste Grad af Godmodighed og Velvære, reiste sig op fra sin Plads, skraaes over for mig. Han hoftede og rømmede sig, han vilde altsaa holde en Tale.

„Hvem er den Herre?" spurgte jeg Kritikerens.

„Det er en rig Mand, en mangeaarig Ven her af Huset, som giver gode Middagsselskaber, og holder meget daarlige Taler, men, da han ikke bliver betalt for at være aandrig, men derimod betaler Aandigheden godt, hvor han træffer den, saa finder man sig taalmodigt i hans Taler, og drikker to Glas Viin ovenpaa dem, for dog at føle, at man faaer nogen Esprit ind. Et negativt Gode har imidlertid Kammerraadens Taler, han fornærmer nemlig ofte uafvidende en eller anden af de Tilstedeværende, og det netop, naar han troer, at han er meest galant."

„Mine Damer," begyndte Kammerraaden, „ved Synet af saamegen Inde, hm, Skjønhed, hm, og Aand," her fik han en heftig Hofte.

„Nei, det er prægtigt," hviskede Moor til mig, „han seer paa Frøken Smiil, idet han nævner Ordet Aand, han seer altsaa Aand der, hvor endnu Ingen har fundet nogen. Han er en ny Columbus."

„Mine Damer," begyndte Kammerraaden atter, „man kan ikke andet end føle sig i høi Grad inspireret ved at see samlet her, hm, hos vor berømte, meget s. 69 hændrede Værtinde, en saadan, hvis jeg moa sige set, Bouquet af alle qvindelige Yndigheder. Her seer man Qvinden repræsenteret, hm, i alle Aldere, hm".

„Au", hviskede Moor, „den var slem".

„Her seer man den erfarne Dame", her bukkede han for Fru A*, „den midaldrende Dame", her for Frøken Smiil, (hvis Ansigt i det Øieblik saae alt andet end smilende ud), „den unge Dame", for Frøken Nattergal, der var hans Borddame, „og den puurunge Dame", her bukkede han for min Ringhed, der blev blussende rød ved saaledes at blive gjort til Gjenstand for en øieblikkelig Opmærksomhed, „alle Aldere ere her repræsenterede, og, hvis jeg maa sige det, Alle i den fuldkomneste, hm, fuldkomneste, hm, Fuldkommenhed. Maa set være mig tilladt at udbringe Damernes Skaal!"

„Tillader De, Frøken, at jeg maa drikke et Glas med Dem", sagde Moor til mig, „og hvis jeg maa sige det", her copierede han Kammerraaden, „saa er det ikke Mangel paa Ordet Fuldkommenhed, der isse gjør Kammerraadens Tale fuldkommen god. Men pas nu paa Modestjerne, han purrer op i sin Hanekam, og seer paa Kammerraaden, han vil bestemt benytte Dennes Tale som en Knage til at hænge sin Hat paa".

„Den ærede, sidste Taler", begyndte Modestjerne, kastende et Blik til den tykke Kammerraad, der netop var ifærd med at lade en nsædvanlig stor Østers forsvinde i sin Mund, „talte om Qvindens Alder. Men, s. 70 hvor kan man fale om en Ting, der aldeles ikke er til? Thi efter de seneste Philosophers og største Granskeres Mening har Qvinden ingen Alder, hun er evig ung. Hun er Hebe, fra hun fødes, til hun dør. I selve Ordet Qvinde, ligge Begrebene Skjønhed, Ungdom og Elskværdighed forenede, og hvad der er skjønt, ungt og elskværdigt kan aldrig ældes. Naar vi skulde tænke os Poesien her i Livet legemliggjort, hvem af os vilde da ikke sætte Qvinden som Poesiens Repræsentantinde. Og Poesien er evig ung, Poesiens Blomsterkrands visner aldrig, thi nye Skud og Spirer komme stadigt frem, og give den fornyet og forynget Glands. Følgelig bort med Alderen, naar der er Tale om Qvinden. Og naar, som her er Tilfældet Gudinden Aand har forenet sig med Qvindens øvrige Egenskaber, da er Qvinden i Sandhed ung, thi Aanden er uforgjængelig, Aanden er udødelig. Altsaa bort med Alderen, dette gamle, rynkede Væsen, denne hæslige Sybille. I denne Kreds er ingen Alder tilstede, ja, her vil aldrig Alderen banke paa. Et Pereat for Alderen, og et Leve for Ungdommen, den evige Ungdom, for den begavede Qvinde, tillad mig endnu engang at tømme et Glas for vor evig unge Værtinde".

„Hvordan Modestjerne ender og vender det, kommer han altid i Spisekammeret", sagde Moor sagte til mig, „det er her symbolsk talt, Frn A* har været hans aandelige Spisekammer i mange Aar".

s. 71 For Kunsten, den dramatiske Kunst, udbragte den blege, lyriske Digter en Skaal. Naar jeg siger Dig, at hans Tale svarede til hans Ansigt, saa kan Du vel omtrent tænke Dig den. Muserne og Gratierne bleve svagt berørte i den, og Apollo greb i en enkelt matklingende Streng i sin Lyre. Da han var færdig med sin Tale, havde alle Tilhørerne en Følelse, som om de først nu ventede, han vilde begynde at holde den.

„Det var et slemt lyrisk Gjensærd af en Tale", bemærkede Moor, „jeg gyser forud for det næste Bind Digte, som den sidste Taler vil sende ud i Verden. Jeg vil anbefale dem til alle Reconvalescenter, der bruge Brøndcuur, og maae holde en streng Diæt. See nu kommer Touren til mig, nu er jeg legemligt og aandeligt bleven tilstrækkeligt proppet og stoppet, nu vil jeg, som saamangen større Aand har gjort før jeg, give mig af med Reproduction. Veed De, bedste Frøken, at kunne godt reproducere er et brillant Surrogat for at producere. Kun meget fine Kjendere kunne mærke Forskjellen". Han reiste sig op, og holdt følgende Tale: „Mine Damer, mine Herrer, der gives en lille Blomst her i Verden, som vi Mænd i Regelen Alle stræbe efter at komme i Besiddelse af. Det er sjeldnere, at Qvinden stræber efter den, thi hun behøver den ikke, da hun er Blomst nok i sig selv. Men Manden skyer ingen Anstrengelse for at bemægtige sig denne Plante, den voxer altid paa høie, uveisomme Bjerger, hvor han ofte kun med Livsfare kan naae op, og tidt maa han s. 72 standse paa Veien for at forbinde de Saar, som Torne og Stene have givet ham. Men han ændser ikke Smerten, hans hele Tanke, hans hele Sjæl hænger ved Blomsten, og for at erhverve sig den, for at kunne trykke den til sit Bryst, gik han gjerne gennem Ilden. Men hvad er det for en Blomst? spørge de, er det en deilig Qvinde, er det Idealet, er det Hende i hvis Besiddelse, vi ene kunne blive lykkelige? Nei, det er ingen Qvinde, det er kun en Blomst, men af en berusende Duft og underskøn at see til. En sjelden Egenskab har denne Blomst, saalænge Manden kan holde den ilive, saalænge han skjænker den den fornødne Pleie, saalænge omgives han af den samme Skjønhed, af den samme berusende Duft, som Blomsten har. Han ligesom identificerer sig med den, og Mænd og Qvinder see op til ham og beundre ham. Men kun saalænge Blomsten er frisk! Begynde dens Blade at visne, da forsvinder den Nimbus, der omgav ham, og han har nu kun Mindet tilbage. Denne Blomst kaldes Berømmelse. Modestjerne, tillader De, at jeg maa gribe denne Leilighed til at udbringe et Leve for Dem, og ønske, at den Blomst, som De med saameget Held er kommen i Besiddelse af, aldrig maa visne. Plei den godt, den er en zart Plante."

Du skulde have seet Moors Ansigt, idet han rakte sit Glas henimod Modestjerne; der svævede næsten et dæmonisk Smil om hans Læber.

s. 73 Modestjerne stødte sit Glas Haardt imod hans, og sagde satirisk: „Med saa gode, sande Venners Bistand, som De er Moor, frygter jeg ikke, De vil stadigt minde mig om at pleie den."

Modestjernes Skaal blev med stor Enthousiasme drukket af hele Selskabet. Ved Desserten blev der skjænket Champagne om.

„Naar Champagnen kommer", hviskede Moor til mig, „saa kan Modestjerne ikke modstaae at lade sin Veltalenhedsstrøm flyde. Det er en Sygdom hos ham, en Børnesygdom, der er bleven daarligt cureret, og som derfor endnu raser i Kroppen. Han kaster Blikket herhen, nu kommer Dommedagslaget."

„Idet jeg griber Champagneglasset, hvori der for Øieblikket er mere Skum end Champagne, idet jeg griber denne berusende Gudedrik, veed jeg ingen bedre Maade at hædre den paa, end ved at udbringe en Skaal, og det er en Skaal, som ikke bør glemmes, det er en Mands Skaal, som ikke vil glemmes, thi han sørger selv for, at han aldrig kan glemmes. Ligesom vi som Børn bøie vs for Spanskrørets uimodsigelige Fornuftgrunde, der virker slaaende paa vort Legeme og opvækkende paa vor Aand, saaledes bøie vi os som Ældre for Kritikens uopslidelige Spanskrør. Ja, vi ikke alene bøie os for det, men vi kysse det ydmygt, og love at rette os derefter og forbedre os. Kritiken er for Kunsten, hvad Spanskrøret er for Drengen, og ligesom vi ære den forstandige Lærer, der forstandigt s. 74 benytter dette straffende Redskub, saaledes ære vi ogsaa den forstandige Mand, der forstandigt benytter sit kritiske Spanskrør, og kun slauer, hvor det er nødvendigt at slaae, men ikke slaaer blot for at vise, at han kan slaae. Thi Kunsten, at slaae, ligger i den menneskelige Natur, det er et Talent, som det meest ubegavede Individ er i Besiddelse af, det er ham medfødt, og det viser sig hos ham fra ganske lille Barn. Men som Dreng slaaer man i Regelen kun for at more sig, for at prøve Kræfter, som Mand slaaer man for at ramme. Derfor gjentager jeg, hil den forstandige Mand, der kun bruger Kritikens Spanskrør, hvor det gjøres nødvendigt. Herr Candidat Moor, Deres Skaal!"

„For disse skjønne, særdeles velmeente Ord modtag min dybtrørte Tak", gav Moor til Svar.

Efter Bordet læste Professor Poul et af sine prægtige Eventyr høit, og den barnlige, fromme Tone, der altid gaaer igjennem Disse, sendte ligesom en mild Luftning gennem alle Gemytter, selv Moor blev i en mere forsonlig Stemning, ja, han yttrede endogsaa til Professor Poul, at Modestjerne var begavet, men at hans Begavelse blev overvurderet, og derfor ansaae han (Moor) det for sin Pligt, stadigt at danne en Modvægt, blot for at holde Modestjerne i Ligevægt.

Erindringen om dette Selskab vil jeg længe bevare, der er en vis Interesse ved at være sammen med de Storheder, som man ellers kun seer i bengalsk s. 75 Flamme. Jeg kommer til at tænke paa Sjælens Ord i Heibergs Satire:

„Ja tidt jeg føler mit Hjerte brænde"
„Af Begjærlighed efter ham selv at kjende",
„At vide, hvordan han spiser og drikker",
„Hvordan han nyser, hvordan han hikker",
„Kort sagt, at kjende ham ret privat."

Imidlertid troer jeg, paa faa Undtagelser nær, der netop opnaae en vis Popularitet ved at være bon camerad med Mængden, at Skuespillere og især Skuespillerinder gjøre klogest i saalidt som muligt at vise sig mellem Folk, thi Støvet gaiter saa let af Vingen, og det ideelle Skjær, hvori man seer dem paa Scenen, forsvinder, naar man seer dem i almindelige materielle Forhold.

Ønskende Dig og Gemal en glædelig Juul, forbliver jeg, haabende snart at hore fra Dig,

din Anna.

s. 76

Anna til Emma.

Kjøbenhavn den 4de Februar 185*

Denne Dag har været en mærkelig Dag i mit Liv. Jeg har aflagt Sceneprøve for Theaterdirecteuren. Skjøndt Du boer i det sydlige Thule, veed Du vel, at der er den Sjeldenhed ved vor nuværende Theaterdirecteur, at han er en af Danmarks største Digtere, især i satirisk Retning, og dertil en af de aandrigste, meest begavede Mænd, som Nutiden eier. Det er imidlertid ikke af personlig Erfaring, jeg kan udtale denne sidste Sætning, thi for det Første er jeg endnu for ung til at kunne fælde nogen Dom i saa Henseende, og for det Andet har jeg kun talt ti Ord med ham.

Det var med stor Spænding, at jeg imødesaae denne Dag. Jeg har naturligviis ikke lukket et Øie inat; jeg laa og memorerede mine Replikker saalænge, til jeg intet mere kunde memorere, og jeg stod op mere træt, end da jeg lagde mig. Klokken elleve skulde Prøven være. Det var mig umuligt at nyde Noget, s. 77 jeg drak en Kop Thee, og begyndte derpaa at gjøre Toilette. Fru A* havde bedet mig at tage en hvid Kjole paa. Det er nu en egen kold Fornøielse i Februarmaaned om Formiddagen at klæde sig i klart Mol, ja, naar det endda var om Aftenen, og man havde et Bal ivente, — men herved var Intet at gjøre. I Dagens Anledning havde jeg ladet mig sye en ny, hvid Kjole, med (ærlige Instructioner til Syjomfruen, at den maatte sidde „complet". Følgelig kan Du vel fatte, at da den lykkelig og vel efter megen Anstrengelse var bleven hægtet, saa kunde jeg knap drage Aande, naar dertil kommer min Ængstelse og den kolde Fornemmelse af det lette Stos, saa har Du vel en nogenlunde klar Forestilling om den særdeles behagelige Stemning, hvori jeg befandt mig. Da Vognen, der skulde kjøre mig til Theatret, holdt udenfor, følte jeg næsten mit Mod svigte mig. Men — Tærningerne vare kastede. Jeg greb mine Bøger, tog min Kaabe om mig, kastede endnu et Blik i Speilet, hvor jeg saae et Par brændende røde Kinder, der mishagede mig til den Grad, at jeg strax trak Ansigtet bort, for ikke at opdage flere uheldige Punkter i Samme, og derpaa ilede jeg ned af Trappen og ind i Vognen. Det var et Par mærkværdige Vognmandsheste, de løb saa hurtigt, som om det var Kongens egne Heste, saaledes syntes jeg, thi det varede ikke mange Minutter, saa kjørte Vognen ind af Theaterporten ved Siden af Høiskolen. Den kjørte gjennem s. 78en trekantet Gaard, og holdt i den egentlige Theaterport. Portneren, en lille Mand, med et blegt, venligt Ansigt, aabnede Vogndøren, jeg steg ud, og traadte ind i en mørk Forstue, hvorfra tilvenstre en snever Trappe førte op til Theatret.

„Er det Jomfru Holte?" spurgte nu en høi, svær, aldrende Mand, med næsten hvide Ha ar, der kom ned af Trappen, han havde et godt, aabent Ansigt. Han var Theaterbud, og hed Hansen. Ordet „Jomfru" klang i Begyndelsen lidt comisk i mine Øren, men det er en gammeldags Mode, som endnu bruges ved Theatret. Jeg antager, at det er til Minde om Holberg, anden fornuftig Grund kan jeg ikke indsee.

Jo, det var Jomfru Holte. — „Ja, om Jomfruen ikke vilde følge op med i Foyeen til Madam A*?" — Jo, det vilde da Jomfruen, og op marscherede Theaterbudet Hansen ad den snevre Trappe, fulgt af Jomfruen.

Vi kom til en smal Gang, i hvis Midte paa venstre Side fandtes en Fløidør, der gik ind til Foyeen. Denne er et stort, aflangt Værelse, med tre eller fire Fag Vinduer, jeg kan ikke huske det saa nøie, der veer saameget, der fængslede min Opmærksomhed. Den vender ud imod en lille Gaard, og ligger umiddelbart bag Scenen. Portraiter af Skuespillerinderne, Madame Preisler, Jomfru Astrup, Dandseren Galeotti, Skuespiller Winsløw junior og Flere prydede Væggene. Nogle Bænke, Borde og Stole, af et meget tarveligt s. 79 Udseende, vare hist og her placerede. To høie Pillespeile faldt mig straxi Øinene, da jeg, i det, der var nærmest Indgangsdøren, fik Øie paa min egen frygtsomme, lille Skikkelse.

Fru A* og nogle Skuespillere stode i Nærheden af det andet Speil; hun nærmede sig venligt til mig, — Du kan

ikke fatte, hvor inderligt jeg elsker hende, — og hjalp mig Kaaben af, glattede paa mit krøllede, blonde Haar, derpaa rettede hun paa min Kjøles Folder, roste dens fixe Snit, og sagde: „Vær nu blot ikke ængstelig, spil saa godt, som De gjorde igaar hos mig, saa vil Directeuren nok blive tilfreds.“

Sceneinstructeren, der tillige denne Formiddag fungerede som Regisseur, kom ind i Foyeen, og bad os om at komme ned paa Scenen, da Directeuren var kommen, og sad i Parquettet. O Emma, min Skræk lader sig ikke beskrive, endnu blot ved Tanken banker mit Hjerte, og Blodet farer op i mine Kinder.

Fru A* og jeg gik ud af den modsatte Fløidør end den, som jeg var kommen ind af, og vi befandt os nu paa en lignende smal Gang, som den, jeg tidligere havde passeret. Lige foran os stod en Dør aaben til et Værelse eller rettere en lille Kahyt, thi stort større var ikke Rummet. Den indeholdt en Skrivepult, et Par Stole, og nogle Reoler paa den ene Væg. Det var Forvalterens Værelse fik jeg senere at vide, og der blev Requisitterne opbevarede. Vi gik igjennem Gangen, ved hvis Ende der var en Dør, og et Par s. 80 Trappetrin førte os ned paa Theatret. Jeg saae Coulisser paa Vranken, Touge, Stole og forskellige Sætstykker, men nu tog Fru A* min Haand, og gaende forbi en Coullisse, førte hun mig ind paa Scenen.

Scenen! — lad mig standse et Øieblik, — jeg var nu for første Gang paa Scenen, denne Scene, som jeg havde drømt om, levet for, haabet at betræde, og hvad saae jeg nu, hvad følte jeg? — Jeg følte Saameget, at jeg ingen bestemt Følelse havde, og jeg saae i det første Øieblik Intet uden et Par Lamper, der vare anbragte nede ved Lamperækken, og et Lys i Souffleurhullet, hvorfra Souffleurens mørke Hoved stak frem, og nysgjerrigt betragtede mig. Selve Tilskuerpladsen var et Chaos for mig, saaledes maa Verden have seet ud før Skabelsen. Først da jeg havde været lidt inde paa Scenen, kunde jeg skjelne de opslaaede Stolestader i Parquettet, der vendte deres Nummerside ud imod Theatret. Orchesteret var tomt, kun Nodestolene og nogle tillukkede Violinkasser saaes. Hvor var Theaterdirecteuren? Jo, nu opdagede jeg nogle Herrer nede i Parquettet, og midt paa den tredie Række saae jeg ham; jeg kunde ikke skjelne hans Træk, men jeg gjenkjendte ham paa den høie, mandige Figur, engang tidligere havde jeg nemlig seet ham paa Gaden, hvor jeg var bleven gjort opmærksom paa ham.

Du maa ikke, kjæreste Emma, blive kjed af denne vidtløftige Beskrivelse, denne Dvælen ved Enkeltheder. Du veed sikkert af egen Erfaring, at der gives Øieblikke s. 81 i Livet, hvor Enkelthederne fængsle En dobbelt, og ligesom spille en vigtig Rolle. Saaledes, som jeg idag har betragtet Scenen, vil jeg vist aldrig oftere betragte den, og derfor dvæler jeg saa gjerne ved enhver Ubetydelighed.

„Vil De begynde, Jomfru Holte,“ sagde Fru A*, endogsaa hun fulgte her den holbergske Mode, i sit Hjem kaldte hun mig altid Anna eller lille Ven.

Og nu begyndte jeg.

Den første Scene var af „Elverhøi“, den imellem Elisabeth Munk og Ebbesen. Souffleuren læste Ebbesens Replikker op, og uagtet min Angest, maatte jeg næsten smile ved det Comiske i at høre denne underjordiske Beilers Stemme.

Derpaa gav jeg en Scene af „Dronningen paa sexten Aar“, og tilsidst en Scene af Andersens „Mulatten“, hvori jeg har indstuderet Cæcilies Rolle.

„Meget godt, meget smukt, maa jeg ønske Dem tillykke,“ lød en venlig Stemme i min Nærhed. Det var Directeuren. Han rakte mig Haanden.

Jeg neiede undseeligt.

„Det er en Elev, Fruen vil faae Ære og Theatret Glæde af,“ sagde han til Fru A*.

„Det vil jeg haabe,“ svarede Denne, idet hun smilende nikkede til mig.

„De ønsker, Jomfru Holte, at optræde i denne Saison?“ spurgte han.

„Ja,“ svarede jeg, „hvis det kan lade sig gjøre.“

6

s. 82, „Ja vist kan det lade sig gjøre. Hvis De er saa god at ville somme til mig paa Fredag imellem 1 og 3, da er jeg paa mit Værelse. Hansen kan vise Dem dette, saa kunne vi nærmere tale derom. Godmorgen mine Damer.“ Og med en høflig, cavaleermæssig Bøining forlod han os.

Det var det Hele. Nu var denne Dag overstaaet, som jeg havde bævet saa meget for, som et rædsomt Phantom havde den staaet denne Nat for mig, og nu — „meget godt, meget smukt, jeg ønsker Dem tillykke,“ disse Ord lyde endnu for mit Øre.

Theaterdirecteuren er allerede en ældre Mand, jeg troer snart henved treds, men han seer ikke gammel ud;

maaskee kan Modestjernes Tale om de aandrige Qvinder ogsaa anvendes paa Mænd.

Jeg skrev Dig til før Julen, at Søren's Forlovede ventedes, og hvilke storartede Forberedelser Tante var ifærd med. Juleaftensmorgen kom Frøken Albertine Schmidt, den smukke, dannede Pige. Skjønhed er jo et meget relativt Begreb, og Smagen er forskjellig. Rødt Haar, for Exempel, som i Norden bliver anseet for en Hæslighed, er en Skjønhed i la bella italia, i China er smalle, skraatliggende Øine en Skjønhed, og paa Sandwichsøerne er den største Mund den største Skjønhed, kort, Smagen er forskjellig, og dog tvivler jeg om, at Albertine Schmidt vilde vinde Bifald hverken i Italien, i China, eller paa Sandwichsøerne. Hun er meget høi, mager og s. 83knoklet af Figur, hendes Former ere i hør Grad usymmetriske, idet Overkroppen i Forhold er kortere end det nederste Parti, hendes Hænder og Fødder ere meget store, jeg er vis paa, at hun kan passe Handsker med Søren, og Denne har dog en ret antagelig Haand. Hendes Størrelse forfærdede selv Tante, der vist ellers havde tænkt sig hende meget fuldkommen, kun ikke i den Forstand. Hun er meget blond, har smaae, lyseblaae Øine, en stor Næse, ditto Mund, hendes Teint er særdeles blomstrende, saa blomstrende, at der hist og her i Ansigtet endogsaa spire Knopper frem. Hvori Søren har forelsket sig, det er mig en Gaade, ja det maa da nære i Quantiteten, for i Qualiteten kan det ikke være.

Hvorledes hendes Væsen er? Ja det er vanskeligt at sige, thi hun taler kun, naar hun bliver spurgt, og da er det kun i Eenstavelserord. Hun hører til den Slags Qvinder, som man kan omgaaes dagligen i hele Aar, uden derfor at komme dem nærmere den sidste Dag end den Første. Jeg havde altid den Følelse, naar jeg var sammen med hende, at hun generede sig over den fremragende Plads, som hendes ydre Person optog i Samfundet, og derfor aldeles ikke vilde tillade, at hendes aandelige Jeg ogsaa udfyldte et Rum. Er denne min Gisning rigtig, da kan jeg ikke noksom fremhæve det sjeldne Herredømme, som hun besad over sin Aand, thi jeg har aldrig kunnet opdage det mindste Glimt af den. Jeg har havt mange indholdsrige s. 84Samtaler med hende, og jeg vil nu give Dig en lille dramatiseret Skizze af En af Disse.

6*

Skuepladsen er Dagligstuen, Søren er ude, Tante er i Køkkenet, Albertine sidder i en Lænestol og hækler paa en Pung, det er en dyb Hemmelighed, til hvem denne Pung er bestemt, men den er naturligviis til Søren, jeg sidder i en Gyngestol, bestiller Ingenting, men skal være behagelig. Albertine og jeg ere blevne Duus, det er Tantes Idee, men da denne Idee ikke har opfyldt sin Bestemmelse, nemlig den, at fremkalde en større Fortrolighed imellem os, maa den ansees som forfeilet.

Jeg. Saa Du synes altsaa godt om Kjøbenhavn?

Hun. Ja.

Jeg. Længes Du slet ikke efter dit Hjem? (Jeg længes nemlig efter, at hun skal længes, for at blive befriet fra hendes legemlige Storhed og aandelige Lidenhed.)

Hun. Nei.

Jeg (i en skjemtende Tone). Ja, det er nu fordi Søren er her. Ikke sandt?

Hun. Jo.

Pause.

Jeg. Morede Du Dig godt igaaftes i Theatret? Var det ikke Norma, Du hørte?

Hun. Jo.

Jeg. Synger vor Primadonna ikke mageløst? Har du nogensinde hørt en deiligere Stemme?

s. 85Hun. Nei.

Jeg. Men Tenoren, behager han Dig?

Hun. Nei.

Jeg. Du synes maaskee, at hans Stemme er for svag. Eller er det hans Ydre, der mishager Dig?

Hun. Aa, —

Jeg. Ja, hvad har Du da egentlig imod ham? (Nu, tænkte jeg, maa hun da komme med tre sammenhængende Ord.)

Hun. Aa — jeg — aa, — (hun hækler meget ivrigt.)

Jeg. Han er for lille, ikke sandt?

Hun (meget lettet). Jo. —

Seer Du, videre kommer man aldrig med hende. Det er en Lykke, at der kun behøves Eenstavelser ved et Frieri, idetmindste fra Damens Side, thi ellers troer jeg aldrig, at Albertine var bleven forlovet.

Søren lader til at være meget tilfreds med sit Valg, jeg har bemærket, at han undertiden med et maalende Blik sammenligner hendes og min Størrelse, og med kjendelig Tilfredshed seer han da paa sin Tine, en smagfuld Navneforkortelse, som hans Kjærlighed har indgivet ham.

Jeg var egentligen strax lidt forlegen ved at see ham for første Gang efter hans mislykkede Frieri til mig, men han betog mig enhver Forlegenhed ved strax at sige, idet han forestillede mig for sin Forlovede: „Seer Du, Anna, Du vilde ikke have mig, men her s. 86 seer Du En, som kan sige Sparto til Dig, og hun gav mig strax sit Ja.“ — Hvor paa Tine udbrød: „Aa!“ —

Siden hans Forlovelse er Søren bleven mere livlig, det er ligesom, han føler sig forpligtet til at tale for hende med, og jeg beundrer Tantes moderlige Kjærlighed, der stadig kan lee ad Sørens plumpe Indfald.

Om Tine sagde Tante engang til mig: „Hun er en forstandig Pige, hun veed, hvorledes en Dame skal comportere sig, og hun snakker aldrig, som Somme gjøre, op ad Vægge og ned ad Stolper.“

„Nei“, svarede jeg, uden at lade, som om jeg mærkede Snærten, „hun veed, at Tale er Sølv, men Taushed er Guld, hun maa være en sand Guldmine!“ —

Da det unge Par ikke har Noget at vente efter, som Tante siger, — hvori jeg giver hende Ret, thi interessantere blive vist ingen af Parterne, hvorlænge de end vente, — saaskulle de holde Bryllup dette Foraar. Søren skal have en Gaard, der ligger i Nærheden af hans Svigerfaders Eiendom, for at Dennes kyndige Landmandsøie kan vaage over Sørens jordiske Goder. Min Debut paa Theatret og Sørens Debut som Ægtemand vil altsaa omtrent blive paa samme Tid.

Tre Timer senere.

Klokken er snart tolv, og jeg vil nu ende mit Brev, som jeg begyndte paa denne Eftermiddag, men jeg blev afbrudt deri, ved nogle Veninders Besøg. Nu kjære Emma, faaer Du intet Brev fra mig, før det s. 87 store Slag har fundet Sted. Skulde min Debut mislykkes, — da seer Du aldrig en Linie meer fra min Haand, thi da — springer jeg ud i Vandet ved Langebro. Du maa ikke smile af denne Yttring, og troe, at det er min behagelige Spøg, nei, det er virkeligt i fuldt Alvor, jeg taler. Jeg vilde ikke kunne overleve min egen Fornedrelse. Jeg har engang seet en ung Pige debutere, hun havde et uheldigt Ydre, og man sporede heller intet Talent hos hende, dertil var hun betagen af Angest. Hun gjorde complet fiasco. Aldrig glemmer jeg det halvt døde, fortvivlede Udtryk i hendes Ansigt, da Nogle af Publikummet vare saa raa, at de hyssede af hende, ja, hvad der var værre, der blev leet midt i en meget tragisk Replik, som hun fremsagde, dobbelt tragisk blev den for hende. Skulde Sligt hænde mig, da kunde jeg ikke udholde Livet, og jeg har allerede, tænkende mig en saadan Mulighed, udvalgt mig det Sted paa Langebro, hvor jeg vil springe ud. Ja Langebro, denne ensomtliggende, smalle Bro, den har jeg valgt til min Redningsmand; der existerer et hemmeligt Baand mellem mig og den. Naar jeg spadserer, gaaer jeg ofte forbi Bryghuset ned paa Broen, og jeg kan da længe staae og stirre ned i Vandet, og udmale mig den Følelse, der vilde bemægtige sig En, naar man kastede sig frivilligt derned for at ende det jordiske Liv.

Jeg har engang hørt fortælle om en ung Pige, der druknede sig ved Langebro, og Grunden til dettes. 88 Selvmord var ulykkelig Kjærlighed. See, den Grund kan jeg ikke fatte, thi naar man ingen Gjenkjærlighed møder, maa jo Ens egen Kjærlighed ophøre, og ophører den, ophører Smerten. Kjærlighed kan ikke trives uden Gjenkjærlighed, den er en Ild, der stadigt maa holdes vedlige, ellers slukkes den. Er da ulykkelig Kjærlighed ikke en Fiction? Jeg tænker mig, at den aandelige Sygdom, som man benævner saaledes, i Virkelighed er et reent Physisk Onde, maaskee en Art Tæring, og hvem veed, om Lægevidenskaben ikke i Tiden skrider saa vidt frem, at den oversætter ulykkelig Kjærlighed paa Latin, og drager den ind under Kategorien, Brystsygdomme. Nei, Kjærligheden vilde aldrig bringe mig til at søge en Grav i Bølgerne, men vel Fortvivlelsen over feilslagne Illusioner. Jeg kan i Aanden see, hvorledes mit døde Legeme vil flyde hen ad Vandet, sagte og blidt vugget af Bølgerne, mine blonde Lokker vilde bedække mit Ansigt som et medlidende Slør, og Ingen vilde gennem Dette gjenkjende den engang saa livsglade, forhaabningsfulde Anna.

Jeg veed ikke selv hvilken forunderlig Melancholi, der griber mig iaften, maaskee kommer den af den nerveuse Tilstand, hvori jeg i de sidste Dage har befundet mig. Der gives Øieblikke, hvor vi Mennesker gribes af en Følelse af Forladthed og Tilintetgjørelse, hvor ligesom Olien i vor Livslampe synes opbrugt, og vi føle kun Livstræthed, Mathed og Apathi. Kommer denne Tilstand fra Aanden eller Legemet? Ak, jeg s. 89 frygter fra Legemet, vi Aandens Herrer ere Slaver af vort Legeme, og Legemet behersker os langt mere, end det burde. Er ikke vort Legeme den Lænke, der altid minder os om vor Forgjængelighed, og ville vi et Øjeblik glemme denne Lænke, og dristigt svinge os paa Phantasiers Vinger og svælge i aandelige Nydelser, da

drager Legemet, der i sin Svaghed netop besidder Styrken over vor Aand, os atter tilbage til Virkeligheden, og raaber i vort Øre: „Iere ikke Aand alene, Legemet har ogsaa et Krav, og det et meget vigtigt Krav.“ —

Mit Hoved brænder iaften, mine Tindinger banke, alle mine Tanker antage en taaget Form, Tvivl om Alt opstaaer i min Sjæl, Tvivl om Guddommen, Tvivl om Tilværelsen, Tvivl om Materien behersker Aanden, eller Aanden Materien, Tvivl om vi Mennesker virkelig ere udseete til noget Høiere, eller om vi skulle gaae tilgrunde ligesom Dyret, ligesom Planten. Hvorfor stræbe vi, hvorfor stride vi, hvorfor kjæmpe vi, hvorfor lide vi, — nei, jeg vil ikke skrive mere, hos mig har iaften Materien beseiret Aanden.

Godnat, din Anna.

s. 90

Emma til Anna.
Veile den 9de Februar 185*.

Dit sidste Brev endte saauhyggeligt, at jeg allerede idag griber Pennen for at gjøre Dig et Samvittighedsspørgsmaal. Jeg er nu engang udvalgt af Dig til Skriftefader, og Du veed, at Du trygt kan betroe mig Alt.

Erindrer Du Margarethes Spørgsmaal til Faust:

„Nun sag' wie hast du's mit der Religion?
Du bist ein herzlich guter Mann,
Allein ich glaub', Du hält'st nicht viel davon.“

Det samme Spørgsmaal kan jeg rette til Dig. Siig mig Anna, har Du nogen Tro? Thi naar man læser dit Brev, hvori Du rask vil overskjære din egen Livstraad af saaret Forfængelighed, da skulde man virkelig tvivle derom. Dit Liv er ikke din Eiendom, det er en Gave af Gud, som Du paaDommens Dag skal gjøre Regnskab for, hvorledes Du har benyttet, men bortkaste det, tilintetgjøre det, har Du ingen Ret til.

s. 91Troer Du, at Livets Maal er at faae Lidenskaberne tilfredsstillede? — Nei, at kunne bekjæmpe disse, at kunne lægge dem bundne for sine Fødder og lade det Sande, det Gode seire, det er Maalet, som vi Alle burde stræbe efter. Ak Anna, Du er endnu saa ung, saa uerfaren, som en ung Titan farer Du frem, og vil, at Alt skal bøie sig for Dig eller briste. Livet vil lære Dig, at Du maa bøie Dig, hvis Du ikke vil briste.

Og lader os nu sætte den Mulighed, at Du gjør fiasco, som Du siger, er derfor dit Liv forspildt? — Tvertimod, jeg troer netop, at et saadant Nederlag vilde være et større Gode for Dig end den største Triumph, thi derved vilde dine Tanker faae en anden Retning, din Jagen efter verdslig Berømmelse vilde forsvinde, og Livets egentlige Tendents lidt efter lidt gaae op for Dig.

Du er et forkjælet Barn, din Tante har altformeget ladet Dig have sin egen Villie, det er Feilen ved din Opdragelse, som Du senere i Livet ofte vil komme til at lide under. Jeg erindrer, at da jeg førstegang saae Dig, forbausedes jeg over den Frihed, hvormed Du bevægede Dig imellem dine Omgivelser, dine Ord vare en Lov, dine Ønsker adlydte Befalinger, og Alt, hvad Du sagde, fandtes klogt og vittigt. Jeg kan ikke nægte, at jeg ogsaa føtte mig fængslet af dit livlige, indtagende Væsen, og uden at ville det, blev jeg inddraget i din Trvllekreds.

s. 92Din gamle Onkel i Jylland forgudede Dig, i hans Øine besad Du alle Dyder, alle Talenter, især beundrede han din Veltalighed: „Der er gaaet en Advokat, en Høiesteretsadvokat tabt i Anna“, sagde han engang til mig, „hun har et udmærket Hoved, det Hoved har kun een Feil, at det sidder paa en Qvinde. Hvorfor er hun ikke bleven en Mand!“ — Din Tante Elisabeth havde Du ogsaa ganske vundet, hun saae Dig i Tankerne gift med en Millionær, der kunde tilfredsstille alle dine Luner og Indfald. Hvor jeg kom deromkring i Egnen, hørte jeg Dig beundrende omtale, men, jeg vil aabent tilstaae det, især af Herrerne. Damerne vare ikke saa tilbøielige til at hylde Dig, de bebreidede Dig Coquetteri, samt at dit Væsen var saa aparte, Du lignede ikke andre unge Piger. Hvad Coquetteri angaaer, saa har jeg lagt Mærke til, at naar en ung Pige er smuk, saa bliver hun af sit eget Kjøn altid beskyldt for denne Feil. Jeg vil ikke anklage vort Kjøn for den hæslieste af alle hæsliige Feil, Misundelse, men jeg vil snarere antage, at de bruge Benævnelsen Coquette forkeert. De forvexle det Behag, som man uvilkaarligt føler ved at see noget Ungt og Smukt, med at det Unge og Smukke selv stræber efter at ville behage. Men det er urigtigt, thi det Unge og Smukke maa altid behage. Hvad det Aparte i dit Væsen angik, da var denne Beskyldning ingen Feil i mine Øine, thi efter min Mening gjør det altid et vist forfriskende, velgjørende Indtryk, i Livet at møde s. 93noget Originalt, da de Fleste ere Copier. Ja, jeg foretrækker en mindre god Original for en mesterlig Copie.

Derfor var jeg meget spændt paa at see Dig, og den første Gang vi traf sammen, mindes Du vel, var paa et Skovbal i Nærheden af Horsens. Arthur og jeg havde allerede været paa Ballet i nogen Tid, jeg speidede forgjæves efter Proprietær Holte og Frue samt den kjøbenhavnske Niece. Da hørte jeg i min Nærhed en livlig Talen ledsaget af en overgiven Latter. Jeg vendte mig om, og saae en ung Pige med blonde Lokker, der

dannede en malerisk Ramme omkring et fiint, regelmæssigt Ansigt, som jeg dog ikke ved første Øiekast fandt smukt, men ved nærmere at betragte det, var der noget saa uendeligt Tiltalende i disse dybe, mørkeblaae Øine med de mørke Øienhaar, en Sjeldenhed hvor Haaret er blondt, og omkring den fiintformede Mund laa der et paa engang udfordrende og dog indtagende Smil, saa jeg maatte tilstaae og anerkjende, at hun fortjente Prædicatet smuk. Her har Du mit første Indtryk af Anna Holte.

Vi talte meget sammen den Aften, senere mødtes vi oftere, og Du besøgte mig flere Gange i mit Hjem i Veile. Et Venskab blev sluttet mellem den femtenaarige Anna og den fireogtyveaarige Emma, et Venskab, som endnu er lige varmt og trofast, et Venskab, som aldrig vil ophøre, idetmindste ikke fra min Side, det føler jeg, det er jeg overbeviist om.

s. 94 Da Du bad om mit Venskab, sagde Du: „Emma, jeg trænger til en Ven, til en Skriftefader om Du vil, jeg trænger til et Hjerte, hvori jeg kan nedlægge alle mine Tanker og Bekymringer, alle mine Glæder, og alle mine Fremtidsdrømme. I min Omgivelse er der Ingen, som jeg kan betro mig til paa den Maade, som jeg kan betro mig til Dig. Thi, hvis jeg vilde meddele Tante Clara alle de ofte vilde, lidenskabelige Tanker, som bestorme min Sjæl, saa vilde hun ængsteligt hidkalde en Læge, og spørge Denne, om der ikke var en Uorden i mit Hjernesystem. Onkel Frits vilde svare mig: „Anna, alle dine Sorger have kun een Grund, det er en Feil af Forsynet, at Du ikke er bleven en Mand.“ Tante Elisabeth vilde trøste mig og sige: „Taalmodighed, min Pige, Qvindens Bestemmelse er at gifte sig, og din Bestemmelse er at gjøre et glimrende Parti, kun Taalmodighed, naar Du først er gift, falde saadanne Tanker Dig aldrig ind.“ — „Nei Emma“, saaledes endte Du, „jeg trænger til en Sjæl, der symphatiserer med min, der kan følge mig paa min Phantasis vildeste Flugt, der ikke vil smile selv af mine absurdeste Ideer, som ikke vil spotte over mine Josephske Drømme, og denne Sjæl har jeg fundet i Dig, vil Du være min Ven?“ —

Jeg lovede Dig mit Venskab, thi jeg elskede Dig som en Søster, jeg følte, at Du i Begavelse stod over de fleste Qvinder, at Du var hævet over vort Kjønns mange Smaaligheder, og jeg følte, at naar din Begavelse s. 95 blev ledet i en ædel og rigtig Retning, da kunde Du blive til noget mere end Almindeligt i Samfundet. I det Brev, jeg skrev til Dig, hvori jeg anklagede Dig for Forfængelighed og bebreidede Dig, at den, kun den, drev Dig til Theatret, i det Brev skrev jeg ikke Alt, hvad jeg tænkte om Dig. Jeg skrev vel, at Forfængelighed var Hoveddrivefjedren i Værket, og det gjorde jeg med Forsæt, jeg skildrede denne din Feil saa grelt som muligt, i Haab om maaskee at afskrække Dig fra denne Bane, men jeg sagde Dig ikke, at en anden og ligesaa mægtig Drift levede i Dig, og det er den Trang, som føles af enhver begavet Aand, Mand eller Qvinde, til at udvikle det Pund, Forsynet har skjænket den, til ligesom Blomsten at aabne sit Bæger og lade Duften strømme ud. Jeg sagde Dig ikke disse Ord dengang, thi jeg var bange for, at denne Hyldest fra min Side, kun vilde gyde endnu mere Olie i Ilden. Men nu Anna, nu, da Du staaer saa nær ved et Vendepunkt i dit Liv, nu tilraaber jeg Dig disse Ord som en Trøst. Lad selv din Drøm om at blive en Præstinde i Thalias Tempel blive tilintetgjort, derfor er Du, derfor er din Aand ikke tilintetgjort, Du har kun forfeilet Maalet. Men kast Blikket om i Verden, see, hvor uendelig mange Veie der gives, og Du vil da som en ufortrøden Vandringsmand begynde paa en anden Vei, og den vil maaskee netop være den Rette, der fører Dig til Livets bedste Maal. Det Nederlag, Du har lidt, vil da ikke knuse Dig, men det vil skjærpe s. 96 dit Blik og vise Dig Farer paa din Vei, som Du i Fremtiden vil vide at undgaae.

Derfor Anna, min egen, kjære, romantiske Anna, lad Langebros muddrede Vande i Ro, speil Dig ikke engang i Disse, men speil Dig i dit bedre Jeg, og troe fast og urokkeligt paa et høiere Væsen, dervaager over Dig og dine Handlinger, troe paa et evigt Liv og betragt dette Liv som en Skole, hvori vi skulle lære at forberede os til Udødeligheden. Blot Tanken om Udødeligheden, om et evigt Liv, gjør, at alle jordiske Sorger forekomme En som Atomer, og Sjælen iler med Længsel sin Befrielse imøde.

Din Emma.

s. 97

Anna til Emma.

Kjøbenhavn den 2den April 185*.

Min Debut er overstaaet, heldigt overstaaet kjære Emma, og den Taknemmelighed og Lykke, der fylde mit Bryst, kan jeg ikke udtrykke i Ord. Jeg føler mig saa let, jeg kunde flyve, og jeg kan udbryde med Cæcilie i Mulatten:

„Ja havde jeg en Fjende, jeg gjorde ham til Ven!“ — Men, da jeg lykkeligviis ingen Fjender har, saa kan jeg kun yttre min Glæde ved at elske mine Venner endnu høiere, og derfor modtag Du, Emma, min største, min varmeste Kjærlighed. Dit sidste Brev, som Du sendte mig i Februarmaaned havde en velgjørende Indflydelse paa mig, det vakte mange sorskjellige Tanker hos mig, Meget i mit Indre ordnede sig for mit Blik, og jeg skammede mig over mine vilde, letsindige Udbrud, der egentligen havde foranlediget dit Svar.

Men, bort med alle sørgelige Tanker, bort med Død og Grav, nu begynder først Livet for mig, ja, s. 98 nu føler jeg først ret den uendelige Fortryllelse, som Livet kan have.

I Bladene har Du naturligviis læst, at det var som Ingeborg i Øehlenschlägers „Dronning Margareta“, at jeg i Onsdags debuterede. Det er en af disse blide, forsagende, qvindelige Naturer, der egentligt er aldeles modsat min Natur, men maaskee var netop Modsætningen Skyld i, at den lykkedes mig saa godt. Det er aldeles ingen Rolle, hvori der kan vises noget større dramatiskTalent, det er ingen Character, man har at tegne, men man kan i den udvikle den ideale, poetiske Side af Qvinden, Hjertets dybe Romantik; saaledes havde jeg opfattet den, og jeg forsikkrer Dig, at Taarerne trillede langsomt ned ad mine Kinder i Ingeborgs Slutningsscene, hvor hun siger til Ridderne:

„I ædle Riddere, stolte Mænd,
Som nu af Æren gløde
Med kolde Hjerter! — Der var en Tid,
Da Hjerterne vare bløde.

I ædle Riddere, stolte Mænd,
Som lee ad Elskovs Vælde,
Der var en Tid i Ungdomsbaar
Da den Jer kunde fælde.“

Ja Emma, jeg forekom mig selv som Ingeborg, jeg spillede ikke hendes Rolle, men jeg var hende, og jeg, som endnu ikke har lært Kjærligheden at kjende, jeg, som er en Sceptiker i Amors Rige, jeg følte Tabet af Oluf, som om jeg kunde have elsket ham dybt og inderligt.

s. 99Fru A* kom efter Tragediens Slutning op til mig i mig Paaklædningsværelse, hun kyssede mig kjærligt og sagde: „Anna, der vare mange smukke Momenter i Deres Rolle, bestræb Dem blot for ikke synligt at føle selv for dybt, derved skader man Fremstillingen, og Publikum føler ofte mindst, naar man selv føler meest.“

Theaterdirecteuren var meget tilfreds med mit Spil, og bærede mig med en tængere Samtale, hvis Udbytte var ulige større paa min Side end paa hans, thi af Angest for at sige noget altfor Ubetydeligt og Dumt i hans Nærværelse, gav jeg næsten Albertine Schmidts Rolle. Han fortalte mig, at han kjendte meget godt min Onkel, Justitsraad Kleinert, og gjennem ham havde han hørt Tale om mig og min store Lyst til Theatret. „Og“, saaledes endte han sin Samtale med mig, „da jeg nu med Glæde seer, at De ogsaa er i Besiddelse af Talent, saa maa jeg dobbelt gratulere vor Scene, fordi den har vundet Dem.“

Skuespillerne vare Alle meget venlige, og sagde mig mange smukke Complimenter, Skuespillerinderne vare mere moderate i deres Venlighed, undtagen min elskede Fru A*, der virkelig var tilfreds med mig, og hendes Dom er for mig den Vigtigste.

Nu skal jeg endnu i denne Saison optræde som Agnete i „Elverhøi“, og som Anna Damby i „Kean“. Du kommer vist til at smile ved at see, at jeg skal spille sidstnævnte Rolle, ja visselig, vil jeg komme til s. 100at tænke paa Dig og dit Bandbrev, naar jeg spiller Scenen med Kean.

7*

Professorerne Poul og Peter have Begge aflagt mig deres Visit, og sagt mig mange Behageligheder. Alle mulige og umulige Venner og Bekjendte have været her i disse Dage, og Tantes Huus har formeligen været i Beleiringstilstand. Det Glædeligste er, at siden min heldige Debut er Tante ogsaa ligesom forvandlet. Hun begynder at forsonse sig med mig og Theatret, ja hun talte igaar om, at hun mindedes, at jeg ikke var et enestaaende Exempel, men at engang i længst forsvundne Tider var en anden ung Dame af god Familie ligeledes gaaet til Theatret.

Denne Formiddag havde jeg Visit af Kritikerer, Alfred Moor, jeg har aldrig seet ham være saalidt lig en Barbeerkniv som idag, han havde virkelig en Ryg, og kun Eg paa den ene Side, og undertiden krøb han heelt ned i Futteralet, med andre Ord, han var saa elskværdig, som jeg aldrig havde troet, at det var ham muligt at være. Han sagde mig saamange smukke Ting om mit Ydre, og om den ædle, rene Qvindelighed, der havde beaandet mit Spil, at han gjorde mig ganske undseelig.

Jeg troer ikke, at jeg nogensinde har beskrevet Moors Ydre for Dig. Han er af Middelhøide og kraftigt bygget, meget mørk, med smaae, urolige, stikkende Øine, hans Pande er særdeles fremstaaende og stor, hvis jeg var Phrenolog og indviet i den Gallske s. 101Lære, vilde jeg vist kunne udlede en Mængde mærkelige Organer af denne Pande, men da jeg ikke er Phrenolog, saa kan jeg kun sige, at hans Pande indtager rigeligt Halvdelen af Ansigtet, og hvis den i Forhold til Størrelsen indeholder Forstand, saa maa Moor være i Besiddelse af et stort Quantum af denne kostbare Ingredients. Hans Næse er kroget, og minder om hans jødiske Herkomst, Munden er lille og Læberne smalle, man skulde ikke troe, at denne Mund kunde være saa streng, saa skjærende i dens Udtalelser, og dog, man siger jo, smalle Læber ere intet godt Tegn; godmodige Mennesker have altid fyldige Læber. — Jeg saae mig nu i Speilet, jo mine Læber have en mere fyldig Tendents, idetmindste min Underlæbe, jeg maa altsaa henregnes til de Godmodige.

For at vende tilbage til Moor, jeg synes, uagtet hans smalle Læber, dog godt om ham, om Grunden dertil nu

er den rene, ædle Qvindelighed, som han tillagde mig, eller den er det vittige, skarpe Hoved, som jeg tillægger ham, det kan jeg endnu ikke sige med Bestemthed, men jeg veed, at jeg blev meget glad, da Tante Clara, der kjender lidt til hans Familie, (han er af Familie!) bad ham, om at gjentage sine Besøg.

I Samtalens Løb gjorde han mig et Spørgsmaal, der forundrede mig meget, han spurgte mig nemlig, om jeg havde bemærket, at der var to Partier ved Theatret.

„Nei“, var mit Svar, „to Partier, hvad mener De?“

s. 102, „Det ene Parti er for Theaterdirecteuren, det ville vi kalde det Ministerielle, det andet Parti er imodham, det ville vi benævne det Oppositionelle.“

„Det har jeg aldrig mærket Noget til“, svarede jeg, „jeg synes, der hersker den største Enighed ved Theatret.“

„Enighed ved Theatret!“ udbrød han med et ironisk Smil, „ja, for den Rene er Alting reent, men læg vel Mærke til mine Ord, naar De bliver lidt ældre derovre, saa vil De snart føle, at enten maa man høre til det ene eller til det andet Parti, „entweder Ambot oder Hammer sein!“

„Men“, spurgte jeg ængsteligt, „er det da en Kamp, der finder Sted imellem disse to Partier?“

„Ja“, svarede han, „det er en Kamp, men ingen aaben Kamp, thi kun Enkelte af det oppositionelle Parti have havt moralsk Mod nok til aabenlyst at tilkaste Theaterdirecteuren Handsken, men de Fleste føre Kampen med lukket Vezir, og til noget afgjørende Slag vil det ikke komme.“

„Men, saa er det jo ingen Kamp.“

„Jo netop, min Frøken, det er en af de vanskeligste Kampe, thi kun det ene Parti er angribende, og naar dette Parti endda angreb aabenlyst, saa vilde jeg kalde det en ærlig Feide, men det angriber kun i Smug, det er altid Myggestik, evindelige Myggestik. Stikket mærkes først, naar Myggen er borte, og Terrainet bliver undermineret ikke pludseligt ved en Krudtexplosion, s. 103 men langsomt og sikkert af — Rotter. Derfor frygter jeg“ —

„Hvilket?“ spurgte jeg.

„At Directeuren bukker under. Selv den stærkeste Aand bliver kjed af disse evindelige Myggestik.“

„Hvorledes“, udbrød jeg harmfuldt, „skulde Nogen vove at angribe ham, der staaer saa høit over alle de Andre, jeg kjender Ingen, der er værdig til at indtage hans Plads.“

„Det er netop hans store Feil, at han fylder for stor en Plads for de smaae Aander, Solen kan ikke rigtigt skinne paa dem, han kaster for stor en Skygge. Han har desuden en væsentlig Feil som Theaterdirecteur“, —

„Og den er?“

„At han selv er Directeur, han er en souverain Fyrste, men Constitutionen ønskes indført.“

„Men maae da ikke Alle beundre og høiagte en saa stor Digter, der desuden har skjænket Theatret, netop Theatret saamange af sine Værker, og maae netop ikke Skuespillerne være de, der ere hans bedste Venner, hans bedste Støtter?“ spurgte jeg videre.

„Skuespillere“, svarede Moor, „ere et eget Folk efærd, Skuespillernes væsentligste Mangel er Mangel paa Character, de ere svaiende Siv, der lade sig bevæge hid og did af Vinden, Vinden kunne vi her lade være synonym med deres Interesse, deres Interesse kunne vi atter gjøre synonym med Roller, og Roller s. 104 kunne vi til syvende og sidst gjøre synonym med Penge, og Penge er Verdens Alpha og Omega.“

„Jeg forstaaer Dem ikke.“

„Ja, det er det Glædelige Frøken“, svarede han smilende, „thi kunde De forstaae mig nu, da havde jeg taget Feil af Dem, og ikke forstaaet Dem. Nei troe De mig, De vil snart spore Partiaanden, og lad mig da see, at De vælger det rette Parti.“

„Men hvilket Parti er det Rette?“ spurgte jeg, „til hvilket Parti hører De?“

„Jeg hører til intet af Partierne“, svarede han.

„Nu vel, jeg behøver heller ikke at høre til noget af Partierne.“

„For Dem, Frøken, vil det være vanskeligt at holde Dem udenfor Sagen, da De kommer til at leve i umiddelbar Berørelse med den. Jeg derimod staaer udenfor den, og morer mig kun med af og til at kaste

Spids- og Granatkugler ind i Fæstningen. Nei, jeg hører endnu ikke til noget bestemt Parti, jeg venter som en klog Diplomat, og bestemmer mig endeligen for — det seirende Parti.“

„Men fy, det er jo uædelt, ja feigt“, udbrød jeg uvilkaarligt.

„Det er diplomatisk, det er en smukkere Benævnelse“, svarede han, „det er den høiere Politik, men da De, Frøken, som Dame, kan og bør følge Hjertets og ikke Forstandens Politik, saa gjentager jeg, lad mig see, at De vælger det rette Parti.“—

s. 105Jeg troer, at Moor hører til de Mennesker, der ligesom skamme sig ved at være gode, idet de betragte Godhed som Svaghed, men jeg troer tillige om ham, at han, naar han ikke er forblændet af Partihensyn, forstaaer at vurdere det Gode hos Andre.

Men disse tvende Partier have piint min Tanke, jeg kan endnu ikke fatte, ja jeg kommer aldrig til at fatte, hvor det kan være muligt, at ikke enhver Kunstner ved Theatret hylder Directeuren. Nu falder det mig ind, at jeg vel hist og her har hørt Folk klage over et daarligt Repertoire; men, da de Klagende altid have været Abonnenter, og da det fra Arilds Tid er Abonnenternes Vane stadigt at klage over Repertoiret, og desuagtet stadigt abonnere hvert Aar, saa har jeg troet, at det var en manière de parler, og at det skulde saa være, for ligesom ved denne Utilfredshed at legitimere sig som Abonnent. — Men, det er ikke værdt at gruble over.

Livets og Theatrets Skyggesider vil jeg ikke see i disse skjønne, solbeskinnede Dage, jeg vil plukke Rosen ved min Debut, og søge at undgaae Tornene.

Bring nu din Mand, men fremforalt Dig selv, en venlig Hilsen

fra din
lykkelige Anna.

s. 106

*Anna til Emma.
Kjøbenhavn d. 3die Juni 185*.*

Nu er Saisonen forbi, og jeg iler med at skrive Dig til, og takke Dig for dine kjære, velsignede Breve, som jeg ikke før har besvaret, fordi jeg ikke havde Ro og Tid dertil. Indstuderingen af mine to sidste Debutroller optog alle mine Tanker, og nu først, da Disse ere lykkeligen bragt tilende, kan jeg atter med Glæde gribe Pennen. Af disse tvende Roller lykkedes især Anna Damby mig, og den interesserede mig ogsaa meest. Jeg havde foretrukket at spille Elisabeth Munk i „Elverhøi“, istedetfor Agnete. Agnete er for mig en uvirkelig Figur, en af disse poetiske Skikkelser, som kun findes i Digterens Phantasi, i Virkeligheden aldrig. Det er den Art af Roller, der ligesom mangle Kjød og Blod, og man forekommer sig selv som en poetisk Usandhed. Det satiriske Element i mig kommer altid frem ved saadanne Leiligheder og gjør mig selv Spørgsmaal som for Exempel: „Hvorledes vil Agnete blive som Fru Ebbesen, og vil Herr Ebbesens romantiske s. 107Følelse holde ud i Længden, naar Agnete rives ud af Stevns poetiske Omgivelse og fra Aftenrødens bedaarende Belysning?“ og jeg kan ikke nægte, at jeg da begynder at nære alvorlige Tvivl om stakkels Agnetes Fremtidslykke. Med Elisabeth Munk er det en heel anden Sag, hun er en ypperligt tegnet Figur, ret en levende Skabning. Flemming veed, hvad han har ivente, og mangen livlig Scene vil krydre hans Ægteskabs Historie. Hun vil blive en af disse piquante Koner, der stadigt forstaae at holde deres Ægtemænd i Aande, og hvis han vil holde sin Erobring fast, maa han vel vogte sig for at lade Elskeren forsvinde i Havet. Seer Du, Emma, denne Rolle vilde have interesseret mig, det synes mig, at Elisabeth og jeg ere aandsbeskægtede, men jeg veed ikke den egentlige Grund, hvorfor jeg ikke maatte spille den. Det er Theaterhemmeligheder, Rollemysterier, som jeg endnu er for uindviet til at fatte.

Du spørger mig i dit sidste Brev, om min Lidenskab for Kunsten endnu staaer paa samme Høidepunkt. Nei, — svarer jeg, — ikke paa samme Høidepunkt, men paa et endnu Høiere, Superlativernes Superlativ.

Jeg skal reise denne Sommer en Tour ned i Tydskland med min Onkel, Justitsraad Kleinert og Familie. Jeg vilde saa gjerne til Dresden og besøge Theatret der, for at see Emil Devrient og Davison. Jeg vilde ogsaa gjerne til Wien og see Burgtheatret, men det aabnes først i August, og til den Tid ere vi s. 108vist allerede igjen i Kjøbenhavn. Den femtende August er Theaterferien tilende, og Onkel har kun sex Ugers Permission i det Hele, saa jeg er bange for, at jeg dette Aar maa opgive Burgtheatret, selv om jeg faaer Wien at see.

Paa Fredag skal Søren have Bryllup, det skal høitideligholdes hos Brudens Forældre. Tante Clara og jeg reise paa Torsdag derud for at være tilstede ved denne Fest. Tante er i det bedste Humeur, hun er meget god og venlig imod mig, det er hende, som betaler min Udenlandsreise, Alt i Anledning af Sørens Giftermaal. Jeg havde aldrig troet, at Søren skulde være Skyld i, at jeg fik en saadan aandelig Nydelse. Tante vil tilbringe hele Sommeren hos de Nygifte.

Du spørger mig endvidere i dit Brev, om jeg har sporet noget til Partiaanden, og jeg maa til min store Sorg

svare: „Ja“. — Til hvilket Parti jeg hører? — Endnu staaer jeg som Hercules paa Skilleveien. Fru A*, som jo hører til det oppositionelle Parti, hende elsker jeg, og staaer desuden i en evig Taknemmelighedsgæld til paa Grund af, at hun er min Instrutrice, men Directeuren interesserer mig, og som hans Landsmandinde staaer jeg ogsaa i en evig Taknemmelighedsgæld til ham for de Værker, som han har skjænket Danmark. Desuden, — ja, nu veed jeg, at Du vil skjænde paa mig, og bebreide mig Mangel paa Hjerte, — fængsler altid Forstanden, og især Aanden mig mere end Hjertets gode Egenskaber, s. 109 og jeg kan snarere binde mig til aandrte Mennesker, om Disse end ikke ere saa hjertensgode, end til gode Mennesker, der mangle Aand. Det er behageligt altid at modtage, trættende altid at give.

Du maa nu ikke her misforstaae mig, og troe, at min Mening er, at det oppositionelle Parti kun har Hjerte men ingen Aand, tværtimod, men ligesom Directeuren regjerer som Souverain, saaledes er hans Aand ogsaa Souverain over Modpartiets Aand, og jeg føler mig derfor meest tiltrukken af den.

Du spørger mig tillige, om jeg ikke har sluttet noget intimt Forhold med Nogen af de yngre Skuespillerinder? — Nei, det har jeg ikke gjort, og jeg føler, at jeg heller ikke vil komme til at gjøre det. De ere vist Alle hver for sig meget elskværdige, men Ingen af dem interesserer mig directe. Jo, En er der dog, som jeg føler mig tiltrukken af, hun er mere underholdende end hendes Repertoire er, hos Flere af de Andre er deres Repertoire mere underholdende end de selv ere, voilà la faute. Jeg troer nu oprigtigtalt heller ikke, at Pluraliteten synes om mig, Du veed, jeg siger altid min Mening reent ud, og ved Theatret er det en Hovedfeil, da man helst aldrig maa have nogen Mening selv, men altid være af det Individ's Mening, med hvem man netop taler. Dertil har jeg den Egenskab, — som min forvænte Opdragelse, vil Du sige, har givet mig, — at jeg siger, hvad der øieblikkeligt falder mig ind, uden først at overveie, s. 110 hvorvidt disse Ord ere berettigede, og ydermere hvorvidt det er rigtigt at sige netop de Ord ved den Leilighed. Men min værste Feil, som maaskee i Fremtiden vil være mig til stor Skade, er, at jeg ikke kan smigre Nogen, og heller ikke bøie mit Hoved, selv hvor en saadan Bevægelse vilde være mig til Nytte, jeg kan ikke opgive noget af min Selvstændighed, og jeg vil aldrig blive noget rigtigt Theatermenneske, hvis Moors Dom i saa Henseende kan bruges til Maalestok, thi et svaiende Siv bliver jeg aldrig. Jeg kan knækkes, men ikke bøies. Enten vil jeg ved egen Kraft, ved eget Talent opnaae en Stilling ved Theatret, eller ogsaa vil jeg — forlade det, hvis jeg indseer, at Kampen er umulig. Krybe frem kan og vil jeg ikke. Her maa jeg uvilkaarligt udbryde med Onkel Frits: „Hvorfor er jeg ikke bleven en Mand!“ —

Førend jeg reiser, maa jeg nærmere forestille mit Reiseselskab for Dig. Justitsraad Kleinert er gift med min afdøde Faders Halvsøster. Deres Ægteskab er bleven velsignet med tvende Børn, som det hedder i gamle Fortællinger, nemlig en Søn, ved Navn Erik, der er Student, og studerer Jura og Østergades Brolægning, og en Datter, der er fire Aar ældre end jeg, og er en særdeles begavet og elskværdig Pige, ja, hun vilde i mine Øine være et fuldkomment Ideal, naar hun ikke havde een Feil, hun er nemlig musikgal. Da denne Galskab rimeligviis er Dig ganske ny, saa vil jeg nærmere beskrive den for Dig. Harriet spiller fire s. 111 Timer om Dagen og synger tre Timer, hvilket udgjør syv Timer, dernæst er hun syngende Medlem af Musikforeningen og Cæciliaforeningen, og forsømmer aldrig nogen Prøve. Skulde der i Tidens Løb her i Kjøbenhavn blive stiftet endnu et musikalsk Selskab, vil hun ganske sikkert ogsaa blive Medlem af Dette. Hun giver Møde ved enhver Opera, ved enhver Concert, hendes Musiksands har kostet Onkel mange Penge, og stakkels Tante Frederikke megen Hovedpine. Ja, efter min Mening er Harriets Musik Skyld i denne Reise, thi Tantes Nerver vare saa angrebne, at Lægen foreslog, at hnn skulde recreere sig, trække frisk Luft, kort, reise. Men hvoraf ere Tantes Nerver saa angrebne? Af den evige Musik, svarer jeg. Kan man tænke sig nogen større Marter end at høre „Czernys Übungsstücke“ spillet fire Timer om Dagen, med mindre det skulde være at høre „Bordonis Solfeggier“ sunget i tre Timer af en stærk, skjærende Stemme, og nu begge disse raffinerede Piinsler forenede! Er det noget Under, at Tante er nerveangreben? Onkel er meget stolt af Harriets Stemme, han siger ofte begeistret: „Min Harriet har en Stemme, en Stemme, o!“ — og jeg gjentager i en mindre begeistret Tone: „Ja Harriet har en Stemme, en Stemme, aa,“ —. Hun er ubetalelig i Chorsang, og jeg er vis paa, at hun er en væsentlig Støtte i de ovenfor omtalte to musikalske Selskaber, og man mærker ogsaa paa hende, at hun skatter sit Talent, ja, jeg ønsker ofte, naar jeg i hele s. 112 Timer maa høre paa Elviras Klagearie af „Don Juan“, at hun vilde skatte sin Stemme endnu mere og skaane den lidt. Hun har iøvrigt megen Interesse for min Kunst, dog har hun tilstaaet mig, at det gjør hende ondt, at jeg ikke har tilstrækkelig Syngestemme til at kunne uddanne mig som Sangerinde, thi Musik er det Første her paa Jorden.

Onkel Kleinert er en høi, svær Mand, med det meest velsignede Ansigt, man kan tænke sig, det er et Ansigt, der straxbyder Enhver Velkommen, og som altid straaler af en Tilfredshed, der endogsaa maa indvirke formildende paa den tværeste Choleriker. Hans Yndlingskjæphest er Politik, han er en ivrig Skandinaver, holder „Fædrelandet“, og seer i Fremtidens store Perspektivkasse de tre nordiske Riger forenede under een Konge.

Om Tante Frederikke kan jeg kun sige, at hun er en Engel i en Qvindes Skikkelse, hun er den blideste, elskeligste Character, som jeg nogensinde har truffet paa, naar jeg er sammen med hende, føler jeg først ret hvormeget uskjønt og diabolisk, der findes hos mig, og mine Feil voxer i mine egne Øine til store Laviner, der true med at begrave mig under deres uhyre Vægt. Jeg troer, at den daglige Samværen med hende nu paa den forestaaende Reise vil virke velgjørende paa mig, min Character kan have godt af at faae en Barneskeefuldt Blidhed tre Gange om Dagen.

Jeg havde først tænkt, at jeg vilde holde en Dagbog s. 113 paa Reisen, men jeg har opgivet denne Idee, da Harriet har kjøbt sig en formidabel Skrivebog i quart Format, hvori hun agter hver Aften nøiagtigt at nedskrive Dagens Begivenheder. Jeg antager, at denne Skriven skal være et Surrogat for Musiktimerne, som hun jo er nødsaget til at give Afkald paa, og jeg kan ikke nægte, at hvis man da ikke i den kommende Vinter skal være nødsaget til atter og atter at høre Dagbogen oplæse, saa foretrækker jeg Forfattervirksomheden, da den ikke generer Høresandsen. I Almindelighed ere Dagbøger grueligen tørre, deres Indhold kan korteligt sammentrækkes saaledes: „Den Dato kom vi til den By, boede i det Hôtel, spiste Frokost, besaa to Kirker, et Billedgalleri, spiste ved table d'hôte, kjørte en Tour for at bese Omegnen, henrivende Udsigter, gik i Theatret om Aftenen, reiste bort næste Morgen, efterat have betalt en yderst opskruet Regning, som først blev presenteret i det sidste Øieblik, saa Tiden tillod ingen Protest.“ —

Jeg veed ikke, om det er en Mangel hos mig, men selv de bedst skrevne Reisebeskrivelser trætte mig, og naar jeg ikke kan falde i Søvn om Aftenen, behøver jeg blot at tage en eller anden Reisebeskrivelse i Haanden, saa indfinder Morpheus sig som ved et Trylleri.

Af disse Yttringer kan Du slutte Dig til, at Verden ikke vilde blive beriget med noget Sovepulver fra min Haand, hvis jeg var Forfatter, og at Du, lykkelige Dødelige, der Ene skal nyde godt af mine Reiseindtryk, ikke vil blive besværet med lange, poetiske s. 114 Beskrivelser af et eller andet henrivende Landskab, eller lange, historiske Undersøgelser om den oprindelige Grund til, at dette eller hiint gamle Kirketaarn blev bygget, senere halvt nedrevet, og da atter Anno det og det restaureret; mine Breve ville heller ikke vrimle af Aarstal og Datoer, men kun indeholde Fortællingen om Begivenheder, som staae i directe Berørelse med mit eget lille Jeg. Nu veed Du, hvad Du har ivente. Faaer Du intet Brev fra mig paa hele Reisen, saa er Grunden den, at jeg kun kan berette: „Den Dato, kom vi til den By, boede i det Hôtel, ect, ect.“

8

Og nu Farvel for denne Gang, hils din høitelskede Mand, og skriv snart til

din Anna.

s. 115

Anna til Emma.

Dresden den 15tende Juli 185*.

Jeg har seet og hørt Devrient! Jeg har seet og hørt Davison! Med andre Ord, jeg har seet og hørt de to største dramatiske Kunstnere, som Europa for Øieblikket besidder. Davison saae jeg som Othello, Emil Devrient som Hamlet og Marquis Posa i Don Carlos. Blot for at see denne Sidste som Marquis Posa, vilde jeg gjerne være gaaet fra Kjøbenhavn til Dresden, Belterne fradragne. Du gjør Dig intet Begreb om den mesterlige Udførelse, som denne Rolle fik. Tænk Dig et Ideal af Skjønhed, med den rene, ædleste Profil, med mørkeblaae, dybe, sværmeriske Øine, med den finest tegnede Mund, med den stankeste og dog mandigste Figur, og Du seer Emil Devrient! Han er en halvtredssindstyve Aar, men seer paa Scenen ud, som om han kun var Trediv. Hans Organ er lidt nasalt, men ham klæder det, ja, jeg kunde ikke tænke mig ham uden netop med denne lille Feil, som s. 116 hos ham bliver et Fortrin, fordi han har den. Aldrig kan og vil jeg glemme Emil Devrient i den berømte Scene med Philip, hvor Marquis Posa staaer som en ideel Forfægter af Menneskerettighederne, og hvor han tilsidst knælende udbryder: „Geben Sie Gedankenfreiheit!“ — Ak Emma, denne Scene er storartet fra Schillers Haand, og Emil Devrient har forstaaet at gjøre den endnu større. Da Philip senere i Samtalen udbryder betragende Marquis Posa:

„Ich habe solch einen Menschen nie gesehen.“ —

udbrød jeg uvilkaarligt i mit Indre:

„Ich habe solch einen Künstler nie gesehen.“ —

Ja, ved at see og høre ham føler jeg først ret, hvor stor en Kunstner kan gjøre Kunsten, og hvor stor Kunsten kan gjøre en Kunstner. Og jeg føler en dyb Glæde, men en endnu dybere Melancholi. Glæde, ved Tanken om at have indviet mit Liv til en saa ophøiet Kunst, der formaaer at gribe og røre Gemytterne, der formaaer at legemliggjøre de store Digteres aandelige Skabninger; Melancholi, ved Tanken om min egen Afmagt, mine svage Evner og Tvivl om mit virkelige Talent for denne Kunst. Ved at see en saa stor Kunstner gribes man baade af Begeistring og Fortvivlelse, man begeistres til at stræbe og kjæmpe for at naae et saa ophøiet Maal, men man fortvivler ved Tanken om det Frugtesløse i Kampen for det Uopnaelige.

Davison har langtfra begeistret mig saameget som Devrient. Det forekommer mig, at Davison ofte gaaer s. 117 udenfor Skjønhedslinien, at han søger at vække Effekt ved falske og ofte outrerede Midler. Det er det, som i mine Øine gjør Devrient saa stor, at hans Spil er gennemtrængt af Idealet. Han forstaaer ved sit Spil at vække alle Ens bedre og ædlere Tanker, man glemmer det reent Menneskelige i Ens Natur, og føler kun det Store, det Skønne, det, som er Guddomsgnisten i Mennesket.

I Hamburg beundrede vi Jungfernstieg og de smukke Alsterbassiner, vi gjorde en yndig Seiltour over til Uhlenhorst, der er et af de smukkeste Punkter i Nærheden af Hamburg. I Berlin er der ingen Omegn at beundre, der maa man indskrænke sin Beundring til de store Steenbygninger, der repræsenteres af de kongelige Slotte, Billedgalleriet og Operahuset. I Sidstnævnte hørte vi Lor\$\$\$ings „Zaar und Zimmermann“ meget middelmaadigt udført, men Operaens største Berømtheder vare borte og gave Gjæsteroller i andre Dele af „das grote deutsche Vaterland“, begrundet derpaa var Operaen for Øieblikket kun svagt recruiteret.

Vi boe her i Dresden i Hôtel Bellevue, der ligger ved Elben i Nærheden af Hoftheatret. Dette er en særdeles smuk Bygning, der ligger isoleret paa en stor Plads ligeoverfor den katholske Kirke. Udenfor Logerne løbe i alle Etagerne Gallerier, hvilket især om Sommeren er en stor Behagelighed, thi man kan da i Mellemakterne opholde sig i Disse.

Vi have foretaget flere deilige Udflugter i dets. 118sachsiske Schwei\$\$*. Et comiskeller vel snarere ubehageligt Tilfælde, der mødte mig der, maa jeg fortælle Dig.

Her i Dresden forstaaer Ingen Dansk, og Harriet og jeg have derfor med den største Frihed talt om og bedømt Mennesker og Gjenstande, sikkre, ved den faste Overbeviisning, at Ingen forstod os. For tre Dage siden toge vi med et af de smaae Elbdampskibe ned til Schandau, hvorfra Onkel havde bestemt, at vi skulde gjøre nogle Fodtoure til de smukkeste Partier omkring dette Badested. Harriet og jeg sade paa Dækket, der var overfyldt af Passagerer. Tante, der ikke befandt sig vel, var gaaet ned i den lumre Kahyt; for at blive endnu daarligere, tænkte jeg. Onkel og Erik stode i Agterenden med en Lommekikkert, og betragtede beundrende Kysten. Ligeoverfor Harriet og mig sad en ung, blond Mand, indhyllet i et skotsk Reiseschwavl, vi antog ham Begge for en Englænder, især da han ivrigt var beskæftiget med at læse Bædeker.

„Det er mærkeligt, hvor de fleste Englændere dog ligne hverandre,“ bemærkede jeg, „naar Du nu vil betragte dette ret smukke Exemplar, der sidder ligeoverfor os, saa vil Du omtrent see de samme Lineamenter i hans Ansigt, som vi have seet hos alle de Englændere, vi have mødt i Hamburg, Berlin og Dresden.“

„Synes Du egentligt, at vor Gjenbo er smuk?“ spurgte Harriet.“

„Ja smuk af en Englænder at være, ja lidt sløv, s. 119lidt stupid seer han ud, eller for at udtrykke mig mere poetisk, saa vil jeg sammenligne ham med Galathea førend Pygmalion havde indblæst denne Billedstøtte Liv.“

Englænderen vedblev roligt at læse, idet han bladede om i Bogen, hævede han Hovedet, og lod blot et Secund et Par drømmende, blaae Øine hvile paa mig, men i det næste Secund var han atter fordybet i sin Reisebog.

„En saadan Englænder,“ sagde Harriet leende, „kunde ligesaa gjerne være bleven hjemme og læse i en Bædeker eller Reichardt liggende paa en blød Sopha, thi vil Du bemærke, Anna, han har ikke paa hele Veien hævet sit Hoved fra Bogen, men, imedens vi passere de smukke Punkter og see disse, saa læser han om dem i Bogen og seer dem ikke.“

Ved Synet af et sjeldent smukt Barn, en lille Dreng paa en 5 à 6 Aar, blev vor Samtale ledet hen paa, hvad man egentligt forstod ved Begrebet Skjønhed, og vi kom derved til gjensidigt at beskrive hinanden vort Ideal af mandlig Skjønhed. Harriets var mørk, med regelmæssige Træk, sorte Øine og en atletisk Bygning.

(„Et stærkt Bryst med en stor Syngestemme,“ lagde jeg skjelmsk til.)

„Og nu dit Ideal Anna?“ spurgte Harriet.

„Naar jeg skal tænke mig en i Sandhed smuk Mand,“ sagde jeg, „saa maa han først og fremmest ikke være smuk.“

s. 120, „Hvorledes,“ udbrød Harriet, „hvad er det for en Paradox.“

„Nei,“ vedblev jeg, „han maa ikke være smuk, ikke have disse stive, kjedelige, regelmæssige Ansigtstræk, som for Exempel vor engelske Gjenbo har, han skal være høi, dog ikke for høi, thi der er sjeldent den rigtige Symmetri i Legemets Forhold, naar Høiden er for stor.“

„Ah,“ udbrød Harriet leende, „Du vil altsaa dog have, at hans Figur skal Dære smuk!“

„Ja Figuren skal nære symmetrisk, Hænder og Fødder ikke for store, men heller ikke for smaae, Brystet kraftigt bygget, for Syngestemme dispenserer jeg, naar blot Talestemmen er blød og behagelig.“

„Der seer Du, Anna, Du fordrer ogsaa Skjønhed.“

„Nei, ikke Skjønhed i den Forstand Du mener," svarede jeg, „thi hans Ansigt behøver ikke at være smukt, hans Træk maae gjerne være uregelmæssige, hans Haar maa gjerne, ja det maa gjerne være rødt," —

„O Himmel," afbrød Harriet mig, „i Aanden seer jeg hvilken titiansk Skjønhed, Du engang faaer til Livsledsager."

„Ja, hans Haar maa gjerne nære rødt, kun fordrer jeg, at Udtrykket i hans Ansigt, og det hele Indtryk, som han gjør paa mig skal være saaledes, at jeg ikke med Bestemthed skal kunne sige, hvorledes hans enkelte Ansigtstræk see ud, men, at jeg kan søle, at dette Ansigt med alle dets mulige Mangler for mig indeholder den største Fuldkommenhed."

s. 121 Denne Gang, nei, jeg tog ikke fejl, hævdede Englænderen pludseligt sit Hoved, og saae paa mig med et halvt forundret, halvt overrasket Blik. Jeg blev blussende rød; skjøndt jeg var overbeviist om, at han umuligt kunde have forstaaet, hvad jeg havde sagt, saa var jeg dog ængstelig for, at hans Opmærksomhed var bleven vakt ved den begeistrede Tone i min Stemme. I det Samme kom Onkel hen til os, og bad os om at gaae ned til Tante, der ønskede nogle Draaber, som Harriet havde i sin Reisetaske.

Da vi nogen Tid efter kom op af Kahytten, havde vi formaaet Tante til at følge med os, for at hun ogsaa skulde nyde godt af Udsigten; da vi nærmede os den Plads, som vi tidligere havde indtaget, saae jeg til min store Overraskelse Onkel i Samtale med Englænderen. Jeg vidste, at Onkels Engelske var et spædt Barn, der ikke kunde gaae alene, derfor nærmede jeg mig for at høre paa denne Samtale, og for at staae Onkel bi, der hvert Øieblik altid manglede det vigtigste Ord i den simpleste Sætning. Denne Erfaring havde jeg fra table d'hôte i Dresden, hvor Onkels Nabo var en Englænder, og med hvem han førte en Samtale, ved hvilken jeg altid maatte gjøre Tjeneste som en levende Ordbog. Men hvilken Pen formaaer at skildre min Forfærdelse, hvilke Ord kunne udtrykke min Rædsel, da jeg hører Onkel tale Dansk, — og Englænderen, vor formodede Englænder svare ham paa Dansk, og det med en ægte kjøbenhavnsk Accent.

s. 122 Onkel presenterede Englænderen for os: „Herr Candidat juris, Frederik Storm."

Aldrig har en Storm, den heftigste Orcan kunnet gjøre et mere ubehageligt Indtryk paa mig end denne juridiske Candidat, Frederik Storm.

Jeg tilkastede ham et harmfuldt Blik, han forekom mig som en Tyv, der havde frastjaalet mig et mig dyrebart Klenodie.

„Hvor ubehageligt," hviskede Harriet rødmende til mig, „hvem kunde ogsaa ane, at han var Dansk, tænk, at han har hørt hvert Ord af vor Samtale, nei, jeg forgaaer af Skam."

„Og jeg af Vrede," udbrød jeg ligeledes sagte, idet jeg bøiede mig over Rælingen af Skibet, saa kun Harriet kunde høre mig, „jeg finder det lavt, feigt, uædelt af ham, saaledes at have beluret vor Samtale."

„Man kan ikke sige, at han har beluret vor Samtale, vor er ene Skylden, vi burde ikke saa ugeneert have benyttet vort eget Sprog, det er en Lærepenge for Fremtiden, og maaskee," tilføiede Harriet beroligende, „har han heller ikke hørt efter."

„Jo, det har han," udbrød jeg harmfuldt, „jeg opfangede et af hans Blikke, der nu tydeligt viser mig, at han hørte efter, jeg taler ikke et Ord med ham, gid han vilde gaae iland ved en af de første Stationer."

Men Candidat Storm gik ikke iland, men tog ogsaa til Schandau, ja ikke alene til Schandau, men han havde listigt forstaaet at vinde Onkels Interesse, s. 123 og Onkel indbød ham til i Fælledsskab med os at foretage nogle Fodtoure, og han. det Umenneske, modtog denne Indbydelse.

For at bøde paa min Ordknaphed udviklede Harriet en uendelig Veltalenhed ligeoverfor Storm. Han fortalte til Gjengjæld en Deel om Paris, fra hvilken By han netop kom, og hvor han havde opholdt sig et halvt Aar. Jeg hørte ikke efter, da jeg, for at vise ham mit Mishag, betragtede ham som en levende Reisebeskrivelse.

Han tilkastede mig et Par Gange et Blik, der halvt udtrykte Spot, halvt Medlidenhed. Alt mit Blod var i Oprør.

I Schandau tog Storm ind i det samme Hôtel, som vi. Harriet var ganske indtagen i ham. „Veed Du, Anna, han synger!" begyndte hun, da vi stode i vort fælleds Soveværelse, der vendte ud mod Elben.

„Det er jo deiligt," svarede jeg, „saa kunne I synge Duetter sammen."

„Jeg gad vide, om her er et Claveer i Huset," udbrød Harriet pludseligt.

„Du kan jo forhøre ad, er her et Claveer, da kunne Du og Storm passende synge Duetter, imedens vi Andre gjøre Fodtoure, saa befrier Du mig fra hans ubehagelige Selskab."

Men uheldigviis var der intet Claveer i Hôtellet.

Paa Fodtoursen valgte jeg Erik til min Cavaleer, Storm bød Harriet Armen ved alle farlige Steder, s. 124 hvor man skulde passere Broer, Steenlag, etc. — Onkel og Tante kom altid langt bag efter os Andre.

Af Harriet havde Storm hørt, hvem jeg var, og om min Livsstilling, og igaar paa vor sidste Fodtour, søgte han at indlede en Samtale med mig, idet han begyndte at tale om den Glæde, han følte, ved personligt at have gjort Bekjendtskab med en Dame, hvis Talent han i Fremtiden skulde nyde godt af.

Ikke uden et Anstrøg af Bitterhed svarede jeg: „De kan idetmindste rose Dem af paa en særegen Maade at have gjort mit Bekjendtskab, om De end ikke kan føle Dem stolt af denne Maade.”

„Hvorledes Frøken, hvad mener De?” spurgte han, idet han faae paa mig, med disse blaae, halvt støve, halvt drømmende Øine.

„Jeg mener,” svarede jeg hurtigt, rødrende af Harm og Undseelse, „at De strax, Herr Candidat, burde have givet tilkjende, at De var Dansk, da De hørte, at vi betragtede Dem som en Fremmed.”

„Vilde det ikke have været en Dristighed, saaledes uden videre at trænge sig ind i to Damers Samtale?” spurgte han smilende.

„Jeg foretrækker Dristighed for Feighed, og det er feigt at lure.”

Ved disse mine sidste Ord standsede jeg, og saae op paa Storm. Jeg gjenkjendte ikke hans Ansigt. Det drømmende Udtryk i hans Ørne var vegen Pladsen for et vredt, bestemt, ja straffende Blik, og i en sagte, men s. 125 tydelig Tone sagde han: „Frøken, De er Dame og meget ung.” —

„Mener De dermed, at jeg er utilregnelig?” spurgte jeg.

„De har sagt disse Ord, ikke jeg,” svarede han, „De er endnu kun et Barn, men vogt paa Deres Ord i Fremtiden.”

„Vil De dermed sige, at De af Medlidenhed med min Ungdom tilgiver mig de formastelige Ord, som jeg efter Deres Mening har talt?”

„Frøkenen har en hurtig Opfatningsevne,” svarede han, idet han høfligt bukkede for mig.

Nu kom Erik og Harriet. Den Sidste havde plukket en Bouquet Markblomster, som hun viste Storm, og han begyndte at botanisere med hende, og lære hende de latinske Navne paa flere af Blomsterne. Jeg sluttede mig til Erik, men mine Kinder brændte, og mit Hjerte bankede paa hele Veien.

Storm er et Menneske, som jeg kunde komme til at hade, hade, nei, det vilde være formeget, en saadan Følelse er han ikke engang værd, thi den, man hader, har dog en Betydning for En, og jeg vil ikke indrømme ham den ringeste Betydning, han skal lide Glemselens Død, thi at blive glemt er den største Foragt, man kan vise et Menneske. Heldigviis er han nu reist directe til Kjøbenhavn, og jeg haaber, at jeg ikke oftere i Fremtiden skal træffe sammen med ham. Blodet farer op i mine Kinder, hvergang jeg tænker paa det Blik, som s. 126 han tilkastede mig. Da han tog Afsked denne Morgen, listede jeg mig som tilfældigt ud af Værelset, og jeg kom ikke tilbage, førend jeg gennem Jalousiet i mit Sovekammer havde overbeviist mig om, at han var kjørt bort. Da trak jeg først Veiret frit, og for at give mine Tanker en behageligere Retning, greb jeg Pen og Papir, og skrev til Dig.

Jaften skulle vi til Concert paa den brühlske Terrasse, iovermorgen gaaer Reisen til Prag. I Wien skal Du atter høre fra

din Anna.

s. 127

*Anna til Emma.
Wien den 22de Juli 185*.*

Wien, Wien! Du schöne Kaiserstadt! synger jeg med Østerrigeren. Her er prægtigt i Wien, her er en Forsmag paa Livet i Syden, saaledes som jeg har tænkt mig Dette. Alt aander Liv. Gaderne vrimle af smaae, mørke, livlige Wienerere og Wienerinder, og det er meget morsomt at spadsere op og ned af Kärnthnerstrate, en Wienerøstergade, betragtede de livlige Boutiker, og de livlige Folk. Men unge Damer maae vel vogte sig for at gaae alene i Wien, thi Wienerherrernes Phantasi er om muligt endnu livligere end deres Væsen, og Denne forvandler i et Nu aldeles fremmede Damer til gamle Bekjendte, idetmindste fik jeg det Indtryk en Dag, da Harriet og jeg vare gaaet ud for at købe nogle Kniplinger, og paa Hjemveien bleve tiltalt fortroligt af en saadan phantasirig Herre. Ja, han og hans Phantasi fulgte os lige til Hotellets Dør, hvor jeg hørte, at han spurgte Portieren, om hvem vi vare. Siden den Dag s. 128 maa altid Erik være vor cavaliere servante, naar ni gjøre vore indkjøb.

I Prag opholdt vi os i tre Dage. Denne gamle, ægte katholske By gjør et forunderligt middelalderligt Indtryk. Man kan i Aanden udmale sig Riddere og Vaabendragere, som gaae omkring i Gaderne, skønne Jomfruer, der sidde i Vinduerne og — Decorationerne passe. Ligesom der i Berlin vrimler af Militaire, Berlin gjør egentligen Indtrykket af en colossal Kaserne, saaledes vrimler der i Prag af Munke. Fede Munke, magre Munke, høie Munke, smaae Munke, epicuræiske Munke, ascetiske Munke, kort, Munke i alle mulige Dimensioner. I en Kirke, som vi besøgte, jeg troer det var i den, hvor den hellige Nepomuk ligger begravet, var der en sjelden smuk Munk, der viste os om; hans hele Maade at være paa var saa lidt munkeagtig, hans Øine lyste af saamegen verdslig Glands, at havde ikke hans brune, grove Munkedragt og det afraagede Hoved været, vilde jeg have troet, at han var en Hofmand, og det en Hofmand fra salig Ludvig den fjortendes Dage.

Vi saae i Prag en dramatisk Forestilling paa en saakaldet „Sommerbühne“. Om denne Forestilling kan man i Sandhed sige, at Naturen beseirede Kunsten. Baade Skueog Tilskuerpladsen vare under aaben Himmel, et Solseil var vel spændt over de Sidstes Plads, men Solen kastede desto ubarmhertigere sine Straaler paa Skuepladsen. Kun i et lille Hjørne af Scenen var Skygge, og derhen føjte. nu de stakkels s. 129Skuespillere, ligemeget om Situationen tillod det eller et; dette gav Anledning til høist comiske Sammenstød, da Dødsfjender, der skulde undgaae hverandre, mødtes, ja, en Elsker, der vilde skjule sig sor den forbittede Wgtemand, kom ganske fredeligt til at staae ved Siden af ham. Det er vist sjeldent, at Skyggesiden ved Theaterlivet er traadt mere grelt frem, og endnu sjeldnere at Skuespillere selv af egen fri Billie have stillet sig i Skyggen.

Her i Wien er Burgtheatret lukket, og jeg maa give mig tilfreds med at see Operaer og Balletter paa Kärnthnerthortheatret, et gammelt, hæsligt Theater, som der ogsaa er Tale om at nedrive, naar der kan skaffes Penge til et nyt Operahuus.

Her ere flere udmærkede Sangere og Sangerinder. Tenoristen Ander og Sangerinden Frøken Titjens samt Sangerne Beck og Staeger ere af første Rang. Vi have hørt Meyerbeers „Propheten“, hvori Decorationerne især ere storartede, ja saa storartede, at det vilde være en Umulighed alene af den Grund at give denne Opera paa vort kongelige Theater. Vi have ligeledes hørt Don Juan, den evig unge Don Juan, den eneste Don Juan, der aldrig vil blive for gammel til at være Don Juan, og evig vil bevare sit forføreriske Trylleri. Harriet er i en Salighedsruus, hun har kjøbt sig saamange Sang og Claveernummere, at jeg er overbeviist om, at Onkel kommer til at betale en ikke ringe Sum i Overvægt paa Tilbagereisen.

9

s. 130Tante skranter hele Tiden, hun har virkelig mindst Fornøjelse af Reisen, thi naar vi Andre gaae i Operaen, saa lægger hun sig paa Sophaen for at faae lidt Ro, og jeg er kommen til den Erkjendelse, at det er meget uklogt — jeg siger med Villie uklogt, ikke dumt, — af Lægerne at forordne svagelige Folk at reise, thi der skal virkeligen et stærkt Helbred til at udholde de Anstrengelser, som enhver Reise nødvendig maa medføre.

Endnu fire Dage blive vi i Wien, saa begynder Tilbagereisen, men da nu snart Theatret aabnes, staaer Kjøbenhavn saa fristende, saa indbydende for mig, som denne smukke By aldrig tidligere har gjort.

Vil den kommende Vinter bringe mig fremad paa min Bane, eller vil den lamme min Lyst? Dette Spørgsmaal gjør jeg undertiden mig selv.

Et Eventyr har jeg havt, som Charlotte Birch-Pfeiffer, Tydsklands productiveste Komediefabrikantinde, sikkert kunde lave et femakts Lystspil af, men jeg kunde fortætte det, hvis jeg vilde, i een Sætning. Imidlertid foretrækker jeg paa Forfattermaneer at koge Suppe paa en Pølsepind. Enhver Brevskriver er en Art Forfatter, og naar et Brev skal hævde sig en større Plads end den Almindelige, Beskedne, at være en simpel Leveattest, saa bør man ikke, naar man er saa lykkelig at have et Thema, og det tilmed et Thema, hvori der lever en Idee, bortkaste det letsindigt. Og det vilde være letsindigt, ødselt, strax i to Ord at afsløre det, især i disse vore Dage, hvor Themaer og Ideer ere kostbare, nei, s. 131det maa betragtes som en Skat, og besees sra alle Sider og i alle mulige Belysninger.

Mit Eventyr har en romantisk Tendents, en erotisk Character, en comisk Side og en triviell Ende, heelt igjennem krydret med tydsk Sentimentalitet.

Det var en deilig Morgen, (ja, det er sandt, det regnede stærkt, ellers vilde det have været en deilig Morgen,) da vi forlode Dresden for med Jernbanetogets brusende Vinger at flyve til Prag. (Begyndelsen, seer Du, er holdt i en smuk, poetisk Form, men jeg nærer en stærk Tvivl om mit poetiske Talent vil holde ud til Enden, og jeg vil derfor itide trække Reb i Seilene og gaae over til den lettere episke Form.) I den Coupee, hvori vi sade, havde ogsaa en lille, mørk Herre med blaae Brillen taget Plads. Ved Siden af ham sad Erik, og disse Tvende kom snart i Samtale med hinanden, og lidt efter lidt deeltog vi Alle i den. Den Fremmede var meget livlig, og lod til at finde særlig Behag i min Person, hvem han overvældede med saamange skønne Ord, at selv hvis kun Halvdelen vare sande, saa maa jeg være en meget indtagende Størrelse. Ved enhver Station steg han ud, og kom tilbage med Forfriskninger, som vi mærkværdigt nok aldrig afslog, thi den

Eiendommelighed erhverver man sig ogsaa paa Reiser, at man kan nyde Noget til enhver Tid, undtagen til den reglementerede Spisetid, hvilket naturligviis kommer af den høist rimelige Grund, at man har spiiist Formeget i Utide. Jeg veed ikke, ved hvilke diploma s. 132tiske Kunstgreb, den mørke Fremmede fik sig inden en halv Time placeret ligeoverfor mig, jeg troer næsten, at Ideen om at faae denne Plads, gav ham den første Idee til Forfriskningerne. Nok er det, at denne Plads beholdt han lige til Prag, og han udviklede en høj Grad af Veltalenhed baade med Øine og Mund. I Samtalens Løb kom vi til at tale om Brillen, og jeg bemærkede da, at jeg ikke holdt af Brillen, og især ikke af blaae Brillen. Erik yttrede spøgende, at en Blondine pleiede at tage sig godt ud i Blaaten, og at Blaaten i Regelen var Blondinernes Yndlingsfarve.

9*

„Min Yndlingsfarve er Rødt," var mit Svar.

Og tænk Dig den Fremmedes Galanteri, han tog de blaae Brillen af, og viste mig et Par mørke, rødkantede Øine. Kom nu Nogen, og fiig, at Tydskerne ikke ere galante! Hvilken dansk Herre vilde saaledes have blottet sine Svagheder for at vise en Dame hendes Yndlingsfarve? —

I Prag tog han ind i „Blauer Stern", hvilket Hôtel han anbefalede os, og da han var godt bekendt i Prag, tilbød han sig som Cicerone for os. Han fortalte, at han var Kjøbmand, bosiddende i Dresden, og reiste nu til Wien, der var hans Fødeby, og som han ikke havde besøgt i tolv Aar. Onkel syntes godt om ham, (men det gjør Onkel næsten om alle Mennesker, da Onkels personlige Elskværdighed uimodstaaelig indvirker paa Andre, og gjør, at Disse, smittede af den, ligeoverfor ham ogsaa udfolde deres elskværdigste s. 133Sider,) og han erobrede fuldstændigt baade Onkels og Tantes Hjerter, ved paa en regnfuld Eftermiddag at spille Whist en trois med dem. Det var en Dag, hvor Erik ikke bestilte Andet end at ryge Cigarer og brumme over Regnen, staaende paa Altanen, der vender ud imod Hovedgaden. Harriet skrev i sin Dagbog, den er snart udskreven, og jeg gaaer i en hemmelig Skræk for, at hun vil give den i Trykken, hun oplæser undertiden, naar vi ere ene, enkelte Steder af den, for at høre min Mening, og jeg raader hende da altid til at skjære af, ikke at gjøre den saa vidtløftig, at undgaae altfor mange Detailler, og fornemmeligt holde sig til de store Totalindtryk. Hun aner ikke hvilken Egoisme, der fra min Side dicterer disse Raad.

Men jeg er nok lige ved selv at forfalde til Vidtløftighed, og jeg glemmer reent min lille Wiener, der taalmodigt sidder ved Whistpartiet. Lad mig nu see Emma, at Du paaskjønner, hvor barmhjertig jeg er imod Dig, enhver virkelig Forfatter vilde her gjøre lange, enten sentimentale eller satiriskcomiske Beskrivelser over Wienerens brændende Kjærlighed til den grusomme Skjønne, — den grusomme Skjønne c' est moi, — men jeg vil gjøre Pinen kort for Dig, ligesom jeg ogsaa gjorde den for ham, da han tredie Dagen efter vor Ankomst til Wien opsøgte mig i Wandels Hôtel, hvor Skjæbnen vilde, at jeg var alene i vort Modtagelsesværelse. Efter en forlegen, rødmende, hostende Indledning, efter at de blaae Brillen to Gange vare tagne af, og to s. 134Gange sat paa igjen, kom han til Themaet. Og dette Thema var det gamle bekendte Thema, som Adam først sang til Eva, og som har sat, og vil sætte saamangen et ungt Hjerter i en frydefuld Stemning. O Eros, Du mægtige Guddom, jeg har vel seet Dig afmalet med et Bind for Øinene, for at antyde din Blindhed, men aldrig med blaae Brillen. Deri maa vel Grunden søges, til at jeg ikke var modtagelig for dine Pile, og at jeg med en vis Værdighed tilbageviste Kjøbmand Beckers Tilbud, om at forandre Navnet Anna Holte til Anna Becker, dybt sølende og anerkjendende den mig tiltænkte Ære. Becker tog Afsked med mig, idet han yttrede, at han endnu ikke vilde opgive Haabet, hvilket jeg dog bad ham om at gjøre, idetmindste hvad denne Sag angik for mit Vedkommende. Men han vedblev at gjentage, at der jo dog var Mulighed for, at jeg kunde forandre min Mening angaaende ham, og at Haabet derom var hans eneste Trøst, og det maatte jeg ikke berøve ham.

Haabet er af alle Jordens abstracte Ideer den meest Elastiske, den passer sig ind i alle Forhold, og kan udvides og sammentrænges efter Enhvers Ønske.

Becker kommer hver Dag, ledsager os overalt, idet han stadigt courer til mig. Harriet driller mig med min tro Ridder, som hun kalder ham, og siger, at jeg kan vente, at han en skjøn Dag lægger sin Formue, sin lille, mørke Person, samt de blaae Brillen for mine Fødder. Hun aner ikke, at han allerede har gjort det. Jeg har s. 135ikke omtalt hans Frierscene til Nogen i Familien, og jeg vil heller ikke gjøre det, thi i Andres Hjertesager maa man være discret.

Fra Tante Clara havde jeg Brev i Dresden, hun er meget tilfreds med sit Ophold hos de Nygifte, hun gav mig en detailleret Beskrivelse over Albertines huuslige Fuldkommenheder, over hendes Ordenssands, over Sørens Lykke, over de gode Jorder, der høre til Eiendommen, og over Meieriet, hvormed Albertine selv fører Opsynet. Jeg blev næsten inspireret til at skrive en Idyl, Ideen tagen af Bos's „Luise", hvori jeg vilde afmale Albertine skummende Mælken og kjernende Smør, men til Lykke for Læseverdenen følte jeg min Pen for svag til at beskrive Albertine, Motivet var for stort, Stoffet overvældede mig, og jeg resignerede.

Lad mig ikke glemme at fortælle Dig, at jeg har hørt Straut, ikke den bekendte gamle Valtsestraute, thi han anfører forlængst et Orchester i Himlen, men hans Sønner, hvoraf den Ældste, Johan Straut, giver den lystige Durtone, den Yngre, Joseph, derimod den melancholske Moltoneart. Naar Johan fører sit Orchester an,

danser han næsten selv med, Joseph ryster melancholsk sit lange, blonde Haar tilbage, og stirrer sørgmodigt ud paa Wienerne. Jeg foretrækker Johan, hans Rolle er ulige morsommere, jeg kan ikke med Bestemthed sige, om Joseph har valgt den bedre Deel, han har i ethvert Tilfælde valgt en passiv Tilstand, og alt Passivt strider imod min Natur.

s. 136 Nu vil jeg dog overtage den eneste passive Rolle, som jeg finder mig i her i Livet, — jeg vil gaae tilsengs. Men ikke engang min Søvn er rigtig passiv, thi den lebsages af meget active Drømme. Harriet raaber inb til mig, at hun har enbt sin Dagbog for ibag, følgelig er det paa høie Tid at gaae tilsengs, thi hendes Dagbog er altid det sidste Medlem af Familien, der vaager. Naar den lukkes i, bliver bet sibste Lys slukket, den er en Art Lyseslukker, og vil maaskee, uben at vide og uden at ville det, i Fremtiden blive benyttet som en Saadan.

Hils din Mand, et kjærligt Godnat ønskes Dig af

din Anna.

s. 137

Anna til Emma.

Berlin, den 29de Juli 185*.

Kjære Emma!

Begrundet paa Tantes svagelige Helbred have vi maattet gjøre et lille Ophold her i Berlin, hvilket er imod Onkels første Plan, som var at reise directe hjem. Tantes Bryst er angreben, og Onkel har konsuleret en af Berlins berømteste Læger; destoværre lader hendes Onde til at være værre end Nogen af os havde anet. Lægen, en ældre Mand, saae idetmindste meget betænkelig ud, efter at han havde stethoskoperet hende. Tante Frederikke hører til disse blide, qvindelige Væsener, der gaae saa stille og ubemærkede gjennem Livet, at man næsten kunde tænke sig, at de kunne hensygne og døe, uden at man havde bemærket deres Sygdom før i Dødsøjeblikket. Onkel er fortvivlet, thi han holder ubeskriveligt meget af hende, hun er en Qvinde, som i det selskabelige Liv er et Intet, i Hjemmet derimod Alt. Jeg har aldrig seet et bedre ordnet Huus end hendes, hun sysler omkring som en stille Alf, ordner s. 138 alle Mangler, og sørger for at ethvert af Husets Medlemmers timelige Gods er i Orden. Ja selv her paa Reisen, naar hun af Træthed blev hjemme i Hôtellerne, imedens vi Andre enten gik i Theatret eller gjorde Udflugter, fandt vi altid ved vor Hjemkomst alle vore Sager, som vi i ungdommelig Skyndsomhed havde kastet hulter til bulter, i den skønneste Orden. Jeg har altid kaldt Tante for en af de gode Huusalfer, og nu — skulde hun nu forlade den mørke Jord og svæve til Lysets Boliger?

Forhaabentligen er hendes Sygdom ikke saa farlig, men Lægen har sremforalt forordnet hende Ro, og nogle Dages Ophold her i Berlin er derfor en uundgaelig Nødvendighed. Vi boe i Mainharts Hôtel under den Linden, og vor Dagligstue vender ud imod denne smukke Gade, som gjennemskjæeres af Lindealleen.

Det er idag et saa stadigt Regnveir, hvis Mage jeg kun har seet i vort kjære Kjøbenhavn, det regner saa vedholdende og saa jævnt, at det er irriterende for heftige Gemytter at see paa, og til de heftige Gemytter henregner jeg mig. Jeg kan flnde mig i en voldsom, nedstyrtende Regn, ja, en saadan Regn kan have noget Velgjørende ved sig, thi ligesom en heftig Ordstrøm letter Brystet, saaledes letter den Atmosfæren. Men denne jævne, monotone Regn, denne, om jeg saa maa sige, matematiske Regn, hvor hver Draabe er den Anden lig i Størrelse, og Afstanden mellem hver Draabe er eens, den er dræbende, aandsfortærende og s. 139 indvirker fordærveligt paa Sindet. Tante, Stakkel, ligger tilsengs, og tager en styrkende Mixtur, Onkel har opsnuset en gammel, dansk „Berlingske Tidende“, hvori han læser, og ret characteristisk er det for os Danske at see vor medfødte Fædrelandskærlighed, thi skjøndt vi knapt have været sex Uger borte, saa faldt dog Onkel over denne Avis med en Interesse, med en glad Iver, som om han kunde have været en anden Robinson, og Avisen den sorte Fredag. Erik spadserer op og ned under den Linden med Paraply og Cigar, hvergang han kommer her forbi, hilser han op, og tilkaster os haabløse Blikke seende af og til op paa den ubarmhjertige Himmel. Jeg har drillet ham med, at han øver sig i at spadserere op og ned af Berlins Østergade, for at han ikke ved Hjemkomsten til Kjøbenhavn skal føle, at han er gaaet tilbage i „Østergadespadserer-opognedkunsten“. Et nyt, særdeles combineret, men dog let fatteligt Navn.

Harriet har atter fordybet sig i sin Dagbog, hvortil der er kommen et nyt halvt Riis Papir, for ikke at overdrive det. Jeg veed ingen bedre Anvendelse af min overflødige Berlinertid end at skrive Dig til,, og endnu meddele Dig nogle Enkeltheder ved min Reise, som jeg haaber ville interessere Dig, fordi de interessere mig. Der seer Du atter et Beviis paa den menneskelige Egoisme!

I Schönbrunn, hvor der, Anno 1809, den 13de October, blev forsøgt et Attentat paa Napoleon, af en s. 140 tysk Student ved Navn, Frederik Stabs, forsøgte Becker et nyt Attentat paa min Rolighed, og Krigen brød atter ud imellem os. Jeg betragter nemlig, hans forhaabningsfulde Tilstand efter Frieriet, som en Vaabenstilstand, og jeg forsikrer Dig, at jeg fra min Side havde gjort alt muligt sor at vedligeholde den. Erik brugte jeg atter som Skjold; egentlig er saadan en Fætter et uundværligt Menneske, han kan ved enhver

Leilighed stikkes i Ilden, og saa er der det store Gode ved en Fætter, at han sjældent udvikler noget erotisk Element ligeoverfor En, dertil kjender man ogsaa hinanden for godt, men at han altid, enten man behandler ham venligt eller ei, vedbliver at være en Fætter. Naar jeg skulde classificere Brødre, Tilbedere og Fættere, vilde jeg sætte Tilbederne i første Klasse. Og da vi nu leve i en Jernbanetid, saa kunne vi gjerne tage Jernbanevaggonerne som en passende Sammenligning. Tilbederne have store, sentimentale Fordringer, de ønske helst at være ene Hane i Kurven; ligesom første Klasses Reisende vælge denne Plads for at være ene, og for uforstyrret af Plebs at kunne overlade sig til forskjellige Betragtninger og Drømmerier. Brødrene, der repræsenterer den tredje Klasse ere altid prosaisk oprigtige imod deres Søstre; ligesom de Reisende i tredje Klasse stedse ryge deres slette Cigarer lige i Ansigtet paa de tilstedeværende Damer, saaledes ryge Brødrene deres uartige Sandheder lige op i Ansigtet paa Søstrene. Men Fættterne i den anden Klasse, de ere juste millieu, s. 141de have ikke Tilbedernes indbildte, eneberettigede Privilegier, men heller ikke Brødrenes usminkede Oprigtighed, der er ligesaa ubehagelig og haard for Følelsen, som Træbækene i tredje Klasses Vogne. Altsaa i Erik har jeg en saadan anden Klasses Coupee, og naar jeg undtager, at hans Coupee er en „Røgcoupee“, saa føler jeg mig meget tilfreds med at benytte den.

For nu at vende tilbage til Schönbrunn, hiim mindeværdige Dag havde Harriet, Becker, Erik og jeg taget Plads paa en Bænk i Slotshaven, hvorfra der var en henrivende Udsigt til Havens forskjellige smukke Partier. Da vilde Skjebnen, denne drillende Genius, at Erik pludseligt erindrede, at han paa en anden Bænk i en modsat Ende af Haven havde glemt sit Cigarfuttural, og da Erik uden en Cigar kun er et halvt Menneske, saa maatte han skyndsomt ile hen, og see at finde sin tabte Halvdeel, og Harriet, der har Blomstermani, opdagede, paa samme Tid som Erik fjernede sig, nogle sjeldne Blomster i Græsset, følgeligen vare Becker og jeg ene. En foruroligende Bevægelse af hans høire Haand henimod min Venstre, der umistænksomt hvilede paa min Parasol, foranledigede, at jeg reiste mig for at nærme mig til Harriet, men Becker forhindrede mig deri, ved hurtigt at gribe min Haand og spørge mig, om jeg endnu var ligesaa grusom, og om hans Udholdenhed ikke skulde krones med Held. Hvorpaa jeg svarede ham, at jeg engang havde sagt min bestemte Mening angaaende dette Punkt, og at s. 142jeg fandt, at han som Mand burde have saamegen Æresfølelse, at han skannede en Dame for Gjentagelser af den delicate Natur.

Herpaa bemærkede han meget lidenskabeligt, at Kjærlighed ikke kjendte til Form, og at, hvis han havde stødt an mod Denne, da maatte jeg tilgive ham, ydermere, da jeg selv var Skyld i denne Feil fra hans Side, da jeg havde opvakt Lidenskab hos ham.

„Da er det mig uafvidende,“ svarede jeg, „med min Villie er det ikke skeet.“

„Er der da ingen Mulighed for, at De maaskee senere om et halvt Aar, ja selv om et Aar vil kunne forandre Deres Beslutning,“ spurgte han, „jeg vil komme til Dem, jeg vil opsøge Dem i Danmark, jeg vil,“ —

„Nei,“ afbrød jeg ham, ganske ængstelig ved Tanken om at see min tydske Ridder betræde Tante Claras Stue, „nei Herr Becker, endnu engang nei, der er intet Haab, jeg vil altid mindes Dem med Venlighed, som et behageligt Reisebekjendtskab, men videre ikke. Lad mig ogsaa leve som et saadant Minde i Deres Erindring, og lad det være sidste Gang, De berører Ordet Kjærlighed imellem os, ellers kunde ogsaa let mit Venskab for Dem forsvinde, hvis De sætter nogen Priis paa at beholde dette.

„Venskab,“ sagde han i en bitter Tone, „Venskab, naar man beder om Kjærlighed, det er ligesom at faae en Steen, naar man beder om Brød.“

s. 143, „Nu,“ svarede jeg, „saa lad Stenen ligge, De behøver jo ikke at tage den.“

„Ere alle danske Damer saa ufølsomme?“ spurgte han mig efter et Øiebliks Taushed.

„Alle danske Damer,“ svarede jeg, „have Følelse for det Rigtige og Rette, og ingen dansk Dame vilde nære saa ufølsom at give et Haab, som hun iforveien vidste, at hun aldrig kunde opfylde.“

Heldigviis kom her Harriet tilbage, og jeg hang mig som en anden Uadskillelig ved hendes Arm.

Den næste Dag saae vi ikke Becker, og Onkel kunde ikke fatte hans Udeblivelse. Dagen derpaa skulde vi reise om Aftenen directe til Dresden. Vi saae heller ikke Becker den Dag, men da vi vare komne ud paa Jernbanen, ja, da vi vare vel placerede i en Fætttercoupee, (anden Klasse), lod pludseligt Beckers marquerede, mørke Ansigt med de blaae Brillen sig see ved Døren. Han fremstammede nogle Undskyldninger til Onkel og Tante, om at han ikke havde befundet sig vel i de sidste Dage, hvorfor vi ikke havde seet ham, derpaa overrakte han Tante, Harriet og mig hver en pragtfuld Haandbouquet.

Jernbanepiben lød for anden Gang.

Becker tog nu Afsked, mig tilkastede han et paa engang sørgmodigt og lidenskabeligt Blik, og trykkede min Haand stærkt, idet han kyskede den heftigt flere Gange. Min høire Haand var tilfældigt uden Handske, denne laae paa mit Skjød, det var en Randershandske, som i Tydskland benævnes „dänische Handschuhe“.

s. 144 Da Jernbanepiben lød trebie Gang, Schasfneren havde allerede lukket Vogndøren, og Becker stod paa Vogntinet og talte indad Vinduet, greb han pludseligt min Handske, stak den ind paa sit Bryst, og med et „Lebewohl" forsvandt han.

Harriet havde bemærket Tyveriet. „Ak," udbrød hun leende, „Alt, hvad den Stakkel nu har tilbage af Anna Holte er en Randershandske."

„Men hvilke deilige Bouquetter," sagde Tante Frederikke, „det var dog en særdeles net Mand, saa galant og opmærksom til det Sidste."

„Det har nok Anna maattet føle," bemærkede Erik smilende.

Da jeg senere nøiere undersøgte de forskellige Blomster i min Bouquet, forekom det mig, at jeg følte en haard Gjenstand i Midten af Blomsterne. Jeg skilte dem ad, og fandt indviklet i et rosenrødt Papir er sjelden smuk Brosche, paa hvilken der i Mosaik var indlagt et Prospekt af Schönbrunn. Paa Papiret stod følgende Linier:

So hart wie Stein Ist je\$\$* dein Herz,
Doch kann es sein Das einst mit Schmerz'
Du fühlen wirst, was ich nun leide.
Du bist und bleibst mein Augenweide,
Und nur weil Du es willst, vermeide
Dein Anblick ich. Doch eh' ich scheide
Will ich dir sagen, dat mein Herz
Folgt dir. Zurück hab' ich nur Schmerz!

s. 145 Harriet havde grebet Broschen. Hun og Tante beundrede den, men Tante fandt, at det ikke gik an at modtage en saa kostbar Gave af en os dog tildeels Fremmed.

Onkel syntes derimod, at det vilde være en Uartighed at sende den tilbage, og at det altid vilde være en smuk Erindring for mig om Wien og det skønne

Schönbrunn.

„Men hvad har han skrevet til Dig, Anna?" spurgte Erik.

„Kun et lille Digt," svarede jeg undvigende, jeg var fast bestemt paa ikke at vise Beckers Afstedsord frem, jeg synes, at en saadan Handlemaade fra min Side vilde have været i høi Grad hjerteløs. Ja, skjøndt jeg er aldeles ligegyldig for hans Følelse i den Forstand, at jeg umuligt kunde gjengjælde denne, saa har jeg dog saamegen Følelse for den, at jeg ikke vil blotte den for Andre. For Dig, som er min Skriftefader, er det en heel anden Sag.

Det har altid saaret min Følelse, naar jeg har hørt unge Piger ligesom smykke sig med de ubesvarede Følelser, som de have opvakt hos det andet Kjøn. Denne Spotten og Legen med de ædleste, inderste, sjælelige Strenge i Menneskehjertet er oprørende, og jeg føler næsten Foragt for den Qvinde, der saa letsindigt pryder sig med denne kostbare Pynt. Saaledes vilde jeg ogsaa foragte den Mand, der kunde blotte en Qvindes ubesvarede Kjærlighed til ham, ja endog bruge s. 146 benne som en Trophæ. Jeg er i Sandhed overbeviist om, at ingen ædel qvindelig eller mandlig Character kan gjøre Sligt.

Og nu Farvel bu skønne Wien, og Goddag du stive, kjedelige Berlin.

Jgaarftes hørte vi „Huguenotterne" i Operahuset. Naar jeg siger vi, mener jeg, Harriet, Erik og jeg, thi Onkel var bleven hjemme hos Tante. Der havde jeg et morsomt Møde, jeg traf nemlig Alfred Moor. Han sad lige bag ved os i Parquettet, med sin kritiske Lorgnet i Øiet, og saae sig om med en Mine, som om han søgte en Gjenstand, værdig til at blive omtalt af hans Pen. Da opdagede han mig, og med et glad Smil, der mærkeligt forskjønnede hans Ansigt, — der ere enkelte Mennesker, hvis Træk ligesom forklares, naar de smile, han hører til Disse, — nikkede han Velkommen, og begyndte nu en ivrig Samtale. Han kom fra Paris, og skulde reise hjem denne Morgen.

„Man er nødt til at lufte sig lidt om Sommeren," sagde han, „ellers vilde det være umuligt at holde Vinteren ud og alt det Slette, som man faaer at see og høre hjemme. Jeg har medbragt et Par Gros sjeldne Staalpenne fra Paris, de ere egentligen mit eneste reelle Udbytte af Reisen."

„Hvorledes, har De da ikke moret Dem?" spurgte jeg.

„Nei," svarede han, „ils sont passés ces jours de fête, jeg morer mig aldrig, det er kun forbeholdt s. 147de mere umiddelbare Naturer, det er jeg desuden for gammel til."

„Hvor gammel er De da, Moor," spurgte jeg smilende, „jeg gad dog vide, hvilken høi Alder man skal opnaae

for ikke længer at kunne more sig."

„Husk paa Frøken, De har ingen Alder, De kan altsaa evigt more Dem. Jeg er snart tredive Aar, men det forekommer mig, at jeg er ligesaa gammel som Verden, undertiden bilder jeg mig ind, at jeg er Ahasverus, den evige Jøde. De seer saa sorbauset paa mig. Ja jeg skammer mig ikke ved at være Jøde, jeg er tvertimod stolt deraf. En god Jøde sætter jeg høiere end en god Christen, thi Jøderne have det Fortrin for de Christne, at de kunne forklare deres Tro, de Christne kunne kun forsvare Deres. Men det er intet passende Thema at tale om i et Theater med en ung Skuespillerinde. Fortæl De mig nu, hvad De har oplevet, og lad Deres friske Indtryk af Verden strømme som .en oplivende Luftning ind i dette gamle, udtørrede Blækhuus." Ved de sidste Ord pegede han paa sin Pande.

Jeg fortalte ham nu om Dresden og Devrient. Midt i min Begeistring over Devrient, kunde jeg see paa ham, at han vilde komme med en kritisk Bemærkning.

„Hvis De har noget Venskab for mig, Moor," sagde jeg, afbrydende min egen Ordstrøm, „saa skaan mit Billede af Devrient, lad mig bevare det i den s. 148ideelle Glands, hvori jeg har seet det, og lad ikke et kritisk Støvgran falde paa det. De bliver da ikke vred paa mig?" vedblev jeg, idet jeg bemærkede en let Sammentrækken af hans Øienbryn.

10*

„Hvem kunde blive vred paa Dem, Frøken Holte," gav han til Svar, „nei, det er umuligt, men veed De, hvad jeg tænkte paa i dette Øieblik."

„Nei?"

„Jeg tænkte paa, at en eneste saadan ung, begejstret Forsvarerske er mere værd end hundrede rosende Avisartikler."

Her rullede Teppet op, og Synet af en Mængde katholske og huguenottiske Adelsmænd fængslede nu vor Opmærksomhed.

I en af Mellemakterne spurgte jeg ham, om han vidste nogen kjøbenhavnsk Theaternyhed.

„Nei," svarede han, „De selv, Frøken, er det Nyeste."

„Er der da ingen Nyheder i Repertoiret?" spurgte jeg.

„Nyheder i Repertoiret ved vort kongelige Theater, nei Frøken, det er det Classiske ved vor Scene, at vi aldrig have Nyheder, men altid spille de gamle Melodier. Selv de enkelte nye Værker, som vi faae fra Udlandet, tilstedes aldrig Adgang til vor Scene, førend de ere blevne gamle. Det er for den aandelige Sundhed, der drages Omsorg. Friskt Brød er skadeligt, men gammelt derimod bedre at fordøje. Nei, det gaaer s. 149med vort Theater, ligesom med Moderne. Naar Frankrig og Tydskland have aflagt en Mode, saa optage vi Danske den først, og ligesaa med Repertoiret. Det er en Art Forsigtighed, vi ville først være overbeviste om, at begge Dele have noget Værd, men uheldigviis, kommer man uvilkaarligt til at tænke paa Anekdoten om Tjeneren, der, for at forvise sig om Svovlstikkernes Brugbarhed, strøg dem Alle af, førend de skulde benyttes."

„De dømmes meget strengt, Moor, og det forekommer mig ubilligt."

„Vil Frøkenen da behage at motivere denne Deres Mening om mig," gav Moor til Svar.

„Hvis, De først vil love mig ikke at lægge mine Ord paa Kritikens Pinebænk, saa vil jeg forsøge at forklare vort Theaters Theori, saaledes som jeg med min ringe Forstand har opfattet den."

„Jeg lover Dem høitideligt ikke at bruge en eneste af mine Pariserpenne og at tage min Lorgnet fra Øinene; naar mine Øine ere blottede, ere de ogsaa blottede for al kritisk Sands, thi jeg er meget nærsynet."

„Saa hav den Godhed aldrig at bruge Lorgnet i min Nærværelse," bad jeg.

Moor bøiede sig heelt over min Stoleryg, og sagde i en høitidelig Tone: „Begynd Frøken, jeg sidder i en Spæding ved Tanken om det Vanskelige ved at forklare en Theori, som efter min Mening ikke kan s. 150benævnes ved Ordet, Theori, men mere passende ved „gammel Slendrian". Men begynd, jeg er lutter Øre."

„Vor kongelige, danske Scenes Formaal," begyndte jeg.

„Bravo, en glimrende Begyndelse," afbrød Moor mig, „jeg kan see, hvor stolt disse Ord tage sig ud paa Tryk."

„Men Moor," bemærkede jeg, „De har jo glemt at tage Deres Lorgnet bort fra Øinene."

„Nei jeg forsikrer Dem, Frøken, jeg har ikke glemt det, thi her er den," og han legede med den i Haanden.

„Ja rigtigt, De har den i Haanden, men gør mig den Tjeneste ikke engang at holde den i Haanden, thi fra Haanden farer strax Kritiken gennem Armen op i Deres Hoved. Og forbind mig ydermere ved ikke at afbryde mig i mit Foredrag. Daarlige Talere, under hvilken Kategori, De kan henstille mig, afbryde sig i Regelen selv saa ofte, at al anden Afbrydelse er overflødig."

„Jeg tier og adlyder, — adlyder og tier."

„Altsaa," begyndte jeg atter, „vor kongelige, danske Scenes Formaal er at hævde sin Plads som et Nationaltheater, og det maa derfor først og fremmest drage Omsorg for, at danske Forfatteres Værker blive bragt frem paa Skuepladsen. Theatret kan af den Grund ikke lade sig oversvømme af alle disse franske og tydske Døgnfluearbejder, af alle disse Birchpfeifferske Fabricata, s. 151thi da vilde det forfeile sin Bestemmelse, og hverken fremme den dramatiske Sands hos Folket, eller stræbe mod et høiere kunstnerisk Maal. Et Theater, der som vort eie Digtere, som Holberg, Heiberg, Her\$\$*, Øehlenschläger og I den lettere Genre en Hostrup og en Overskou, er rigt i sig selv, og behøver ikke at smykke sig med laante Fjedre. Hvad Theatret derfor tager fra Udlandet, maae virkeligt nære gode, værdifulde Værker, Værker, der ere veiede og ikke fundne for lette, Varker, der have bestaaet for den strengeste Kritiks Domstol. Dg selv om et saadant Arbeide kommer noget senere til os, hvad gjør det? Et Arbeide, der taber i Værd ved at blive et eller to Aar gammelt, har intet virkeligt, men kun et momentant Værd, man kan sammenligne det med en Vittighed, der kun har Bærd I det Øieblik, den fødes. Et godt Arbeide er som et sandt, kjernefuldt Ord, der til alle Tider vil blive anerkjendt."

„Bravo, hør, hør," udbrød Moor.

„Ja stille, hør, hør," sagde jeg, thi nu begyndte Huguenotternes smukkeste Akt, den Fjerde.

Du maa ikke troe, kjære Emma, at Moor vilde indrømme mig Ret i min Anskuelse af Sagen. Ja, han gav mig Ret paa den Maade, som Herrer saa ofte bruge ligeoverfor Damer. De give ikke efter for det Sande og Klare i Beviisførelsen, thi Dette anerkjende de ikke, men de give efter, fordi Qvinden efter deres Mening er svag, og ingen aandelig Kraft har til at fortsætte en Kamp. Maaskee, naar jeg bliver s. 152ælbre, at jeg vil lee deraf, men nu ærgrer bet mig, og jeg underskriver aldrig en saadan Fredstractat, men betragter Krigen som vedvarende. Jeg hylder, ligesom Du, ikke det emanciperede Princip, men jeg ivrer, og vil ivre til min sidste Time, for at Qvinden skal have Ret til at tænke ligesaa godt som Manden, og fremsætte sine Tanker i Ord, og naar Tankerne og Ordene ere klare og sande, da skal Manden erkjende dette, ikke fordi hun er en svag, men fordi hun er en stærk Qvinde.

Og nu Farvel Emma, fra Kjøbenhavn vil Du snart faae et nyt Brev fra din Anna.

s. 153

Anna til Emma

Kjøbenhavn, den 30te September 185*.

Saisonen er nu begyndt, men Heden er saa stærk, at Theatret kun har været daarligt besøgt, og det er forunderligt, hvor et tomt Huus virker nedslaaende paa Spillet. Det er ligesom der ingen Resonnants er i Theatret, paa Grund af formegen Resonnants. Man spiller, som om man spillede for Døde, intet Bifald, ingen Klap, kun Taushed, engang imellem høres der en undertrykt Hoste fra Tilskuerpladsen, men endogsaa denne Lyd bliver ligesom kvalt i Fødselen, for at Intet skal forstyrre Stilheden. Jeg ønsker ret, at Efteraaret maa komme iført sin barskeste Skikkelse og jage Folk fra deres Landsteder herind til Byen, at Theatret igjen kan syldes, og den nødvendige Vexelvirkning mellem Skuespillerne og Publikum atter kan finde Sted. Thi ligesaa meget, som jeg ivrer imod den tydske Uskik, at fremkalde Skuespillere midt i Stykket, og saaledes dræbe hele Handlingens Sandsynlighed og knuse Jllusionen, ligesaa meget forkaster jeg den saakaldte fine Tone, s. 154hvor Klap og Bifald ikke bør tilkjendegives for ikke at forstyrre Tilskuerne i deres æstetiske Nydelse. Skuespilleren, der kun har Øieblikket, maa ogsaa føle, at han eier Dette, han maa føle, at hans Talent kan rive Massen med sig, og da nu ikke Tid og Sted tillade, at enhver enkelt Tilskuer øieblikkelig kan skrive en rosende Kritik og give til den Kunstner, hvis Spil tiltaler ham, saa ere Bravoraab og Klappen i Hænderne den øieblikkelige Hyldest, der har existeret lige fra Roms yngste Tider, hvor Gladiatorerne kjæmpede paa Arenaen. Dengang var det Legemets Seier, der blev beklappet, nu skulde det være Aandens, men desstoværre — Publikum gaaer ofte tilbage i Oldtiden, og bliver Romer.

Tante Clara er kommen hjem meget opbygget af Sørensen Idyl, og Albertine bliver stadig opstillet som et mønsterværdigt Exempel paa en huslig Kone.

Med Tante Frederikke er det bedre, hun er kommen under den duelige Professor B*s Cuur, og man kan allerede mærke paa hende, at hun ligesom lever op igjen. Erik har atter taget fat paa Juraen og paa

Østergades Brolæning, og hvis han arbejder ligesaa flittigt paa den Første, som jeg veed, at han arbejder paa den Sidste, saa kan det ikke vare længe, før han tager sin Examen. Siden vi tale om Examen, veed Du, hvem han har faaet til Manufacteur? — Candidat Storm. Og jeg, der havde glædet mig til aldrig meer at møde denne Storm, bliver nu stadigen bestormet, hvergang, jeg besøger Onkels Huus. Storm læser s. 155nemlig i Hjemmet med Erik. Gjennem Harriet har jeg listigt udforsket til hvilke Tider paa Dagen, at han kom der, for at jeg kunde undgaae ham, men Svaret var meget utilfredsstillende:

„Det er forskjelligt, snart Formiddag og snart Eftermiddag“.

Jeg er imidlertid meget bange for, at jeg kommer til at overvinde min Uvillie imod ham for Harriets Skyld, thi jeg skulde tage storligen fejl, om hun ikke er ifærd med at kaste den bekjendte Phantasiklædning over ham. Ak de unge Piger, de unge Piger!! —

I Torsdagsaftes var jeg inviteret derhen, det var Harriets Fødselsdag. Jeg kom først seent, thi jeg havde spillet i en lille Vaudeville. Fru A*s Spaadom med Hensyn til min Syngestemme lader til at gaae i Opfyldelse, thi jeg har allerede faaet Roller i et Par Vaudeviller. Allerede i Entreen kunde jeg høre, at der blev musiceret, hvilket ikke er noget Nyt, hvor Harriet er tilstede, og da jeg ordnede mit Toilette for Speilet i Spisestuen, gjenkjendte jeg den bekjendte Duet af Don Juan mellem ham og Zerline. Harriets Stemme kunde jeg destoværre strax kjende, men Barytonen var mig fremmed; det var imidlertid en blød, behagelig Stemme, og ved min Jndtrædelse i Dagligstuen mødte mit Øie Storms blonde Hoved, han stod ved Claveret og vendte Nodebladet for Harriet. Han var Sangeren.

s. 156Om det var Varmen i Værelset eller Storms Nærværelse, der havde bragt Blodet op i Harriets Kinder, det kan jeg ikke sige med Vished, men en Kjendsgjerning er det, at hun blussede som en mørkerød Rose. Harriet er iøvrigt en smuk Pige, med mørkt Haar og store mørke Ørne, hun saae særdeles godt ud den Aften, hendes hvide Kjole og de hvide Roser i Haaret klædte hende fortrinligt.

Ligesom, der kan være et hemmeligt symphatetisk Baand imellem to Sjæle, som ikke er synlig for nogen Uindviet, saaledes gives der ogsaa et hemmeligt antipathetisk Baand. Et saadant Baand er der imellem mig og Storm, jeg veed, at han ikke holder af mig, ja, at han i sit inderste Hjerter er vred paa mig for de ærekrænkende Ord, som han synes, at jeg har udtalt om ham, og han veed, at jeg for det Første er vred paa ham for hans første Opførsel paa Dampskibet, og for det Andet fordi han — ja fordi, at han er vred paa mig. Vi søge derfor saa meget som muligt at undgaae hinanden, men det er det Mærkværdige ved Antipathi, at den ofte kan have visse Tegn, der forunderligt minde om Sympathi, thi mit Blik kommer ofte uvilkaarligt til at møde hans, netop fordi jeg vil undgaae det, og ligesaadan gaaer det ham. Nu vilde ogsaa Tilfældet ydermere i Torsdags, at vi kom i nærmere Berørelse med hinanden end Nogen af os ønskede. Jeg blev nemlig plaget om at synge. Nu kan jeg Intet udenad, og alle Harriets Arier ere mig s. 157for vanskelige, jeg kan ikke synge dem. Da laae der paa Slaveret nogle Duetter af Mendelsohn, som jeg synger, og Harriet greb Nodeheftet og sagde: „Kom Anna, disse Duetter veed jeg, at Du kan synge, Candidat Storm er nok saa god at secundere Dig.“

Jeg kunde godt see paa Storm, at han nødigt vilde synge sammen med mig, og da jeg ligesaa nødigt vilde synge sammen med ham, vaegrede jeg mig.

En ny Overtalelsesstrøm fra Selskabet var en Følge af denne Vægning. Candidat Storm nærmede sig nu til mig og sagde: „Frøken, man gjør sig kun kostbar af to Grunde, enten fordi man virkelig ikke kan gjøre Fyldest, eller ogsaa, fordi man vurderer sine Evner altfor høit.“

Jeg blev bleg af Vrede, og svarede saa sagte, at kun han kunde høre mig: „Her kunde der dog tænkes en anden Grund til Vægning, og jeg vil overlade Deres egen skarpe Opfatningsevne at gjætte den.“

„De beviser mig altsaa den Ære, at mindes mig endnu med Vrede,“ svarede han ligesaa sagte, „det glæder mig, thi saa har jeg dog opnaaet en Plads i Deres Erindring.“

Nei, det var mig formeget, jeg vendte mig om imod Harriet, der imidlertid havde talt med nogle unge Piger, der stode i Nærheden, og sagde: „Hvis Du vil accompagnere, Harriet, synger jeg gjerne en af Duetterne.“

s. 158Harriet glad ved mit Samtykke satte sig til Slaveret, og spurgte mig: „Hvilken Duet vil Du synge, Anna?“

„Det er mig ligegyldigt,“ var mit Svar, jeg vilde vise Storm min fuldkomne Indifference i denne Sag.

Der var i dette Hefte flere Duetter iblandt Andre „Herbstlied“, hvori der ingen erotiske Følelser er afmalet, see den kunde jo Storm have valgt, da Harriet nu overlod ham Valget, men nei, netop for at drille mig endnu mere valgte han en „Volkslied“, der kun handler om Kjærlighed. Og saa knude han ovenikjøbet ikke Ordene, og da jeg heller ikke kunde dem, saa vare vi nødsagede til at staae sammen og holde Nodebladet, og da Ingen af os vilde holde det for hinanden, saa holdt vi Begge paa det, og derved — ja derved kom hans Haand engang til at berøre min, hvilket var mig meget ubehageligt. Jeg vilde imidlertid ikke lade ham mærke det,

og jeg lod derfor min Haand hvile ubevægelig i den samme Stilling, som om den var følelsesløs. Nu, Alting faaer en Ende i denne Verden selv en Duet, og da den var færdig, følte jeg ogsaa, at jeg havde Ret til at vægre mig for flere Bønner af den Art, og jeg trak mig tilbage i en Sopha, hvor Tante Frederikke sad, og snart var jeg omringet af en Mængde af Eriks Venner, der i en livlig Conversation lod mig glemme Storms Fornærmelse. Det er nu det Ubehagelige for mig, at Harriet arbejder paa denne Phantasiklædning, thi hvis s. 159dette ikke var Tilfældet og Harriet var i sin normale Tilstand, saa vilde jeg reent ud sige hende, hvor uartig Storm er imod mig og bede hende at sørge for, at vi ikke bleve bedt sammen. Men nu — er min Tunge bunden.

En Sag maa jeg endnu meddele Dig, som har bedrøvet og bedrøver mig meget, og som jeg destoværre maa finde mig i, hvis jeg vil bevare min Selvstændighed og fremforalt min selvstændige Mening.

Fru A* har nemlig lige siden denne Saisons Begyndelse været saa forunderlig kold i sit Væsen imod mig, ja hun vægrede sig endogsaa ved at gennemgaae de sidste nye Roller med mig. Da jeg ikke var mig den ringeste Skyld bevidst, og jeg følte, at jeg aldrig hverken i Tanke eller Ord kunde have fornærmet hende, saa var hendes Opførsel mig en Gaade, og da jeg ligefrem iforgaars spurgte hende om Grunden til hendes forandrede Sindelag imod mig, gav hun mig intet egentligt Svar paa mit Spørgsmaal, men gik uden om det, idet hun yttrede, at hun fandt, at jeg nu var kommen vidt nok til at kunne arbeide mig frem uden hendes Veiledning. Hun var altid i Fremtiden villig nok til at give mig et godt Raad, hvis jeg ønskede et Saadant, men en vedvarende Instruction indsaae hun ikke Nødvendigheden af.

Der var noget koldt og fremmedt i hendes Tone, der faarede mig, og som tillige afvæbnede en yderligere Tilnærmelse fra min Side, og jeg forlod hende i en s. 160benæget Stemning, som først, da jeg var kommen hjem, og havde lukket mig inde i mit Værelse, gav sig Luft i en Taarestrøm. Det var en tabt Illusion, — hendes Venskab, som jeg havde tænst mig evigt, var nu forvandlet til formel Høflighed, — mit unge Hjerte leed, og forgjæves piinte jeg min Hjerne for at udfinde Grunden. Da foer det som et Lynglimt gennem min Sjæl. Partierne! Ja Partihensyn maatte være den eneste sande Grund. Jeg kunde ikke nægte for mig selv, at jeg aabenlyst viste mig som en Ven af Theaterdirecteuren, thi jeg kjæmpede tappert mod ethvert nok saa snildt, nok saa fiint rettet Angreb, der skulde nedsætte ham i mine Øine. Desuden kjender Du min begejstrede Stemning for alt Stort i Aandens Rige, og jeg er vis paa, at jeg ofte med varm Begeistring har talt om ham og det til hans Fjender, thi det Mærkelige er, at enkelte Skuespillere, som endog have materielle Grunde til at være ham taknemmelig, netop ere hans værste Fjender. Naar jeg seer Disse med en venlig, underdanig, hyklerisk Mine staae og tale med Directeuren, saa kommer jeg altid til at tænke paa Ulve i Faareklæder. At Directeuren godt kjender sine Uvenner, selv under den tilsyneladende Venskabsmaske, er jeg overbeviist om, men hans fuldendte Gentlemansvæsen og hans store aandelige Overlegenhed er for ham en naturlig Maske, der spotter de Andres.

Men skulde jeg nu, for atter at vinde Fru A*, forlade den Sag, som jeg anseer for den Retfærdigste, s. 161nei aldrig, jeg vil kjæmpe, for hvad jeg finder er det Sande og Rette, og altid sværge til den Fane, som, jeg antager, strider for den ædleste Sag. Altsaa Farvel, Du Venskabetets skjønneste Illusion. Farvel!

Men hvad klager jeg over Tabet af Venskab, jeg, der jo er saa rig paa Venskab, jeg, der netop nu betroeer Venskabet, hvad jeg ellers ikke kan eller vil betroe nogen Anden, ja kjære Emma, dit Venskab er for mig en udtømmelig Kilde, hvoraf jeg øser Trøst og Haab. Det er alene en stor Salighed at kunne udtale sig, at kunne klæde sine hemmeligste Tanker i Ord, thi idet man nedskriver disse, faae de en ny og mere virkeliggjort Form, og man lærer dem da at kjende paa en heel anden Maade, og fremforalt lærer man derved sig selv bedre at kjende, og Du veed, at den største Livsphilosophi efter de berømteste Philosophers Mening bestaaer i rigtigt at kjende sig selv. Det er Midtpunktet i Cirklen, og kan man først finde det, saa klarer Livets Gaade sig lidt efter lidt.

Du, som altsaa hjælper mig til denne Kundskab, modtag Forsikringen om mit uforanderlige Venskab.

Din Anna.

11

s. 162

Anna til Emma.

Kjøbenhavn, d. 25de November 185*.

Jeg har faaet en ny Rolle, der interesserer mig i høi Grad, som jeg indstuderer i denne Tid. Prøverne ere ansatte til først i næste Uge. Det er Dandserindens Rolle i „Qvækeren og Dandserinden“. Det er en af de Roller, i hvilken en Skuespillerinde ikke alene kan vise, at hun besidder Talent, men ydermere Talent i en dobbelt Retning. Overgangen fra den letsindige, coquette Dandserinde til den følende, varmhjertede Qvinde er, naar den lykkes for en Skuespillerinde, en kunstnerisk Triumph.

Kjærlighed man dog være en forunderlig mægtig Følelse, thi den omskaber jo Dandserinden, og lokker alt

det Ædle, Gode og Qvindelige frem af hendes Sjæl, hvor det ligesom har ligget i Dvale. Du kan troe, at jeg undertiden i mit Inderste bæver for at denne Følelse nogensinde skulde bemægtige sig mig, thi tænk, hvis den kom, den kunde jo med sin Almagt rive mig fra Kunsten og gjøre mig til en Mands s. 163Slavinde. Ja, jeg frygter Kjærligheden, thi naaede den mig, da føler jeg, at Intet kunde beskytte mig for den, og tænk Dig da, hvis min Kjærlighed ikke blev besvaret. Det er jo det Mærkelige ved Kjærligheden, at den kommer pludseligt, opstaaer af et Intet, og bliver til et Alt. Erindrer Du Her\$*\$es mesterlige Tegning af Ragnhild i „Svend Dyrings Huus“? Hvorledes hun greben af Kjærlighedens dæmoniske Magt kjæmper en stolt Sjæls haardeste Kamp, hvorledes hendes qvindelige Stolthed oprøres, men næsten paa samme Tid hendes lidenskabelige Kjærlighed ydmyger sig for Ridder Stig, saa hun knælende bønfaller om hans Kjærlighed. Jeg har aldrig rigtigt kunnet fatte, at Ridder Stig har kunnet modstaae Ragnhild, men deri seer man atter et Beviis paa Kjærlighedens Almagt, thi hans Kjærlighed til Regisse er den Talisman, som beskytter ham. Stakkels Ragnhild!

Heldigviis skal jeg hverken paa Theatret eller i Livet udføre denne Rolle, vil jeg da haabe, og jeg vil derfor vende tilbage til min Dandserinderolle. Jeg indstuderer den paa egen Haand uden Fru A*s Bistand, thi Kløften imellem os er, om end ikke forstørret, dog ikke formindsket, og jeg foretrækker strax at hjælpe mig selv, da jeg godt kan indsee, at der ingen anden Udvei er, og for et Nei vilde jeg nødtigt udsætte mig.

Der tales nu høit iblandt Publikum om, at Theaterdirecteuren ikke bliver længere ved Theatret end denne s. 164Saison. Ret characterisk er det at lægge Mærke til, at Hans Venner sige, at han tager sin Afsked, hvorimod Hans Uvenner sige, at han faaer den.

Moor kommer her temmeligt hyppigt, han morer Tante meget, og vist er det, at han er en stor Vinding i Selskabslivet, da hans livlige, satiriske Maade at tale paa giver Alt, hvad han siger, et vist piquant Anstrøg. Undertiden forekommer han mig næsten for piquant, thi han gjør sig ingen Samvittighed af hvad eller hvem, han brænder paa sit Alter, naar han blot kan faae Ilden til at blusse høit hele Tiden.

Igaar havde jeg en mærkelig Samtale med ham, som jeg maa meddele Dig. Tante var ikke tilstede, vi vare ene i Dagligstuen.

Samtalen begyndte med, at jeg bebreidede ham hans Hensynsløshed ligeoverfor Andre.

„Frøken,“ sagde han, „hvis jeg ikke brændte Folk, saa brændte de mig, det er kun Selvforsvar.“

„Nei Moor,“ svarede jeg, „troe ikke, at De slipper saa let denne Gang. De skal for at bruge Deres egne Ord motivere den nys fremførte Sætning for mig. Men først beder jeg Dem, svar mig ikke med Sophismer, men kom med en sund, logisk Forklaring. Ja, jeg veed godt, at De vil indvende, at man ikke kan tale logisk med Damer, men derfor beder jeg Dem, betragt mig et Øieblik, som om jeg var Deres Lige, som om jeg var en Mand.“

s. 165, „Det er en ny Maade at læse Classikerne paa,“ udbrød Moor leende, „men Frøkenen har at befale, og da De veed, at jeg er Deres Slave, faa underkaster jeg mig Deres Villie i Alt.“

„Hvorfor man De nødvendig saare En eller Anden for at føle Dem tilfreds?“ spurgte jeg. „Hvorfor er De som en hedensk Gud, der stadigt fordrer Menneskeofferinger? Besvar mig disse Spørgsmaal.“

„Kan jeg for, at Menneskene have Achilleshæle overalt? Kan jeg for, at jeg ikke er nogen Christen?“

„Det er intet Svar paa mine Spørgsmaal, det er Spørgsmaal selv, som De fremsætter. Hvorfor glæder De Dem kun, naar De kan saare?“

„Fordi min Natur er ond,“ sagde han pludseligt med Alvor, „har De aldrig hørt om de faldne Engle, som Gud støbte ud af sin Himmel? En af disse man have været min Stammefader. Forunderligt er det, at det Onde kan have en saa stor Tiltrækningskraft, men sikkert er det, at jeg altid føler en vis satanisk Glæde, naar jeg seer, at den Piil, jeg har sigtet med, rammer Maalet.“

„Men Moor,“ udbrød jeg, „hvor kan De tale saa afskyeligt, man skulde virkelig troe, at De meente, hvad De sagde.“

„Ja, jeg mener ogsaa, hvad jeg nu siger,“ vedblev han, „jeg er overbeviist om, at jeg er ond.“

„Men naar De har den Overbeviisning, saa kan s. 166De jo selv kjæmpe derimod, og forandre Deres oprindelige Natur?“

„Og hvorfor skulde jeg kjæmpe derimod, til hvilken Nytte?“

„For at blive et bedre Menneske, for derved at gjøre Dem værdig til det evige Liv,“ udbrød jeg med Varme.

„Ak Frøken, det evige Liv troer jeg ikke paa, idetmindste ikke i den Forstand, som De gjør. Døer jeg, saa døer

min Personlighed, og af mit Støv spire de kommende Slægter frem;"

„Hvorledes!" udbrød jeg forfærdet, „troer De da ikke, at vor Sjæl er udødelig?"

„Jo sammensmeltet i den store Heelhed, men ikke som en særskilt Individualitet. De vil ikke opvaagne efter Deres Død midt i Paradisets Have og gjenkjende Dem selv som Anna Holte. Naar Anna dør, saa dør Anna, men lever tillige, forstaaer sig ubevidst i de kommende Slægters Liv."

„Nei, De forvirrer mine Begreber, og jeg kan ikke følge Dem."

„Det behøver De heller ikke, ethvert Menneske har faaet Forstand og fri Villie, og Enhver maa benytte disse Gaver efter bedste Skjøn."

„Men disse Gaver kunne misbruges, naar man anvender sin Forstand paa en urigtig Maade. — Og desuden," vedblev jeg, „er det en farlig Tro, De har tilegnet Dem, thi efter Deres Anskuelse faaet Lasten s. 167ingen Straf, Dyden ingen Belønning, man kan frit overlade sig til sine fordømmeligste Lidenskaber uden Frygt for en retfærdig Nemesis."

„Nei stop bedste Frøken, De gaaer igjen til en Yderlighed. Der er en Nemesis til. Baade Belønningen for Dyden og Straffen for Synden gives her i Livet. Jeg troer kun paa det Himmerige, kun paa det Helvede, som findes her paa Jorden."

„Men da var Livet ofte en stor Uretfærdighed, naar Alt skulde være forbi, naar Legemet dør. Hvorfor skulde da saamange Skabninger fødes, leve og døe i Elendighed, og det ganske uforskyldt? Skulle disse da ikke have nogen Opreisning? Og hvormange Synder gives der ikke, som Verden aldrig opdager, og som aldrig blive straffede her i Livet."

„Troe ikke det, ingen nok saa lille Synd begaaes, uden at Straffen følger umiddelbart efter. Samvittigheden er Menneskets sande Himmerige og Helvede, og kunde man see ind i ethvert Menneskes Samvittighed, vilde man stundom opdage vidunderlige Ting. Nei, Mennesket er i Sandhed Guds ypperste Skabning, Mennesket er det meest fuldendte Mesterværk, med den meest fuldkomne Mechanisme, det ene Hjul griber med Sikkerhed ind i det Andet."

„Men Sjælens Udødelighed, det evige Liv, som Christus har forkyndt alle troende Sjæle?"

Moor saae et Øieblik stift paa mig, derpaa sagde han langsomt: „Jeg troer, at det vil være rigtigst for s. 168Deres Vedkommende, at vi ophøre med dette Thema. De er ung, har endnu Deres Barnetro, eller rettere ingen Tro, thi De selv har endnu ikke erhvervet Dem Nogen, men kun modtaget i Arv Deres Forfædres Tro. Mange Mennesker gaae hele Livet igjennem med denne Barnetro, som i Aarenes Løb bliver til en Magelighedstro, thi det er saa beqvemt at troe, uden selv at behøve at reflectere over Troen. Men en sand Tro opnaaes kun gjennem store, aandelige Kampe, og man maa først tvivle om Alt, ja selv om sin egen Tilværelse, før man kan troe Alt. Tvivlen er den Skjærsild, som enhver Aand har at gennemgaae, og Mange forblive hele Livet i den. Men de Sjæle, der have udholdt Skjærsildens brændende Luer og træde seierrige ud af den, de komme enten til den Overbeviisning, at den sande Tro er den, at troe Alt, hvad Bibelen har forjættet, idet de med en blind Fanatisme forsvare de største Usandsynligheder, Usandsynligheder, som kun kunne blive Sandsynligheder seet gjennem Troens Brillen. Disse Troens Kjæmper ere altid besjælede af en Trang til at gjøre Proselyter, og i Regelen fordømme de Alle, som ikke troe akkurat det Samme, som de. Det ere de saakaldte sande Troende, sande Christne. De forglemme kun i deres Iver, at Christi Lære er den forsonende ikke den fordømmende. Men, der gives andre Sjæle, som, efteral have gennemgaaet Skjærsilden, komme til den Tro, at den saakaldte Tro kun er et skjønt Phantasibillede, et Sukkergodt for s. 169Børn, en Lokkemad paa Krogen, de troe kun paa Sandheden i Naturen, de troe kun paa det Store, som de see. De føle, at Verden er et evigt Kredsløb, en stor Idee, og at vi Mennesker kun ere Atomer i Ideens Tjeneste, de vide, at vi ere forgjængelige som bevidste Personligheder, men uforgjængelige som Dele af det Hele. Til denne Tro, eller om De hellere vil Naturphilosophi, bekvjender jeg mig."

Moor havde talt med en hos ham sjelden Varme, og da han endte sin Troesbekjendelse, var Udtrykket i hans Ansigt saa begeistret, at jeg uvilkaarligt udbrød: „Ak, hvorfor er De ikke en sand Troende, en Christen, hvorfor har Deres Forstand ledet Dem paa Afveie. Hvorfor troer De ikke paa en Gud?"

„Wer darf ihn nennen
Und wer bekennen
Ich glaub' ihn,
Wer empfinden
Und sich unterwinden
Zu sagen: ich glaub' ihn nicht?"

reciterede Moor. „Jeg troer paa en Gud, men ikke paa Deres Gud, min Gud er langt større end den Gud, som De tilbeder, thi min Gud behøver ingen Mellemand mellem sig og sin egen Skabning. Min Gud regjerer ene,

Deres Gud har Medhjælpere, jeg troer paa en Gud, De troer paa tre Guder. Men vi have allerede talt for længe om denne Materie, og det kan ikke hjælpe Nogen af os, men kun skade Dem, thi De kan ikke omvende mig, og jeg ønsker ikke at s. 170rokke Dem i Deres Tro, dertil er den for svag en Plante, ja den har slet ingen Rod endnu. — Saae De Fru A* igaarftes, spillede hun ikke mesterligt?"

Han begyndte nu at ride paa sin stadige Kjøphest, Theatret, og han fik mig snart ind i en Samtale, hvori vi harmonerede bedre end i den Foregaaende.

Men hans Ord have dog bragt mig til at tænke, men de Tanker have piint mig, jeg troer virkelig, de Tanker vare af den Onde; der er undertiden noget Dæmonisk over Moor, og mit bedre Jeg er ligesom ængstelig for ham. Han fængsler min Aand, men mit Hjerte skyer ham. En Ting er imidlertid vist, hans Tro gjør ham ikke lykkelig, den gyder kun Bitterhed i hans Sjæl, og jeg kan godt forklare mig denne Bitterhed. Thi den Tanke, at leve kun som et Atom i Ideens Tjeneste, den er med al dens abstracte, uendelige Storhed dog en nedtrykkende Følelse for Personligheden. Og vi Mennesker kunne efter mit Begreb ikke godt skille os ved vor egen Individualitet, thi det er jo at miste sig selv, at blive tilintetgjort. Nei, Alt i mit Indre oprører sig ved denne Tanke, kunde jeg troe paa den, da vilde jeg finde, at Livet var en storartet Barbarisme, og at Dyret var langt bedre stillet end Guds ypperste Skabning. Ja, da vilde jeg ønske mig i Dyrets Sted og forbande min Tilværelse. Skulde store, begavede Aander, der have tænkt, virket og arbeidet til Gavn og Oplysning for Menneskeheden, altsaa kun være tjenende Redskaber i Naturens Haand, der tilintetgjøres, s. 171naar deres Legemer døe? Nei, nei, det faaer Ingen mig til at troe, jeg vil aldrig mere tale med Moor om dette Emne, thi det er en Afgrund, som jeg vilde skjælv for at falde i.

Du, kjære Emma, som er en sand troende Christen, Du vil sikkert oprøres, naar Du læser dette Brev og fordømme Moor, og dog er han sjelden begavet, og hvad Verden kalder et lyst Hoved. Svar mig snart, og bring lidt Ro i min oprørte Sjæl.

Bring din Mand en venlig Hilsen fra din Anna.

s. 172

Emma til Anna.

Veile, den 30te November 185*.

Du skriver ont Moor, at Han er sjelden begavet, og hvad Verden kalder et lyst Hoved, men Verdens Dom er i saa Henseende meget ofte falsk. Verden seer kun Skallen, men ikke Kjernen, og er Skallen glimrende, da bedaarer den Verden. Desuden vil Du efterhaanden, som Du bliver ældre, komme til den Crkjendelse, at intet af alle misbrugte Ord bliver saa misbrugt som Ordet, Begavelse. Det er et flot Ord, der bliver benyttet med stor Flothed. Naar et Menneske forstaaer med en vis Suffisance i velklingende Ord at fremsætte barokke, forkeerte Anskuelser, bøier Mængden sig for hans Begavelse. Naar en Kritiker, af Mangel paa klare og forstandige Tanker, anvender en Mængde vanskelige, indviklede Udtryk, som i deres Sammenhæng ere uforstaaelige for Alle, ja selv for Kritikeren, og det om en Sag, der simpelt og forstaaeligt kunde være forklaret med nogle Ord, saa erklærer Mængden, at han maa være meget begavet, da han om et Intet kan s. 173fylde to til tre Spatter i et Blad. Rigdom paa Ord er en stor Rigdom i Verdens Øine, og Ord og Tanker blive ofte forvexlede med hinanden. Intet Under at de gamle Grækere og Romere lagde saa stor en Vægt paa Veltalenhed, selv de vidste, at Veltalenhed er en Nøgle til Folkets Gunst, at den ligesom en stærk Blomsterduft bedøver Mængden. Jeg fremkommer med disse Bemærkninger med Hensyn til Moor, jeg nærer stærk Mistanke om, at han skriver Theaterkritiker i Xbladet, thi disse Kritiker udmærke sig altid ved en Fylde af skjønne, men uklare Ord, som forvirre og overvælde Læseren. Hermed vil jeg ikke sige, at Moor ikke er begavet, med hans Begavelse er af en farlig Natur, den er en Giftplante, og han benytter de Gaver, som Gud har skjænket ham, som et Vaaben imod Guddommen. Vogt Dig for ham, Anna, Christi egne Ord løde: „Vee den, fra hvem Forargelsen kommer, bedre var det, at han fik en Møllesteen om Halsen, end at han skulde forarge En af disse Smaae".

Jeg har altid tænkt mig Satan, den første faldne Engel, som et af de meest begavede Væsener, men som misbrugte sine Gaver, og derved vauhelligede dem, og der gives enkelte Mennesker, der i deres Indre ere lig denne faldne Engel.

Sørgeligt er det, at Naturvidenskaben, som man skulde antage, netop vilde tjene til at nærme Skabningen til Skaberen, næsten altid gjør den modsatte Virkning. De største Vantroende findes blandt Physikerne, Lægerne s. 174og Chemikerne. De beskæftige sig saameget med at undersøge Materien, at de derved glemme Aanden, der har dannet Materien, ja i Materien see de Aanden, Gud er ikke over Materien, men i den. Aabenbarelsen ved Christi Komme er for dem kun en Mythe, thi den kan ikke chemisk opløses, og de have ingen haandgribelige, materielle Beviser paa dens Tilstedeværelse. Christus er for dem kun en Religionsstifter, en anden Mahomed, og Bibelen er for dem en Samling af gamle, historiske Krøniker, der hist og her tilnærmelsesviis streife gode og sande Grundsætninger. Historien om Verdens Skabelse finde de især latterlig, thi de kunne klarligen bevise, at Lyset ikke kunde blive til, før at Sol, Maane og Stjerner bleve skabte, og alt dette kunne de udregne med mathematisk Nøjagtighed. Christi Mirakler trække de medlidende

paa Skuldrene af, og kalde for vellykkede Taskespillerkunster, tilføiende, at nufortiden vilde en Bosko have gjort dem bedre. Ja, med spidsfindig Kløgt erklære de, at da Gud er alvidende, saa maatte han forud have vidst, at Menneskene ville blive syndefulde, ja, at han som Verdens Skaber og den Almægtige selv havde sat Synden ind i Verden, og følgelig hvis Aabenbarelseshistorien med Christi Komme skulde være sand, saa kunde den betragtes som en Privatkomedie for vor Herre selv, som han som Alvidende længe forud havde bestemt skulde finde Sted.

Alle disse Blasphemier har jeg hørt atter og atter gjentage, og det af Mænd, som Verden stiller i første s. 175 Række, men Himlen være lovet, min Tro have de ikke rokket, thi den er identisk med mit Jeg, og mistede jeg den, da mistede jeg mig selv.

Du siger om Moor, at han ikke er lykkelig ved sin Tro. Er denne Utilfredshed ikke det klareste Beviis paa det Falske i hans Anskuelse. Betragt engang en sand troende Christen, og bemærk det indre, rige Sjæleliv, han fører, ingen jorbisk Sorg kan bøie ham, thi hvad er Jordelivet ham, kun en Overgangstilstand til noget Høiere, noget Bedre. Hvilken uendelig Ro og Sikkerhed have vi Christne ikke i den Bevidsthed, at Christus, Guds enbaarne Søn, har lidt for vore Synder, og har bragt sit eget jordiske Liv som et Forsoningsoffer. For vor egen Skyld kunde vi aldrig vente Tilgivelse, dertil ere vi altfor syndefulde, men han, vor Forløser, har banet Veien for os, og nu have vi en fast Forvisning om et evigt Liv.

Har ikke Christus selv sagt: „Jeg er Sandheden og Livet. Jeg og Faderen ere Et, hvo der ikke troer Paa Sønnen, troer heller ikke paa Faderen." Altsaa den, der ikke troer paa Christus, troer heller ikke paa Gud. Christus er Veien til Faderen.

Nei Anna, vil Du lyde mit Raad, da undgaae Moor saameget Du kan, thi det Mærkelige og Farlige ved hans Ikketro er, at han, paa Grund af sin glimrende Ordbegavelse, kan med Ord, ofte laante af selve Bibelen, forklare og forsvare sine falske Ideer. Ja, som jeg ovenfor bemærkede, han angriber Gud s. 176 med Guds egne Ord, idet han opfatter disse paa en sofistisk Maade. Og, som han ogsaa yttrede til Dig, Du er endnu saa ung, og din Tro en altforsvag Plante; men vogt Dig, at han ikke river Planten op, førend den har haft Kraft og Tid til at fæste Rod. Jeg er dobbelt angst for Dig, da Du ikke hører til de Væsener, som kunne gaae Livet igjennem med Troen som en Arv, men Du vil selv komme til at kjæmpe for at erhverve Dig denne kostbare Skat. Lad derfor ikke din Sjeel forud blive bedaaret af falske Principer, lad ikke glimrende Ord bedaare Dig uden en virkelig ædel Tanke, tag Ordet, det levende Ord, med som Vaaben og adspørg mere dit Hjerte end din menneskelige Forstand. Thi Troen er en Følelse, men ingen Forstandssag. Troen er en Aabenbaring, en Aabenbaring som Gud sender de Mennesker, der søge efter den med alle deres Sjæls Evner. Troen kan ikke søges med Forstandens Lygte og ikke chemisk undersøges. Troen er det Baand, som binder Skabningen til Skaberen, og naar vi ikke her i Livet søge at finde det, da vee os.

Stræb derfor, kjæreste Anna, efter selv at erhverve Dig din Barnetro, thi Christus sagde: „Sandelig, jeg siger Eder, uden at I blive som Børn, ville I ikke see Guds Rige." Barnet er her brugt som et Symbol paa, at kun Reenhed og Uskyld i Tanken, ikke Forstandens pralende Blomst, kan bane os Veien til det evige Liv.

Din Emma.

s. 177

Anna til Emma.

Kjøbenhavn, den 12te December 185*.

Ja Du har Ret; Troen er en Følelsessag, ingen Forstandssag, thi destomere jeg arbejder med min Forstand, desto mere fjerner min Barnetro sig, og min Forstand fremsætter tusinde spidsfindige Spørgsmaal, som den atter besvarer med nye Spidsfindigheder, og jeg føler, at mit bedre Jeg let kunde forsvinde i denne Kamp. Et af de mange Spørgsmaal, som min Forstand gjør mig, er Dette: „Hvorfor have vi Mennesker faaet Forstanden, naar denne kostbare Gave ikke maa benyttes netop der, hvor vi allermeest have Bistand nødvendig, netop der, hvor man skulde troe, at Forstanden var et uskatteerligt Gode? Forstanden, der hæver Mennesket over Dyret, og gjør det til Guds ypperste Skabning, Forstanden, der dog er Guddomsgnisten i Mennesket, den maa ikke anvendes til at søge Guddommen med. Er det ikke en forunderlig Modsigelse? Til hvilken Gavn er da Forstanden? Og hvorfor sætte vi altid de Mennesker høiest, hvis Forstand især er s. 178 glimrende? Hvorfor bøie vi os for Forstanden, naar i Livets vigtigste Kamp, Forstanden er et unyttigt, ja endogsaa et skadeligt Vaaben. Det hedder altid lige fra man er Barn: „Brug blot din Forstand, og Du vil indsee, ect. ect." — Men her, ligeoverfor Troen, maa den ikke benyttes, ja man maa endogsaa gjemme den, for at den ikke skal gjøre Skade. Jeg gjentager atter, er det ikke en forunderlig Modsigelse? — Jeg føler Sandheden i din Yttring, at jeg ikke kan gaae Livet roligt igjennem med min nedarvede Tro, ja jeg føler, at jeg vil komme til at kjæmpe meget, hvis ikke Gud i sin Barmhjertighed pludseligt skulde sende mig Aabenbarelsen.

Undgaae Moor kan jeg ikke, dertil er han allerede for intim en Ven af Tantes Huus, men jeg kan undgaae at tale med ham om religieuse Materier, og det har jeg lovet mig selv at ville.

At jeg gjorde megen Lykke som Dandserinden, har Du vel seet af Kritikerne, og det glædede mig dobbelt, da jeg selv uden Instruction havde indstuderet Rollen. Ret comisk var det for mig, at sammenligne de forskellige Blades Kritiker, og see den Forskjellighed hvormed min Udførelse blev bedømt. P*bladet skrev: „Det var en stor Overraskelse, at see de kunstneriske Fremskridt, som Jomfru Holte har gjort i denne Saison. Hendes Udførelse af Dandserindens Rolle gav os det meest glimrende Beviis derpaa. Der var en Sikkerhed i Opfattelsen, en Elegance i alle hendes Bevægelser, s. 179en fiin Nuanceren i Replikkerne, der lover hende en stor Fremtid paa den dramatiske Bane."

T*bladet skrev: „Hvad Jomfru Hottes Spil som Dandserinden angaaer, da kunne vi langt fra dele Publikums Mening, der, formodentligen paavirket af denne unge Skuespillerindes nette Ydre og smagfulde Toilette, formelig tiljubede hende Bifald. Vi savnede i Jomfru H.'s Spil Følelse, og hendes Bevægelser vare ikke dameagtige, ikke elegante nok. Hendes Organ antager ofte en vis Skarphed, især naar hun er i Lidenskab, som indvirker forstyrrende paa Rollens æsthetiske Skjønhed. Vi ville fremforalt raade denne unge Skuespillerinde til med Flid og Udholdenhed at søge at bekjæmpe denne Feil i Organet, der sikkert ellers i Fremtiden vil være hende til stor Skade."

Anmelderen i Y*bladet skrev: „Med megen Følelse gav Jomfru H. miss Georginas Rolle, man blev uvilkaarligt henreven af Varmen i hendes Spil, og hendes smukke, klangfulde Organ forhøiede betydeligt Virkningen af hendes Replikker."

B*bladet, der altid kun kort giver et Referat af Publikums Stemning, uden at gaae dybere ind paa at kritisere Skuespillerne selv, idet det betragter Publikums Dom som den høieste, rigtigste Instants, bemærkede: „Af det store Bifald Jomfru H. vandt som Dandserinden, saae man det bedste Beviis paa hendes heelt igjennem gode Udførelse af denne vanskelige Rolle."

s. 180 Kan Du tænke Dig, at ligeoverfor saa forskellige Kritiker, føler jeg mig omtrent som Uglspil, da han gik paa Landeveien med sin Fader og Æselet.

12*

En privat Kritik, der har ærgret mig meget, fik jeg igaarftes, og af hvem troer Du vel? Af Candidat Storm. Dette Menneske er nu engang af Skjæbnen udseet til min Plageaand.

Jeg var igaarftes hos Kleinerts. Familien var ene, kun Storm og en ung Portraitmaler Waller, en Ven. af Erik, vare tilstede. Waller havde Aftenen forud seet mig i Qvækeren og Dandserinden, og han overøste mig nu med en utilbørlig Mængde Complimenter. Onkel roste mig ogsaa for den Følelse, jeg forstod at lægge i mit Spil, og Erik yttrede sig meget smigrende om den elegante Maade, hvorpaa jeg havde givet Rollens første Halvdeel, hvor Verdensdamen bliver fremstillet. Tante og Harriet kom ogsaa med rosende Bemærkninger. Kun Storm sagde ikke et Ord, men legede ligegyldigt med sin Lorgnet.

„Og De, Candidat Storm," sagde Onkel, „De sidder saa roligt, og offerer ikke Deres Skjærv paa Gudindens Alter, jeg saae Dem dog i Tirsdags i Theatret. De er altsaa ogsaa en Beundrer af min lille Niece."

„Ja, Candidat Storm, kom nu med en extra smuk Compliment til Anna," udbrød Harriet, „har De ventet saalænge med den, saa maa den ogsaa overgaae Alt det, som vi Andre have sagt."

s. 181 Storm tilkastede mig et Blik, „som jeg hader, jeg kan ikke nøiere forklare, hvorfor jeg hader dette Blik, jeg kan kun føle og atter gjentage, at jeg hader det, og under Indvirkningen af det, sagde jeg derfor hurtigt: „Jeg dispenserer Candidat Storm for Complimenten, tilmed da jeg er temmelig vis paa, at Denne vilde faae mere Lighed med en forgyldt Pille."

„Bevares Frøken," svarede Storm galant, „hvor kan De tænke saa slet om mig. Men sæt Dem selv ind i min for Øieblikket vanskelige Stilling. De Tilstedeværende have sagt Alt, hvad der kan tænkes smigrende om Dem og Deres Opfattelse af Rollen, jeg er for stolt til at gjentage det allerede engang Sagte, følgelig er der kum en Ting tilbage for mig at omtale, og denne Ting er Rollen saa uvæsentlig, og dog, det er det Mærkelige, tidt det Væsentligste ved mangen Rolle, jeg mener — Toiletten. Dette, Frøken, var complet smukt, og ikke den skarpeste Kritiker kunde Andet end yde Dem det største Bifald for Deres fine Smag."

Disse Ord bleve fremsagte paa en Maade Emma, ja paa en Maade, som ikke kan gjengives, for alle de Øvrige løde de som en Compliment, for mig derimod, der ligesom gjennemskuer Storm, og desuden længe har mærket hans ringeagtende Følelse for mit dramatiske Talent, jeg opfattede den virkelige Mening af dem, og jeg svarede derfor i en skarp Tone: „Der kan De see, at jeg havde Ret Herr Candidat, Deres Roes vilde s. 182 smerte mere end en Andens Dadel, forudsat, at jeg ikke havde hærdet mig mod slige skjulte Angreb."

„Men bedste Frøken," udbrød Storm, „De maa have misforstaaet mig."

„Jeg troer," sagde Tante Frederikke blidt, „at det er en absolut Nødvendighed, at Anna og Candidat Storm skulle misforstaae hinanden, før de lære at forstaae hinanden. Men, for nu at tale om en Gjenstand, som vi

Alle forstaae, hvad synes saa Herrerne om denne nye Bog?" Hun greb en Bog, der laa paa Bordet, en Novelle, der var skreven af en Dame, og nylig udkommen.

„Ak, en Dameroman," udbrød Storm med et Suk, „ja, det er et af de Onder, som vi Alle forstaae."

„Hvorledes?" spurgte Harriet, der nu har reenskrevet sin Dagbog, og vil lade den trykke som Julegave til sine Forældre, „hvorledes et Onde, hvad mener De dermed?"

„Jeg mener naturligviis, at Damelitteraturen hører til et af den nyere Tids ubehageligste Onder, og at da de ti Landeplager kom over Ægypten, da havde der kun manglet Damelitteratur som den Ellevte, for at lade Ulykkesbægeret flyde over."

„Fy, hvor ugalant," udraabte Waller, „fy, Candidat Storm, hvor kan De tale saaledes, jeg synes, at man kan læse sig saa rart i *Søvn* med en Dameroman i Haanden, de have altid noget Vuggeviseagtigt ved sig, man drømmer saadanne blide Drømme, naar s. 183man har læst dem. Der findes ingen heftige Lidenskaber afmalede, der er ingen Characteertegning, Phantasien spændes ikke paa Pinebænken, men man bevæger sig i kjendte, daglige Forhold, og saa ere Heltinderne altid saa nydelige, og især saa nydelig paaklædte."

„Ja, og saa bliver deres Kjærlighed, som de skjule i deres inderste Hjerter, altid opdaget ved en eller anden rystende Begivenhed, der ryster Hemmeligheden ud af dem, som for Exempel ved at Helten falder i Vandet eller brækker et Been eller en Arm, saa kan Heltinden ikke længer modstaae, men røber i et lidenskabeligt Øisblik sin velconserverede Følelse," bemærkede Erik leende.

„Men udmærket Mad lave de," sagde Onkel godmodigt, „Frederikke Bremer har først gjort mig opmærksom paa den Delicatesse, der er ved Pandekager med Hindbær syltetøi."

„Det Bærste ved Damelitteraturen," begyndte nu Storm, „det er, at de Qvinder, der forfalde til denne Syssel, de forsømme de Pligter, som ere Qvindens Hovedbestemmelse i Livet; jeg taler af Erfaring, thi en af mine Venner har netop en Kone, som kunde være et herligt, lille Væsen, naar hun ikke havde faaet den fixe Idee at bruge eller rettere at misbruge en Deel Blæk, Papir og Staalpenne. Naar nu Manden kommer hjem fra sine Forretninger, saa istedetfor at finde Middagsbordet iorden, finder han Margaretha sidde og skrive, reent glemmende Tiden, og at Mennesket s. 184ikke kan leve af Blæk alene. Ulykken er nu, at min Ven er saa forgabet i sin Kone, at han finder sig i alle disse Ulemper, skjøndt jeg engang gjorde ham opmærksom paa hans særegne Lighed med Ægtemanden i Schillers Digt „Die berühmte Frau"."

„Ja, og hvilket Udbytte have saa Damerne af deres aandelige Arbejder," sagde Waller, „de have kun Skam til Tak. Kritiken kaster sig som en Rovfugl over deres Barker, og fortærer dem med Hud og Haar, skjøndt der i Regelen ikke er Fugls Føde ved dem. Stakkels Damer, som arbeide for at opnaae Udødelighed, og som døe, førend de rigtigt ere komne til Verden!"

Harriet sad ganske stille, og sænkede Hovedet over sit Broderi, hun var vist opfyldt af sørgmodige Følelser, i Aanden saae hun sin Dagbog begravet, førend den var født. Jeg, der heldigviis ingen aandelige Børn har, og følgelig frit kan udtale min Mening, bemærkede: „Ganske uden Værd er ikke Damelitteraturen, den har dog udvirket noget Godt."

„Jeg er nysgjerrig efter at lære Dette at kjende," sagde Storm med et spottende Smil.

„Den har tilveiebragt Enighed," —

„Enighed?" afbrød Storm mig forbauset.

„Ja, en Enighed i Meninger hos Herrerne, der ellers ikke let lader sig tilveiebringe. Hvis jeg havde Forfattertalent," —

„Det behøves ikke," afbrød Storm mig atter, „Talent behøve Damer ikke, naar de kun kunne skrive s. 185nogenlunde orthographisk, og saa faae den fixe Idee at ville skrive, saa kunne de Alle skrive."

„Nu vel, takkende Dem for Deres aandelige Bistand, Herr Candidat, saa vil jeg tillade mig at fuldende Sætningen. Hvis jeg altsaa var saa lykkelig at kunne skrive nogenlunde orthographisk rigtigt, og saa fik den fixe Idee at ville skrive en Bog, vilde jeg kalde den „Kun en Dameroman," thi saa vidste det stærke Kjøn iforveien, hvad der var ivente, og det kunde da roligt gaae „Hus forbi", og overlade min Bog til det svage Kjøn, for hvilket den naturligviis var skreven."

„Det var særdeles galant og opmærksomt af Dem, Frøken, saaledes selv strax i Tittelen at skrive Kritiken over Bogen," sagde Waller leende.

„Hvilken evig Taknemmelighedsgjæld, Du vilde erhverve Dig hos Herrerne," yttrede Erik.

„Taknemmeligheden vilde være gjensidig," svarede jeg.

„Men hvorfor," fordristede nu Harriet sig til at spørge, „hvorfor skulle Damer ikke kunne skrive en underholdende Bog?"

„Fordi Damerne mangle den vigtigste Betingelse til at kunne nedskrive en Tanke," svarede Storm.

„Og denne Betingelse?" spurgte Harriet.

„Er Tanken selv. Misforstaae mig ikke Frøken Kleinert, jeg er allerede bleven misforstaaet tilstrækkeligt taften," sagde Storm med et Sideblik til mig. „Jeg s. 186mener, hun kan vel have Tanker, ja bevares, skønne Tanker, ideelle Tanker," her saae han atter paa mig med et Smil, „men hun forstaaer ikke at forme sine Tanker i Ord, de Ord, hun nedskriver, udtrykke ikke klart den Tanke, hun vil udtrykke, og altsaa maa man betragte ethvert saadant Forsøg som mislykket. Desuden mangler Qvinden Selvkritik," —

Her kunde jeg ikke afholde mig fra at afbryde Storm med de Ord: „Besidder da Manden altid Selvkritik?"

„Om ikke altid, saa dog fordetmeste, hvorimod Qvinden aldrig er i Besiddelse af denne Egenskab." Han saae paa mig med et meget sigende Smil.

„Hvilken Lykke," bemærkede jeg satirisk, „at Manden da kan understøtte os svage, kritikløse Skabninger med sin altid færdige Kritik, og den sikke Fortrøstning have vi da, at Manden aldrig vil unddrage os sin Bistand i det Punkt."

Tante Frederikke, der ifølge sin blide Character har en Skræk for alle Piquanterier i Underholdningen, foreslog nu, at der skulde musiceres, og snart løde Harriets og Storms Stemmer sammen i de smukke Duetter af „Figaros Bryllup".

Da jeg kom hjem og tænkte over Storms Ord, blev jeg endnu vredere paa ham, end jeg allerede var. Altsaa fandt han, at min Kjole var en væsentligere Deel af min Rolle end mit Spil. Han frakjendte mig altsaa Talent. Derfor yttrede han ogsaa, at s. 187Qvinden mangler Selvkritik, thi hvis jeg var i Besiddelse af denne herlige Egenskab, saa maatte jeg indsee, at jeg intet Talent havde for Skuespillerkunsten. Det var den skjulte Mening af hans Ord.

Hvad der ærgrer mig, det er, at skjøndt jeg næsten hader ham, saa indvirke hans Ord imod min Lillie stærkere paa mit Sind, end de ere værd. Og denne Mand skal jeg hele Livet igjennem komme til at staae i et nærmere personligt Forhold til, thi der er ingen Tvivl om, at han og Harriet elske hinanden. Paa ham mærker man det ikke, thi han har noget saa koldt og stolt i sin hele Maade at være paa, at jeg ikke engang kan tænke mig, hvorledes han vil see ud, naar han for Exempel engang frier til Harriet. Forelsket troer jeg heller ikke, han kan blive, han hører til de Mænd, der kun kunne lade sig elske, han vil altid staae paa Piedestalen og lade sig beundre. Stakkels Harriet, jeg beklager Dig, Du vil blive en ydmyg Slavinde, og maa føie Dig efter alle hans Indfald og Luner. Skynd Dig og brænd din Dagbog, det er da det første Offer, som Du maa bringe ham! —

Naar man selv er udenfor Sagen, saa er det ret interessant at lægge Mærke til denne Følelseskamp, som kaldes Kjærlighed, at see, hvorledes Ord, der ellers intet Indtryk vilde gjøre, faae en heel anden Betydning, naar han, Idealet, siger dem. Jeg har bemærket, at naar Harriet hører Storms Stemme i det tilstødende Værelse, saa farer Blodet op i hendes Kinder, og der s. 188kommer en livligere Glands i hendes Øine. Jeg har bemærket det, naturligviis uden at lade som om jeg bemærkede det, jeg vilde ikke for Alt i Verden, at hun skulde ane, at jeg kjendte en Følelse, som hun maaskee endnu ikke er sig fuldkommen klar bevidst.

En Aften, jeg stod ved Claveret og bladede i nogle Sange, Harriet spillede en Etude af Charles Mayer og Storm vendte Nodebladene for hende, bemærkede jeg ogsaa Noget, som havde en særegen psykologisk Interesse for mig. Idet han nemlig engang bøiede sig for at blade om, kom hun til at hæve sit Hoved, saaledes at hans Kind berørte hendes Pande, og hun blev blussende rød, og tænk Dig, hvor stærkt det symphatetiske Baand kan være mellem Qvinder, at jeg, jeg kom ogsaa til at rødme, og mit Hjerte bankede, som om jeg havde været Harriet.

Selv Tante Clara sagde fornylig til mig: „Der bliver vist et Par af Harriet og Storm, ja, han er jo ogsaa et ret godt Parti, juridisk Candidat med bedste Character, og desuden har han Penge ivente efter en Onkel. Ja, Justitsraad Kleinert forstaaer nok at vælge sig en Svigersøn."

Jeg er træt iaften, og Du, kjære Emma, er sikkert ogsaa træt af at læse mine Hjeroglypher Godnat, hils din Mand, ja Sandheden maa frem, han staaer ogsaa paa Piedestalen, og Du knæler beundrende ned og tilbeder.

Godnat, skriv snart til din
Anna.

Anna til Emma.

Kjøbenhavn, den 1ste Februar 185*.

Der er hengaaet en lang Tid, siden jeg skrev Dig til, jeg har ikke engang takket Dig for dit hjertelige Lykønskingsbrev til min nittenaarige Fødselsdag i Januar. Naar Du imidlertid har læst dette Brev og seet de mange forskjellige Sindsbevægelser, jeg har været i, hvormange Kampe jeg har bestaaet, saa vil Du tilgive mig, at jeg hverken har havt Mod eller Lyst til at gribe Pennen.

For at begynde med Begyndelsen. Første Juledag havde jeg været i Kirke og hørt en i Sandhed god af en reen, christelig Aand gennemtrængt Prædiken, der havde gydt en vis Ro i mit Hjerte, og ligesom ladet mig føle Muligheden af, at den sande Tro engang kunde fæste Bo hos mig. Da jeg kom hjem, var Alfred Moor kommen, og ønskende mig en glædelig Juul, overrakte han mig en sjelden smuk Bouquet Blomster. Jeg elsker Blomster, og jeg kunde ikke afholde s. 190 mig fra et Glædesudraab ved Synet af denne især ved Juletid sjeldne, duftende Gave.

„De elsker Blomster?" spurgte Moor.

„Om jeg gjør," udbrød jeg, „ja Blomster er mit Liebhaber, i mit Værelse har jeg formelig et lille Orangeri."

„De ligner ogsaa Flora, Blomsternes Gudinde," bemærkede han spøgende.

„Ja, den skarpe Vind har givet mine Kinder en blomstrende Farve, altfor blomstrende frygter jeg til at være klædelig."

„Vil De tvinge mig til at sige Dem nye Complimenter?" spurgte Moor.

„Aa nei, jeg beder Dem, skaan mine Kinder, de ville ikke kunne taale stærkere Rødme."

„Frøken Anna, jeg har idag et Samvittighedsspørgsmaal at gjøre Dem," begyndte han, idet han satte sig ned i en Lænestol, efterat jeg havde taget Plads ligeoverfor ham for at give den underholdende Vertinde i Tantes Sted, der var ude at gjøre Julevisitter.

Ved disse hans Ord frygtede jeg for, at han vilde angribe min Tro, og jeg blev angstelig tilmode; men jeg havde Intet at frygte i den Retning, nei, Faren kom fra en heel anden Kant, hvor jeg mindst havde ventet den.

„Et Samvittighedsspørgsmaal," gjentog jeg langsomt, „De gjør mig ganske bange."

s. 191, „Siig mig, kunde De tænke Dem at forlade Theatret, at opgive Deres Kunstnerdrøm?"

„Aldrig!" udbrød jeg, overrasket ved af hans Mund at høre dette Spørgsmaal.

„Kunde De ikke tænke Dem Nogetsomhelst, der kunde være Dem om end ikke en fuldkommen Erstatning, saa dog nogen Erstatning for det Savn, som en saadan Opgiven af en Livsplan nødvendig maatte medføre?"

„Nei," svarede jeg meer og meer forundret, „nei, jeg vinder bestandig ny Interesse for min Stilling, og selv den Modstand, der møder mig paa min Vei, er mig kun en Spore til nye Anstrengelser."

„Har De da aldrig tænkt Dem, at der kunde indtræffe Noget, som kunde gjøre Theaterlivet til en Umulighed for Dem?"

„Nei," svarede jeg, „kun Døden vilde kunne træde imellem."

„Eller Livet," sagde Moor, idet han reiste sig fra sin Plads og til min store Angst nærmede sig og bøiede sig ned mod mig.

„Eller Livet, Anna," gjentog han sagte.

Jeg blev greben af en unævnelig Angst, mit Hjerte bankede, som om det skulde sprænge mit Bryst, og jeg formaade ikke at faae et Ord over mine Læber.

„Anna," mere hviskede end talte han, „Anna, jeg elsker Dem, ja Anna, skjøndt vi ere saa forskellige, skjøndt De er reen, god og from, og jeg det Modsatte, s. 192 ja maaskee netop derfor, føler jeg mig tiltrukken af Dem med en uimodstaaelig Magt. De maa blive min, De maa opgive den dramatiske Bane og blive min Hustru. Ja," udbrød han, idet han knælede ned for mig og lidenskabeligt greb mine Hænder, „Du maa blive min. Kun Du kan bringe mig Lykke og Fred, vend ikke dit Ansigt bort, jeg veed, jeg erkjender, at jeg ikke er Dig værdig, men jeg skal stræbe efter at blive det, jeg skal bøie min Forstand for dit Hjerte, og Du skal omvende mig til det Gode."

„Umuligt," stammede jeg.

„Og hvorfor umuligt? Troer Du da ikke, at min Kjærlighed vil kunne udfylde Dig, ak, Du aner ikke, hvor mægtig den er, Du aner ikke, hvilke Underværker en saadan Følelse kan bevirke, Du aner ikke, at Kjærligheden er Livets egentlige Tro."

Ved disse Ord fra hans Læber foer jeg sammen. Til ham, denne Gudsfornegeter skulde jeg binde mig, han kunde rive mig ind med i den evige Fordømmelse, nei aldrig.

„Hør mig," sagde jeg i den høieste Bevægelse, „selv om jeg nærede Kjærlighed til Dem, hvad jeg ikke gjør, saa er der dog en Afgrund, der for evigt skiller os ad, og det er Troen."

„Troen," udbrød han, „Anna, Troen er Kjærlighed, og Denne vil netop forene os."

„Nei, Deres Tro er ikke min, De troer ikke paa Christus og følgelig ikke paa Gud, thi Gud er Christus."

s. 193, „Stakkels, forvildede Barn," sagde han smerteligt, „hvor kan Du saare mig i det Øieblik, hvor jeg lægger min hele Sjæl for dine Fødder. Anna, lad ikke dette Phantom, som jeg alt længst har bekjæmpet, træde imellem os, bliv min, bliv i Sandhed min, og jeg skal snart gennem min Kjærlighed lære Dig den eneste sande Tro."

Hans hele Væsen, hans hele kraftige Skikkelse var som gennemtrængt af een mægtig Lidenskab, at den ligesom overvældede mig, da han trykkende mine Hænder til sine Læber bedende saae op til mig. Pludselig foer der en Tanke gennem min Sjæl, hvad, om jeg maaskee af Gud var udseet som et Redskab til at bringe denne forvildede Sjæl tilbage til sin Frelser.

„Anna," bad han i en indtrængende Tone, „forstød mig ikke, giv mig idetmindste Haab."

Jeg veed ikke, om det var Svaghed fra min Side, eller om det var en Art religieus Inspiration, der bragte mig til at fremstamme: „Giv mig Tid til at samle mine Tanker, giv mig Tid til at fatte mit eget Hjerter, maaskee" —

„Anna," raabte han med glædestraalende Blikke, „Anna, Du giver mig Livet, ja mere end Livet, Du giver mig Haabet."

„Nei, ikke Haab, ak nei, det har jeg ikke sagt," udbrød jeg, greben af en hemmelig Angest, „nei, jeg veed ikke selv, hvad jeg har sagt, men lov mig blot ikke for det Første mere at berøre denne Sag."

13

s. 194 Og nu gav han mig et halvt Aar Betænkingstid, men i den Tid, sagde han, maatte han daglig see mig, han kunde ikke leve uden i min Nærhed. Ligesom Solen var nødvendig for Planten, saaledes var jeg nu bleven en Nødvendighed for hans Liv, kort, han indhyllede mig i sit Veltalenhedsklædebon saaledes, at jeg selv hverken kunde see eller tænke, og først da han havde forladt mig, foer jeg forfærdet op og gjenfandt lidt efter lidt mig selv. Og nu begyndte først min indre Kamp, nu begyndte jeg først at lide. Der er udbredt over en sand, stor Følelse en saadan Fylde, en saadan Varme, at man ligesom rives med imod sin Villie. Saalænge Moor havde været tilstede, saalænge hans Blik havde hvilet paa mig, saalænge hans Veltalenhed ligesom havde strøet Blomster for mig, saalænge var jeg under en magnetisk Indflydelse, og skjøndt jeg vel vidste, at det ikke var sand Kjærlighed, jeg nærede for ham, saa vidste jeg tillige, at Venskab heller ikke var det rette Navn at give den Følelse, der bemægtigede sig mig i hans Nærhed. Var det det Dæmoniske i hans Natur, der forstod at fængsle det tilsvarende Element i min, eller var det Forudanselsen om hans Omvendelse til den sande Tro, der havde dannet et hemmeligt Baand imellem os? Men, stod det ogsaa i mine ringe Evner at bevirke denne Omvendelse, jeg, som endnu ikke selv havde nogen fast Støtte i Troen, jeg, som kun troede blindt, og ikke vovede at see, af Ingest for at see Tvivlens Bjerge s. 195 hæve sig mellem mig og Troen. Var det ikke mere sandsynligt, at han, der i Aand og Forstand stod saa høit over mig, at han drog mig ned til sig, og da — vare vi Begge fortabte. Det forekom mig allerede, at jeg havde rakt Djævelen min lille Finger, og jeg skjælvede, for at hele Haanden snart vilde følge med.

Det er den sørgeligste Juledag, som jeg i de nitten Aar, jeg har levet, har tilbragt, og Aftenen, hvor Tante efter gammel Skik havde samlet hele Familien hos sig, var for mig en Qval. Moor var ogsaa indbudet, og jeg skjælvede som en Forbryder, da han traadte ind i Dagligstuen. Jeg tabte som tilfældigt mit Lommetørklæde, for at kunne faae Anledning til at bøje mig, og derved skjule mit bevægede Ansigt. Jeg beroligedes lidt efter lidt, da jeg saae den Frihed, hvormed han bevægede sig, og den rolige Selvbevidsthed, der er ham egen, og som giver ham den store Overvægt over Andre, gav mig ogsaa min ydre Ro tilbage. Hans hele Opførsel ligeoverfor mig var, som den altid tidligere havde været, og Ingen af de Tilstedeværende kunde have anet den Scene, der havde fundet Sted imellem os om Formiddagen, ja lidet drømte Tante Frederikke, der sad i den Lænestol, hvor jeg om Formiddagen havde siddet, og han havde knælet for mine Fødder, om hvad der var foregaaet paa samme Plads.

Harriet sang og spillede meget den Aften. Storm var ikke tilstede, saalænge han ikke er aabenlyst forlovet med Harriet, skal jeg nok sørge for, at han ikke bliver s. 196 indbudet hos os; den Aften troer jeg ogsaa, at hans Nærværelse vilde have piint mig dobbelt, ja, jeg er overbevist om, at han, ja ene han, vilde have kunnet opdage min fortvivlede Stemning. Det er det skarpe Blik, som Hadet har tilfældes med Kærligheden.

Under en af Harriets store Arier, ak, den Aften var jeg saa inderlig taknemmelig for hendes Sang, især naar hun sang forte fortissimo, thi da var der noget i mit Indre, der ligesom raabte med, under en af disse Arier nærmede Moor sig min Stol, jeg sad i en Vinduesfordybning, halvt skjult af et Gardin, — den Aften ønskede jeg helst heelt at skjule mig, — og hviskede: „Anna, fortryder De Deres Godhed imod mig, De seer saa bleg, saa bedrøvet ud?" Jeg kunde ikke svare, Graaden qualte min Stemme. Erik afbrød heldigviis vor tête à tête med den Bemærkning: „Leger min smukke Cousine Skjul, og skal Herr Moor finde Dig?"

„Ja, paa en Maade har De Ret," svarede Moor, idet han lagde en dobbelt Betydning i sine Ord, „Frøken Anna leger Skjul, og jeg har intet ivrigere Ønske end at finde hende."

„Da jeg nu har været saa heldig, at finde hende før De, Herr Moor, saa vil jeg fortælle en stor Familiehemmelighed, men de maa Begge love at være tause som Graven, til Tidens Fylde kommer."

„Nu kommer Storms og Harriets Forlovelse," tænkte jeg, men jeg var uheldig den Dag i mine s. 197 Gisninger, thi Erik vedblev: „Den tredie Januar, til Faders Fødselsdag, skulle vi have Bal. Men tys, endnu er denne min Plan ikke ganske sanctivneret af høiere Vedkommende, Øvrighedens Tilladelse er endnu ikke given, men jeg haaber at faae min Ansøgning allernaadigst bevilget."

Forunderligt nok var det, ligesom der faldt mig en Steen fra Hjertet ved at høre, at Nyheden kun var et Bal, jeg troer, jeg var ikke modtagelig den Dag for mere Alvorligt, end der allerede var passeret, og jeg glædede mig nu tilsyneladende, for at fornøie Erik, til denne Festlighed.

„Jeg meddeler Dig saa tidligt denne Nyhed, for at udbede mig Æren og Fornøielsen af at føre Ballet op med Dig, ja, jeg er siin, jeg er en udspeculeret Jurist, der iforveien tager sine Sportler."

Moor udbad sig nu hos mig Cotillon og Borddands, da Erik meddeelte ham, at han naturligviis ogsaa ventede Æren af hans Nærværelse paa Ballet.

„Nei stop Herr Moor, det tillades ikke," udbød Erik, „hvor tør De vove at tage Løvens Andeel, jeg, som hendes kjedelige, kjødelige Fætter, vover ikke at bede hende om mere end een Dands, hvor tør saa De, der slet ikke er i Familie med hende, fordriste Dem til et saa storartet Forlangende. Hvad vilde alle mine Venner sige, jeg fik en tyve Dueller paa Halsen."

„Jeg overlader det da til Frøken Anna selv at bestemme hvormeget eller hvorlidet, hun vil begunstiges. 198 mig med," svarede Moor, tilkastende mig et bedende Blik.

„Det er ikke værd at tage Hatten af, før man seer Manden," svarede jeg undvigende, „maaskee Ballet ikke bliver til Noget."

„Har Du saa liden Tillid til min Veltalenhed og til min Overtalelseskunst? Pas paa, Ballet finder Sted, og Anna bliver opførende Dame og Ballets Dronning."

Og rigtigt, den tredie Januar maatte Tante Frederikke gjøre et Bal, og det var som Alt, hvad hun arrangerer gemytligt og hehageligt for Alle, undtagen for mig, men stakkels Tante, hun kan ikke med sin ydre Orden hjælpe paa min indre Uorden.

Hvis jeg elskede Moor, da var Alt i Orden i mit Indre, men jeg elsker ham ikke, og vil aldrig kunne komme dertil, det føler jeg meer og meer, og den Aften paa Ballet følie jeg det især.

Det var for mig hele Tiden, som om jeg blev betragtet med Argusøine, som om Moor bevogtede ethvert af mine Skridt, og belurede ethvert Ord, der kom over mine Læber; skjøndt han jo aldeles ingen Ret har over mig eller mine Handlinger, følte jeg dog, at han betragtede sig, som om han havde denne Ret, ja som om han besad mig, og ethvert Smil, ethvert Ord af min Mund tilhørte ham, og at det var en Uret, jeg begik, naar jeg ikke var opfyldt af ham hele Tiden. Han bebreidede mig engang, vel i en s. 199 spøgende men dog bitter Tone, at jeg havde Øie for Alle uden for ham, og en anden Gang bebreidede han mig, at jeg dandsede formeget, og at det ikke var passende at dandse med Alle, som inclinerede for mig, det var ogsaa skadeligt for min Sundhed. Da han derfor næste Gang inclinerede for mig, afslog jeg hans Indbydelse med de Ord: „Nei tak, jeg maa hvile lidt, min Sundhed taaler det ikke."

Han tilkastede mig et vredt Blik, bukkede stift for mig og fjernede sig. Det var i det Hele taget et ubehageligt Bal for mig. Storm plagede mig ogsaa ved at dandse en Dands med mig, som han naturligviis, som saa intimt Ven af Huset, fandt, var hans Pligt at gjøre, saa at han allerede flere Dage forud gennem Erik havde ladet mig anmode derom. Derfor var jeg tvungen til at dandse med ham, men en ubehageligere Dame har han

vist aldrig havt, thi jeg gav ret mit onde Lune Tøilen ligeoverfor ham.

„De befinder Dem vist ikke vel, Frøken Holte?" spurgte han i en tilsyneladende deeltagende Tone.

„I saa behageligt Selskab vilde det jo være umuligt ikke at befinde sig vel," var mit Svar.

„Naar skulle vi To slutte Fred?" spurgte han pludseligt.

„Jeg veed ikke, at der nogensinde har været Krig imellem os," svarede jeg, her blev der inclineret for mig, og vor Samtale blev afbrudt.

s. 200 „Jeg saae Dem igaaraftes for anden Gang i Qvækeren og Dandserinden," begyndte han, da jeg var vendt tilbage til min Plads.

„Nei virkelig, interesserer Damernes Toiletter Dem saameget?"

„Ja," svarede han med et Smil, „naar Damen selv interesserer mig, interesserer ogsaa hendes Toilette mig."

„Jeg bliver bange Herr Candidat, naar De siger en Compliment, veed jeg, at den altid har en frygtelig Mente."

„Dennegang tager dog Frøkenen Feil," svarede Storm.

„Ja jeg veed nok, at i Deres Øine tager jeg altid Feil," bemærkede jeg i en piqueret Tone, (jeg var virkelig meget uelskværdig,) „men see, der dandser Harriet med Lieutenant Falk, det er et smukt Par. Ikke sandt?"

Jeg gjorde med Villie denne Bemærkning, for at see hvilket Indtryk, den vilde gjøre paa Storm. Han tog roligt sin Lorgnet for Øiet, og saae paa Parret. „Ja," sagde han ligegyldigt, „Frøken Harriet er en smuk Pige, hun tager sig godt ud paa Bal."

„Og forstaaer at gjøre et smukt Toilette," yttrede jeg drillende.

„I Sandhed, hos hende har jeg aldrig lagt Mærke til Toiletten," svarede han roligt.

„Hvilket er ganske naturligt, hvor der er saameget s. 201 Andet, der fængsler, der bliver Toiletten, hvad det i Virkeligheden er, en Biting."

„Ganske min Anskuelse Frøken," svarede Storm, „iaften lader det til, der bliver Harmoni imellem os. Men, da jeg nu har sagt Dem min Mening om Frøken Harriet, saa tillad mig at gjøre Dem et lignende Spørgsmaal. Hvilket Indtryk gjør egentlig denne begavede Litterat Moor paa Dem?"

Hvormeget jeg end søgte at bekjæmpe mine Følelser, mærkede jeg dog, at jeg blev blussende rød, tilmed da jeg opdagede, at Moor, skjøndt han converserede sin Dame, ufraendt lod sit Blik hvile paa mig.

„Jeg finder ham begavet og underholdende," svarede jeg efter en Pause.

„Ja, det er han," gjensvarede Storm, „han er endogsaa sjelden begavet, men hans Begavelse er ikke til nogen Velsignelse hverken for ham eller for Andre, han benytter sin Begavelse altfor tidt paa en uædel Maade. Det Rescencentliv, som han, begrundet paa sit sjeldne kritiske Talent og sit blomstrende Sprog, har ført i flere Aar, har heller ikke tjent til hans Forædling. Naar Aanden stadigt skal gane paa Spor efter Andres Feil, saa faaer den ikke Tid til at reflectere over sine Egne. Dertil er Moor en Fritænker, og egentlig et farligt Menneske for unge, svage Sjæle."

Hvor mærkeligt, Emma, det var de samme Ord, som Du havde sagt om ham. Storm begyndte i mine Øine at faae en ny Interesse.

s. 202 „Jeg troer," stammede jeg forlegent, „jeg troer, at De bedømmer ham for strengt, jeg troer, at han i Grunden er god, men betragtede Godhed som en Svaghed, vil han ikke ligeoverfor Verden vise sig svag."

„De kjender ham meget nøie, ikke sandt?" spurgte Storm og saae mig alvorligt ind i Øiet, „han kommer meget i Deres Hjem?"

„Ja, baade Tante og jeg sætte megen Priis paa ham," svarede jeg, idet jeg uvilkaarligt sænkede mit Hoved for Storms Blik.

„Hvis mine Ord have nogen Vægt hos Dem," sagde han sagte, „saa vil jeg i Deres egen Interesse bede Dem om at vogte Dem for hans Veltalenhed, thi der kan let ligge en Slange skjult under dette rige Blomsterflor, som De paa Grund af Deres Ungdom og deraf følgende Uerfarenhed ikke bemærker, førend det er for silde. Tilgiv min store Dristighed at sige Dem Dette, men vær overbeviist om, at ingen hadefuldt Følelse fra min Side dicterer disse Ord."

„Jeg bliver snart nitten Aar," svarede jeg harmfuldt, „saa jeg beder Herr Candidaten ikke at betragte mig som et aldeles Barn. Jeg er idetmindste tilstrækkelig gammel og erfaren til at indsee, at det ikke er ridderligt at omtale en anden Herre, som De tilmed veed, er en god Ven af vort Huus, paa en saa nedsættende Maade. Hvad Deres Dristighed angaaer, da forbauser den mig ikke, Deres hele Opførsel fra det s. 203Øieblik, jeg først traf Dem, har lært mig ikke at stille store Fordringer til Dem."

„Men Frøken," udbrød Storm med undertrykt Vrede i sin Stemme, „føler De da ikke, at De fornærmer mig?"

„Det var ikke min Hensigt," svarede jeg mindre heftigt, „men jeg veed ikke, hvoraf det kommer Candidat Storm, der gives enkelte Mennesker, der ligesom tvinge de uelskværdigste Sider frem af Ens Character. De hører, hvad mig angaaer, til disse Mennesker, og jeg gjør rimeligviis det samme uheldige Indtryk paa Dem. Jeg troer, at vi i Fremtiden skulle være enige om at undgaae hinanden saameget som muligt, thi vi blive som sagt ikke elskværdigere i hinandens Nærhed."

Her blev der inclineret for mig og jeg dandsede ud. Da jeg atter kom tilbage til Storm var Touren til os at dandse af. Jeg undgik ham den øvrige Deel af Aftenen, og han inclinerede ikke for mig, og dog kom vi ved et comisk Tilfælde atter til at dandse sammen.

Cotillon dandsede jeg nemlig med Moor; da den Tour kom, hvor Damerne faae Bouquetter og Herrerne Sløifer, vare tre Par ude ad Gangen. Min Hensigt var at give Erik min Sløife, thi som jeg allerede engang har sagt Dig, en Fætter er et uskatteerligt Gode, paa ham vidste jeg, at Moor ikke vilde blive skinsyg. Men, idet jeg vilde nærme mig Erik, kom en anden Dame mig i Forkjøbet, og han dandsede s. 204nu ud med hende. Derved som jeg til at staae lige foran Storm, hvis Dame var Harriet.

„See det kalder jeg smukt af Dig, Anna," udbrød Harriet, „at ville udmærke Storm."

Jeg fattede strax, at Harriet meente, at jeg havde tiltænkt Storm Sløifen, og da jeg fandt Sagen i og for sig meget ubetydelig, og ikke vilde saare Harriet ved at nægte hendes Cavaleer den, saa bed jeg i det sure Æble, og rakte ham smilende denne Udmærkelse. Det var tilfældigt en blegerød Sløife.

Jeg kunde see paa Storm, at han havde gennemskuet Sagens sande Sammenhæng, men han har naturligviis fundet, at det var bedst ikke at gjøre nogen Ophævelse, han bukkede derfor stift for mig, og stak Sløifen paa Brystet i sin sorte Kjole, hvor nogle hørøde og blaae Sløifer allerede thronede, og dandsede stiltiende ud med mig. Han førte mig taus tilbage til Moor, da Touren var tilende. Iblandt de næste tre Par, der skulde dandse ud, var Storm og Harriet, og nu formodentlig for ikke at være i min Gjæld, kom han hen med en Bouquet til mig. Erik, der altid er meget galant imod mig, bragte mig ogsaa sin, og da de Begge kom paa samme Tid, var jeg i Forlegenhed, med hvad jeg skulde gjøre.

„Nu er Du i en slem Klemme, Anna," sagde Erik leende, „En af os maa Du nu faae til Fjende, og en Duel paa Liv og Død vil naturligviis finde Sted mellem Læreren og hans Elev."

s. 205„Maaskee kunne begge Dele undgaaes," svarede jeg, der fik en lys Indskydelse. „Jeg tager nemlig mad Candidat Storms Bouquet, og dandser ikke med ham, derimod dandser jeg med Dig, Erik, og Du kan da skjænke din Bouquet til en af dine mange Inclinationer. Ere Herrerne tilfredse med denne Afgjørelse af Sagen?"

„Du er ligesaa viis som Minerva, som Du er skøn som Venus," udbrød Erik.

Storm bukkede stiltiende, og overrakte mig sin Bouquet. Jeg bemærkede, at han ikke dandsede denne Dands, jeg troer overhovedet, at han ikke holder af at dandse, saa han var vist meget tilfreds med min Dom.

Ved Bordet var Harriet hans Dame. Moor og jeg sade ligeoverfor dem.

„De lader, Candidat Storm, til at have anvendt Deres Navn med Held iaften," bemærkede Moor til Denne, „hvilken Mængde Trophæer bærer De ikke paa."

„Ja," svarede Storm med et Smil, „jeg føler mig ogsaa meget stolt, meget lykkelig vil jeg sige."

Jeg kastede mit Blik paa hans Bryst og bemærkede, at min blegerøde Sløife var borte. Harriet saae ogsaa dette, og udbrød: „Men Candidat Storm, De har jo tabt Annas Sløife."

Storm saae roligt ned paa sine Decorationer og sagde: „Ja, det maa jeg have gjort. Frøkenen har maaskee ogsaa tabt min Bouquet?"

s. 206„Nei," svarede jeg lidt piqueret, thi hans totale Ligegyldighed for min Sløife ærgrede mig dog, „den har jeg endnu, jeg stræber altid idetmindste at vise mig høflig mod de Opmærksomheder, som der bliver viist mig."

„Candidat Storm, der fik De Straffen for Deres Uagtsomhed," sagde Harriet leende.

„Frøken Holte er engang af Skjæbnen udseet til at være min Mentor," bemærkede Storm.

„Nei, den Ære frabeder jeg mig," udbrød jeg, „det Arbejde vilde overstige mine Kræfter."

Nu bemægtigede Alfred sig Ordet, og Conversationen blev snart meget livlig. Harriet var i et straalende Humeur, hun blev ligesom inspireret af Storms Nærhed. Storm var meget venlig og forekommende imod hende, men heller ikke mere. Hvis han elsker hende, saa forstaaer han mageløst at skjule denne Følelse, thi selv mit skarpe Øie kan ikke opdage den ringeste Spire. Ja, han siger hende ikke imod eller fornærmer hende, saaledes som han gjør ved mig, men hun giver heller ikke Anledning til nogensomhelst Opposition, da hun siger Ja og Amen til Alt, hvad han siger. I Guder, hvor han vil blive en Tyran, der bliver en despotisk Regjeringsform i det Huus.

Dagen efter Ballet kom Moor hjem om Formiddagen og aflagde en Visit, men Tante var hele Tiden tilstede, hvilket jeg var meget glad over, thi jeg er bange for at være alene med ham; ja Emma, s. 207 Sandheden man frem, — jeg er bange for ham, og jeg vilde ønske, at jeg strax havde hugget den gordiske Knude over, istedetfor ligesom at love at hjælpe til Løsningen. Mine hidtil gjorde Omvendelsesforsøg ere mislykkede, thi med den skarpeste, klareste Beviisførelse møder han alle mine Indvendinger.

Da jeg engang spurgte ham, om han ikke troede, at han vilde føle sig lykkeligere ved at troe paa Christus som Gud, svarede han mig: „Nei, thi kunde jeg troe paa denne Mythe, da vilde baade Gud og mit eget Jeg blive ringere i mine Øine, Gud, fordi han deelte sin Magt med en anden Gud, Jeg selv, fordi jeg var skabt af en saa liden mægtig Aand, der ikke besad Almagt nok til at herske Ene."

„Men Christus er jo en Deel af Gud, ikke en særskilt Gud for sig," bemærkede jeg.

„Det var et sandt Ord Anna," svarede han, „Christus er en Deel af Gud ligesom Alt, hvad der lever og aander i Naturen, Mennesker, Dyr, Planter, Alle og Alt er en Deel af Guddommen. See, nu ere vi enige, og De er kommen mig imøde mere end jeg ventede."

„De misforstaaer mig," gjensvarede jeg, „Christus er ikke som en af os andre Mennesker, han staaer over os, han er en Gud, han er Guds enbaarne Søn, han deler Magten med Faderen."

„Min Gud er ikke Fader for et enkelt Væsen, han er Fader for Alt og for Alle, min Gud behøver s. 208ingen Mirakler, for at Mennesket skal troe, at han er Gud, Mennesket selv er det største Mirakel, min Gud gjør intet Brud paa Naturens Orden for at vise sin Almagt, han beviser den ved at holde Naturen i en evig, uforstyrrelig Orden, og han lader ingen Halvguder give Gjæsteroller for Menneskene, for at Disse skulle komme til Erkjendelse af deres Synder. Samvittigheden sidder som en streng, ubøielig Dommer i hvert et Menneskes Sjæl, og skal ikke forglemme at erindre det om dets syndige Skrøbelighed. Christus, Tømmermanden Josephs og Marias Søn, var en Religionsstifter, han forbedrede eller snarere fornyede Mose Love, han har aldrig gjort sig selv til Gud, Menneskene have gjort det, idet de have benyttet ham som en Art Aflad for deres egne Synder, og ligesom ved at ophøie ham til Gud tilkjøbt sig en Ret og en Fordring paa hans aandelige Bistand. Nei Anna, troe mig, De vil engang komme til den samme Erkjendelse som jeg, og langtfra at føle Dem ulykkelig ved denne Tro, vil den mystiske Taage, hvori nu Alt er indhyllet for Dem, svinde, og De vil see klart og rigtigt."

Saaledes ende alle vore religieuse Samtaler, med at han beholder det sidste Ord, og Bibelen, som jeg ofte tager min Tilflugt til, benytter han da netop til nye Beviser for hans Meningers Rigtighed, idet han giver Skriftstederne en heel anden Betydning, end der er bleven mig lært, at Disse have.

s. 209Tante betragter ham som hemmeligt forlovet med mig, og da hun veed, at han er rig og ved sit Giftermaal vil fjerne mig fra Theatret, saa anseer hun det som en Lykke, og siger derfor Intet om, at han daglig kommer i Huset.

Imidlertid bliver min Stilling ligeoverfor ham mere og mere vanskelig, thi han har forstaaet lidt efter lidt at tiltage sig et Herredømme over mig og mine Handlinger, som er aldeles uberettiget. Han betragter mig virkelig, som om han allerede var forlovet med mig, og naar vi ere ene, siger han altid „Du" til mig, hvorimod jeg stadigt tiltaler ham med „De". Ved enhver Leilighed søger han at tilnærme sig mig, gribe mine Hænder, kysse Disse, og derved ligesom vise, at jeg er hans. Det er en uærlig Fremgangsmaade, thi jeg gav ham jo intet bestemt Haab, og vor første Aftale, Juledag, var, at jeg havde et halvt Aars Betænkingstid, men Moor betragter denne Betænkingstid paa en anden Maade end jeg. Han betragter det, at jeg endnu er Skuespillerinde og har Lov til at spille Saisonen ud, som en Gunstbeviisning fra hans Side, skjøndt han ikke siger det med rene Ord, saa føler jeg dog paa Alt, at det er Tilfældet. Dertil Plager han mig med en umotiveret Jalousi, som her dobbelt er paa urette Sted, da jeg ingen Forpligtelse har ligeoverfor ham. Jeg føler mig som en Fugl, der er fangen i en Snare, og som nu forgjæves søger at finde et Hul til at smutte ud af, og ingen Kraft har s. 210til at sprænge Maskerne. Og dog maa jeg tage Mod til mig, jeg maa opgive min Proselytidee og hæve dette Forhold, og jeg har lovet mig selv ved den første Anledning at sønderrive det Net, som hans snilde Aand har sanget mig i.

Nu har jeg aabnet mit Hjerte for Dig, og viist Dig hvor taaget, der seer ud derinde. Du kan svare mig, at jeg selv er Skyld deri, ja Du har Ret, men gaaer det ikke tidt saalebes i Livet, erindrer Du, en fransk Forfatter siger: „Mennesket tilbringer Halvdelen af sit Liv med at gjøre Dumheder, og den anden Halvdeel med at fortrpde Disse." — Ingen føler nu Sandheden dybere af disse Ord end

din Anna.

s. 211

Anna til Emma.

Den 24de Februar 185*.

Den gardiske Knude er hugget over, jeg er atter fri, og mit Hjerte jubler og føler sig saa let. Dit kjære Brev, som jeg modtog i forrige Uge, styrkede mig ogsaa i min Beslutning. Du raadede mig til saasnart som muligt at hæve et Forhold, som var unaturligt, da der kun var Kjærlighed paa den ene af Siderne, og tilmed da Moors Kjærlighed efter din Mening ingen forædlende Indflydelse vilde have paa min Character. — Og nu, er det skeet. —

Igaarftes befandt Tante sig ikke vel, hun havde Hovedpine, og hun lagde sig derfor en Timestid paa Sophaen i Spisestuen. Jeg sad alene i Dagligstuen, halvt sysselsat med at læse en af Currer Bells Romaner, halvt med at tænke paa mit eget Livs Roman. Aftenen forud havde jeg været i et Selskab, hvor Moor ogsaa havde været tilstede, og der havde han optraadt meget uartig imod en ung Officeer, som havde tilladt sig at coure til min Ringhed. Ja, Moors Opførsel havde s. 212 været saa paafaldende, at der ingen Tvivl var om, at Alle i Selskabet maatte ansee ham som min Forlovede, og jeg var opfyldt af Harm imod ham. Jeg havde ikke seet ham siden, og forgjæves ventet ham hele Dagen. Om Formiddagen havde jeg været paa en Theaterprøve, og Moor pleiede i Regelen altid at være herhjemme, naar jeg vendte tilbage Klokken to. Men igaar kom han ikke. Han vidste, at jeg var vred paa ham, thi om jeg end ikke den foregaaende Aften havde havt Leilighed til at vise ham mit Mishag i Ord, saa havde han dog tydeligt læst det i mit Blik.

14*

Alle disse Tanker opfyldte mig, da jeg nu sad ene; da ringede det paa Entreeklokken, det var ham. Jeg havde ventet at see ham noget forlegen i sit Væsen, men nei, han kom med den største Ro, greb min høire Haand og kyssede den, førend jeg kunde unddrage ham denne Gunst.

„Moor," begyndte jeg, „det Forhold, hvori vi staae til hinanden, maa have en Ende."

„Det er ogsaa mit inderligste Øuske Anna," svarede han, idet han satte sig i Sophaen ved Siden af mig, „jeg er træt af bestandig at leve som en Tigger, og kun at maatte opsamle de Krummer, som Du tilfældigviis taber."

„Moor," sagde jeg, „Deres Opførsel igaarftes var utilgivelig."

„Eller ogsaa Din, Anna, det kommer an paa fra hvilket Synspunkt, man betragter Sagen."

s. 213, „Jeg har intet Løfte givet Dem, Moor; da De aabnede Deres Hjerte for mig, blev jeg saa overvældet, thi jeg havde ingen Anelse om, at De havde nogen anden Interesse for mig, end en reen kunstnerisk, desuden nærede jeg et Haab," —

„Hvilket Haab?" spurgte han, idet han atter greb min Haand, som jeg hurtigt drog fra ham.

„At De af Kjærlighed til mig vilde bortkaste Deres falske Tro, og vende Dem til den eneste saliggjørende Sandhed."

„Altsaa vilde Du gjøre en Proselyt af mig, men det har Du allerede gjort, Du har omvendt mig til Troen paa Kjærlighed, tidligere var jeg en Sceptiker, jeg betragtede Kjærligheden som en Sandseruus; men Du har lært mig, at Kjærligheden kan være reen og ædel, Du fom har lært mig, at Livet endnu kan have en Blomst for mig, og denne Blomst er Du selv. Men jeg vil være Enehersker over denne Blomst, ingen Anden maa nyde godt af dens Duft, ingen Anden maa berøre den, og derfor Anna fordrer jeg, at Du ikke mere optræder paa Theatret, thi jeg kan ikke taale at saamange fremmede Blikke hvile paa Dig, det er at vanhellige Dig, og Du maa ikke tillade flau, dumme Dreng at gjøre Cour til Dig. Du klager over min Opførsel igaarftes, Du burde beundre den, thi havde jeg ikke for din Skyld behersket mig, saa var Lieutenant Horn bleven kastet nd af Vinduet, og da det var fra en tredie Sal, saa tvivler jeg om, at han var kommen heelskindet s. 214 fra en saadan Luftreise, Du siger, at Du intet Haab har givet mig, Du har vel intet Haab givet mig i Ord, men Ord behøves heller ikke, de Runer, man læser i en Qvindes Øine, de sige ofte mere end Ord."

„Nei," udbød jeg, „da har De ikke forstaaet Runeskriften i mit Øie, og De har læst Kjærlighed, hvor der kun stod Frygt."

„Frygt, og hvorfor Frygt?”

„Fordi jeg frygter Dem,” her reiste jeg mig op, og støttende mig mod Ryggen af en Lænestol vedblev jeg, „ja Moor, jeg frygter Dem, jeg frygter Deres Indflydelse paa mig, jeg frygter for Deres Aand, jeg frygter for Deres Kjærlighed, jeg frygter for, at hvis jeg ikke nu skiller mig aldeles fra Dem, da er jeg fortabt. Jeg elsker Dem ikke, og kan aldrig komme til at elske Dem, thi de Egenskaber, som jeg alene kunde elske hos en Mand, fattes Dem. At være Deres Hustru vilde for mig blive en evig aandelig Kamp, og mit Hjerte vilde De aldrig kunne udfylde. Og sæt nu, at jeg gav efter for Deres Bønner, og samtykkede i at blive Deres, sæt saa, at i Aarenes Løb jeg traf en Mand, som jeg kom til at elske!”

„Umuligt,” udbrød Moor lidenskabeligt, „umuligt, er Du først min, skal ingen Djævel rive Dig fra mit Hjerte.”

„Nei ingen Djævel,” afbrød jeg ham, „men vel det Modsatte. Sæt, at jeg traf en Mand, der netop var i Besiddelse af, hvad De mangler, der var besjælet s. 215 af en sand, reen Tro, og betragtede Livet, saaledes som jeg gjør, fra en ideel Side, og saae Roserne, hvor De kun seer Tornene. Hvad vilde Følgen blive?”

„Ideer Anna, Hjernesvind, grebne ud af Romanlitteraturen. Du er altfor stolt en Natur til at kunne forraade den Mand, som Du var forenet med.”

„Men jeg er ikke for stolt til at bukke under for et knust Hjerte,” svarede jeg.

„Knust Hjerte! — hvilke Romanudtryk har Du dog faaet fat paa, lad mig see, hvilken Bog har Du læst i, ah „lane Eyre”, det er ogsaa en særdeles sund Føde.”

Jeg fortvivlede næsten, Moor vilde ikke forstaae mig, og jeg vilde forstaaes, jeg vilde ikke længer staae under hans Herredømme.

„Vi maae altsaa skilles Moor, men vi ville skilles som Venner.”

Moor havde reist sig op og nærmede sig til mig, det spottende, satiriske Udtryk i hans Ansigt var forsvunden, han saae alvorligt og bekymret paa mig.

„Det er altsaa din virkelige Mening, Anna,” sagde han langsomt, „at Du efterat have draget mig til Dig med venlige Smil og Ord, efterat have frastjaaet mig et Hjerte, som jeg først anede, at jeg besad, dengang Du tog det, at Du nu vil sparke mig bort som en Hund, og støde mig ud i en Verden, som jeg foragter, og overlade mig til mine egne, uhyggelige Tanker. Du bebrejder mig min Mangel paa Tro, og Du knuser s. 216 selv min reneste Tro, Troen paa Dig. Anna er det dit Alvor?”

„Ja Moor, det maa saa være, det er bedst for os Begge, Kjærlighed maa være en frivillig Gave, kun derved faaer den Værd, og jeg kan ikke skjænke Dem Denne.”

„Siig mig Anna,” spurgte han og saae indtrængende paa mig, „kunde Du elske mig, hvis jeg blev en Christen, hvis jeg lod mig døbe, og bekendte din Tro med Læberne.”

„Nei Moor, hvis De kun bekendte min Tro med Læberne, og isse havde den i Hjertet, saa var det en større Synd, end naar De reent fornægter den. Kun naar De kunde bortkaste Deres Vantro og i Sandhed troe, da kunde jeg elske Dem, thi da vilde Gnd lægge denne Følelse i mit Hjerte.”

„Hvem af os har nu den rette Tro? Du, som troer paa et Mirakel, eller jeg, som troer paa Naturens uforanderlige Orden. Troer Du, at Gud vilde nedlægge en Følelse i dit Hjerte, som Du selv siger ikke findes, nei, Du vilde en kort Tid, i en Art religiøs Fanatisme opstaaet i din egen Phantasi, indbilde Dig, at den var til, men Du vilde snart vaagne til Virkeligheden, og Du vilde erkjende, at Miraklernes Tid er forbi, hvis den overhovedet nogensinde har existeret. Du siger, at jeg ikke er i Besiddelse af de Egenskaber, som Du kan elske hos en Mand, men hvilken mandlig Egenskab kan tænkes større end den, at være fast og s. 217 urokkelig i sin Overbeviisning, at have Kraft til at forsvare det, som man anseer for det ene Sande og Rigtige, og jammerlig og ussel vil jeg betragte den Mand, der lader Hjertet løbe af med Forstanden, og lover en Kvinde Noget, som han ikke uden at opgive sin Overbeviisning, kan skjænke hende. Ja den Mand, som for en Qvindes Skyld kan fornægte sin Tro, han er ingen Mand, thi han er en Slave af sine Lidenskaber, af sine Sandser. Manden er af Forsynet bestemt til at beherske Qvinden, og hun skal bøje sig for ham, og hun skal troe, hvad han troer, thi han er Stammen, Træet selv, hun kun Løvværket.”

Den Kraft og Bestemthed hvormed Moor talte, lod mig klart fatte, at han aldrig lod sig rokke i sin Overbeviisning, og at jeg, som hans Hustru, maatte tabe min egen Personlighed og gaae op i hans, eller ogsaa bukke under.

„Derfor kan jeg aldrig blive Deres Hustru,” sagde jeg nu, idet jeg samlede al min Energi, „thi jeg kunde ikke lade mig bøje som en Vidiegreen efter Deres Tykke.”

„Jo Du kunde, hvis Du elskede mig, intet er blødere, intet mere bøieligt af alle skabte Ting end en Qvindes

Hjerte, naar hun elsker, og ligesom Mandens skjønneste Egenskab er Kraft i Characteren, saaledes er Qvindens den ømme Qvindelighed, der opgiver sit eget Jeg for at blive til Et med Manden. — Men jeg er født under en ulyksalig Stjerne, og alle mine Illusioner forsvinde lidt efter lidt, det ere Lygtemænd, der kun lokke s. 218 mig dybere i Moradset. — Du har Ret, vi maae skilles, og idet jeg skiller mig ved Dig, skiller jeg mig ved mit Livs sidste Illusion, ved mit Hjertes eneste rene Kjærlighed. Det er Nemesis, der straffer mig for mine mange forspildte Ungdomsaar."

„Hvor vil De tale om forspildte Aar," sagde jeg, „De har jo et langt Liv for Dem, og De med Deres Begavelse maa jo kunde stræbe til et høit Maal, og gavne Videnskaben."

„Videnskaben," udbrod han bittert, „Videnskaben, ja, den har gavnet mig meget, jeg burde ogsaa gjøre Gjengæld, og gavne den. Nei, som Faust kan jeg udbryde, jeg har studeret Philosophi, Jura, Medicin og destoværre ogsaa Theologi, og jeg er lige uvidende derfor, ja maaskee netop derfor, thi først Videnskaberne overbevise os Dødelige om, at vi intet vide, og at vi med al vor Stræben, al vor Kjæmpen, al vor Tænken ikke komme videre, men kun ligne en anden Icarus. Man offerer sig her i Livet enten for Lidenskaberne eller for Videnskaberne, ved de Første har man dog en øieblikkelig Nydelse, ved de Sidste har man kun bitter Skuffelse. Ved de Første føler man dog, at man har et Legeme, ved de Sidste føler man, at man er et Intet."

Jeg stod bedrøvet og rystet paa den samme Plads ved Lænestolen, pludseligt følte jeg mig løftet fra Gulvet, Moor trykkede mig heftigt til sit Bryst, og kyssende mine modstræbende Læber, forlod han mig, uden anden s. 219 Afsked. Jeg var som bedøvet over hans Dristighed, dertil saa greben af hele den foregaaende Scene, at jeg lagde mig tilbage i Sophaen og græd.

Idag føler jeg mig saa let, det er ligesom jeg har fundet mig selv igjen, og med dobbelt Interesse vende mine Tanker tilbage til min Kunst.

Nu er det imidlertid en vis, ja en officiel Sag, at Theaterdirecturen ved denne Saisons Slutning træder fra, og Du kan ikke fatte, hvor bedrøvet jeg er derover, og hvor jeg vil savne ham. Jeg synes altid, at han var ligesom en Fader for mig, der beskyttede mig, og til hvem jeg kunde betroe alle mine Planer og Ideer, — i Fremtiden er jeg ganske ene ved Theatret, og mine Venner komme ikke til Regjeringen. Her maa jeg atter sukke: „Hvorfor er jeg ikke en Mand!"

Hils din Arthur, og skriv snart til

din Anna.

s. 220

*Anna til Emma.
Kjøbenhavn i Juni 185*.*

Det var en mærkelig Aften igaar, Theatersaisonen endte, og Theaterdirecturen tog efter Stykkets Slutning Afsked med hele Personalet nede paa Scenen. Den hele Scene forekom mig som en Maskerade, hvor en Deel gik med Masker for Ansigtet. Alle hans Uvenner stode med et til den høitidelige Leilighed passende Ansigt, ikke bedrøvet, ikke smilende, men en Mellemtung, hans Venner vare rørte, jeg græd sagte. Han selv var vist bevæget af mange forskjellige modstridende Følelser denne sidste Aften i hans Regjeringstid, men tilsyneladende var han rolig som altid, og det var med en egen Interesse, jeg fulgte ham med Øiet til de forskjellige Grupper, som han sagde sit Farvel. I Aanden saae jeg Thalia grædende fordi hendes udkaarne Yndling forlod hende, og alle Tepper og Coulisser bedækkede med Sørgeløse.

s. 221 Pludseligt foregik der noget Forunderligt, som jeg endnu ikke med Bestemthed veed, om det var en Drøm eller Virkelighed. Det forekom mig nemlig, som om jeg saae Middelmaadighedens Gudinde, klædt i alskens brogede, sammenstykkede Lapper, komme triumpherende op fra en af Lemmene i Gulvet, og Geniet, den skjønneste, guddommelige Qvinde, der hidtil havde regjeret Theatret, hurtigt flygte bort ved Synet af denne. Poesien, hvis Hoved var omgivet af en Krands af røde Roser, rev Krandsen af sit Haar, og sønderrev den, og Prosaen, en tyk, velnæret, qvindelig Gestalt, iført solide, uldne Klæder, stødte Poesien ud af en af Coulisserne og trædende med Foragt paa de iturevne Rosenblade, satte hun sig ned i en blød, polstret Lænestol, tog sin Pengepung op af Lommen, og talte dens Indhold med et velfornøiet Smil. En lang, mager, huuløiet, mandlig Skikkelse listede sig hen til hende, og stirrede med Begjærlighed paa Pungens glimrende Indhold, trykkende Prosaens Haand til sine blege, tørre Læber. Det var Havesygen, nu kjendte jeg denne afskrækkende Skikkelse, dobbelt afskrækkende i Kunstens Tempel. Selv Poesiens iturevne Rosenblade forfærdede han, de hvirvlede op og indhyllede Alt og Alle i en Sky, og da den forsvandt, var hele den foregaaende Scene forsvunden, og paa Scenen stode de førromtalte forskjellige Grupper, og Theaterdirecturen tog Afsked med dem. Jeg var en af de Sidste, han sagde Farvel til, han saae paa mig, som om han vilde sige: „Du har ikke været falsk imod mig, din Haand kan s. 222 jeg trykke uden at føle andet end Venskab for Dig." Jeg sagde ham ingen skjønneste Ord til Afsked, men mine Taarer, der langsomt rullede ned ad mine Kinder, vare mere veltalende end de bedst valgte Ord. Du kan ikke forestille Dig, hvor bedrøvet

jeg lagde mit Ansigt mod Pudén, da jeg gik tilséngs, jeg fólte, at jeg havde mistet en Ven, en beskyttende Ven paa min Kunstnerbane, og jeg tænkte med Skræk paa den kommende Saison, hvor nye Aander skulle tage Regjeringens Tømmer i Haanden. Thi for een stor Tyrán, som en af hans Uvenner engang havde kaldt Theaterdirecteuren, vilde nu Theatret faae tredive smaae Tyranner.

Dog nu kommer Sommeren, lad mig nyde den, og glemme Vintersorgerne. Jeg skal tilbringe denne Sommer hos Kleinerts i Søllerød, dog først skal jeg en Ugestid ud til Søren og Albertine for at blive Vidne til deres huuslige Lyksalighed, der er formeret med en liden haabefuld Søn, der i Daaben har faaet Navnet, Søren Albert, og skal kaldes begge Dele for at adskille ham fra Fader Søren. Jeg begriber ikke, hvorfor Forældre give deres Børn stygge Navne, da Valget jo er frit. Dette Opkaldessystem er barbarisk, for Exempel at tænke sig, at fordømme en Pige til et heelt Liv at bære paa en Sidse eller Maren, fordi en Oldemoder har havt den samme Ulykke, det er oprørende.

Du spørger i dit sidste Brev om Moor. Han er ikke mere i Kjøbenhavn. En Uge efterat han havde taget denne vilde Afsked med mig, reiste han til London. s. 223 Gjennem Andre har jeg hørt, at han foreløbig agter at blive boende der, han befatter sig kun med litteraire Sysler, og driver disse ligesom her con amore, da hans private Formue er meget betydelig. Denne Formue, er jeg bange for, har været ham mere til Skade end Gavn, thi stolende paa den, har han aldrig villet arbeide hen til en fast Stilling, men ladet sine Lidenskaber regjere, og kun sysselsat sig for Tidsfordriv. Jeg har ikke seet ham eller talt med ham siden. Tante var meget forbauset over hans Pludselige Afreise, og det uden at gjøre en ceremoniel Afskedsvisit, men hun maa naturligviis snart have gjennekskuet Sagen og opdaget Grunden, thi hun yttrede kort Tid efter til mig: „Du bærer Dig meget uklogt ad Anna ved saaledes stadigt at støde Lykken fra Dig. To Gange har den viist sig for Dig, men jeg frygter for, at alle gode Gange tre, ikke vil slaae til her.“

En Forlovelse har fundet Sted hos Kleinerts, men skjøndt den staaer i nar Forbindelse med Storm, er det dog ikke Storm og Harriet, men ung Erik, der er bleven forlovet med Storms eneste Søster, ved Navn, Marie. Hun er en yndig, zart, lille Skabning, høist indtagende, og kun sytten Aar. Storms Fader var Præst, men er død for flere Aar siden. Hans Moder boer her i Kjøbenhavn, og har kun den ene Søn og Datter. Onkel var meget imod denne tidlige Forlovelse, og ivrede stærkt for en Opsættelse, men Erik kunde ikke vente, og da Tante Frederikke, fortryllet ved s. 224 Synet af Marie, forenede sine Bønner med hans, saa var Fæstningen indtagen, og Onkel capitulerede.

Jeg har aldrig seet en mere elskværdig ung Pige, det er mærkeligt, at Sødskende kunne være saa forskjellige, og endnu mærkeligere er det, at see, hvormeget Storm og Marie uagtet deres Forskjellighed holde af hinanden. Erik svæver naturligviis i den syvende Himmel, og jeg er bange for at Verbet, amare, vil sinke ham lidt i Juraen.

Men hvad det skal blive til med Harriet og Storm, det fatter jeg ikke. Harriet er ofte i daarligt Humeur i den senere Tid, og hun synger ikke saameget som tidligere. Hendes Dagbog kom ikke i Trykken, ja hun taler aldrig om den. Noget maa der være foregaaet imellem dem, men hvad det er, formaaer jeg ikke at gjætte. Han kommer ligesaameget i Huset som tidligere, ja, jeg hørte forleden Tante indbyde ham til at tilbringe nogen Tid hos dem i Søllerød, og han tog tilsyneladende glad mod denne Indbydelse. Men hvorfor forlover han sig ikke med hende, han maa dog kunne see, hvad jeg forlængst har seet, at hun elsker ham. Undertiden naar jeg seer Harriets blege Ansigt, kunde jeg næsten være fristet til at spørge Storm, hvorfor han ikke vil bringe Roserne tilbage? Men sæt nu, at Storm slet ikke elsker Harriet, men derimod en Anden, — stakkels Harriet, det vilde være tungt for Dig. Jeg maa see at opdage den rigtige Sammenhæng i denne Hjerteroman, paa Landet, naar s. 225de Begge ere samlede, kan jeg lettere anstille mine lagttagelser, og hvem veed, om ikke mit Snille kan virke til Sagens Fremme.

Dette Brev bliver kun kort, da jeg idag skal gjøre nogle Afskedsvisitter, og senere til det Herculesarbeide at pakke min Garderobe ind.

Med Hilsen til din Mand, og ventende paa Brev fra din kjære Haand, forbliver jeg

din Anna.

15

s. 226

Anna til Emma.

Søllerød, den 3die Juli 185*.

Man skulde troe, man paa Landet havde fuldt op af Tid, og at man hele Dage kunde sidde med Pennen i Haanden og nedskrive skjønne, idylliske Tanker, Tanker, fremkaldte ved Synet af de bølgende Kornmarker, af de duftende Enge, af de grønklædte Skove, Tanker, fremkaldte ved Fuglenes Sang, ved Qvægets Brølen, ved Insekternes Summen, Tanker, fremkaldte ved den Stilhed, som udmærker Landet fremfor den travle By, men nei, til ingen Tid har man saa lidt Tid som paa Landet, og det netop begrundet paa den Overflødighed,

man har af Tid. Thi denne Rigdom af Tid gjør, at man lever i en dolce farniente, Tanker og Følelser ligge i en Dvale, og Haanden er for træt af den evige Hvilen til at bestille Noget. Man spiser og drikker mechanic, og den normale Tilstand er at ligge i Græsset og see gennem Træernes Løv op paa den blaae Himmel. Landlivet er et ægte Stillebens Stykke. Det følte jeg ret paa Strøholm, Sørens s. 227 Eiendom, thi der fører man en saadan Tilværelse. Naar jeg siger man, mener jeg naturligviis Gjæsterne, der besøge Familien, thi Søren og Albertine føre et særdeles virksomt Liv, og kjende ingen Hviletid uden om Natten. Søren er bleven en ægte Landmand, og gaaer aldeles op i Mergel, Tærskemaskiner, Heste og Køer, og Albertine har kun een Interesse og den er Meieriet. Naar jeg om Morgenen laa i mine skønneste Drømme, saa stod hun med opsmøgede Albueærmer nede i Mælkekjelderens og æltede Smør, og Søren havde allerede længst været i Marken og sat sine Folk i Trit. Klokken ni samledes vi ved Kaffebordet i Havestuen, da begyndte jeg min Dag, men for Søren og Albertine var det næsten midt paa Dagen. Albertine har ikke forandret sine Principer med Hensyn til Veltalighed, men denne Mangel var mindre paafaldende i hendes eget Hjem, hvor man kun saae hende ved Maaltiderne, og da vare hendes Hænder saameget sysselsatte, at man ingen Fordringer knude gjøre til Hovedet. Sørens Conversation har ikke vundet i aandelig Lethed, der er kommen en Deel Mergel og Guano deri, som just ikke gjør hans Sprog mere duftende. Den første Formiddag viste han mig om i Haven og Markerne, og gjorde mig opmærksom paa alle de Forbedringer, han i Tidens Løb agtede at indføre paa sin Eiendom. Han talte saa fornuftigt, og man mærkede den Interesse som alle disse materielle Anliggender havde for ham, at jeg næsten skammede mig over tidligere at have s. 228 bedømt ham saa skarpt, og fundet ham saa „umulig". Jeg troer i det Hele, at vi i vor unge Alder fordømme Alle, som ikke have de samme aandelige Interesser, som vi selv, først Tiden lærer os, at mange Veie føre til Rom, og at Væsener, som ikke kjende Byron, Shakespeare, Heine og Gøthe, desuagtet dog kunne have et Værd, ja i Regelen i materiel Henseende gavne Verden mere, end vi Andre, der destoværre altfor ofte leve i en Phantasi og Drømmeverden.

15*

Tante Claras Glæde over Søren Albert var grændseløs stor, dette Individ er to Maaneder gammel, og seer ud som en uformelig, lille Kjødklump i mine Øine, men Tante fandt, at det var det deiligste Barn, hun nogensinde havde seet, (rimeligviis maa Søren have været ubegribelig hæsli), og Forældrene vare ogsaa henrykte over dette Vidunder. De kunde allerede see, hvem han lignede, det vil sige, de vare uenige i deres Lighedsbegreb, thi Søren fandt, at han lignede Tine, men Tine rystede paa Hovedet og sagde: „Nei." Og da jeg spurgte hende, hvem denne Seraph lignede, sagde hun meget bestemt: „Søren!" Tante kunde med sit skarpe Øie finde Lighed med begge Forældrene, og jeg er af den Mening, at saadanne smaa Klumper kun ligne sig selv.

Under mit Ophold paa Strøholm gjorde vi en Tour til Albertines Forældre, hvis Eiendom ligger halvanden Mil fra Sørens. Uheldigviis var Sørens bedste Vogn ikke i den bedste Tilstand. Det var en s. 229trestolet Jagtvogn, og det tredie og sidste Sæde havde en ængstelig Tendents til at hoppe af. Men Søren meente, at naar Albertine og Barnepigen, en qvindelig Dragon, satte sig med al deres Vægt paa dette Sæde, saa kunde de nok med forenede Kræfter holde det nede. Tante og jeg bleve som Æresgjæster placerede paa det midterste Sæde, Kudsken og Søren paa det Forreste. Det varede imidlertid længe, inden vi kom til at kjøre, thi Søren Albert skulde naturligviis med, og naturligviis var Søren Albert falden i Søvn fem Minutter førend Vognen holdt for Døren, og naturligviis maatte Søren Albert ikke vækkes af sin Søvn den søde Engel, men naturligviis har aldrig den søde Engel sovet saa fast og saalænge som den Dag, da man netop ønskede, at han skulde vaagne; Vognen havde allerede ventet en Time, og Tante Clara gik op og ned i Havestuen iført alt sit Reisetøi i et vist gnavent Humeur, som kun blev holdt i Tømme af Formen, da besluttede endelig Søren, at der skulde gjøres kort Proces med Søren Albert; følgelig blev han taget op af Vuggen. Da denne syndige Handling var udført af Albertine, fik hun ogsaa strax Straf for sin Forbrydelse, thi Søren Albert stak i at skrigte saa voldsomt, at hele Gaarden gjenlød deraf, og under Paaklædningsscenen (thi Albertine fandt, at en hvid, stivet Kjole med tilhørende Undergarderobe var en nødvendig Betingelse, for at Søren Albert kunde gjøre det forønskede Indtryk paa Bedsteforældrene), skreg han saa s. 230 frygteligt, at jeg, der er ubekjendt med Børns udholdende Skrigenatur, var ængstelig for, at han skulde faae et Slagtilfælde. Da den ulykkelige Unge var paaklædt, (og havde nydt en lille moderlig Forfriskning, som han imidlertid ikke nød med rigtig Ro, da han endnu engang imellem gav et undertrykt Qvæk fra sig, ligesom for at vise, at han ikke var tilsinds at anerkjende den Bestikkelse, der bødes ham, som et tilstrækkeligt Vederlag for den afskyelige Paaklædningsscene), blev han hermetisk indhyllet i Kaaber og Tørklæder, og endelig fandt Bestigningen af Montblanc Sted. Jeg kalder Vognen, Montblanc, da den var meget høi, ved egen Kraft kunde man ikke bestige den, nei, Gaardskarlen maatte bringe en lang Hønsstige og ved Hjælp af den, naaede vi vore respective Sæder. Det varede en fem Minutter inden det bagerste Sæde kom i Orden, men endelig gav Albertine tilkjende med et undertrykt Suk og det lille meget sigende Ord „Saa", at Reisen kunde begynde.

Jeg kan ikke sige, at det var nogen behagelig Kjøre-tour, thi Veiret var næsten for varmt, og Tante Clara var bleven i et irritabelt Humeur, fordi hun havde ventet saalænge, og hun havde ikke været at bevæge til at skille sig ved noget af sit Reisetøi. Følgelig var hun og hendes gode Humeur druknet i en uhyre, ternet Reisekaabe, og kun nogle smaae misanthropiske Bemærkninger krydrede Veien. Søren havde kun Øie for sine Heste, engang imellem vendte han sig om, og s. 231 raubte til Albertine: „Holder Sædet endnu?" Svaret lød stadigt: „Ja endnu."

Vi manglede kun en god Fjerdingvei til vort Bestemmelsessted, da vilde Sædet ikke længer opfylde sin Pligt, og pludselig hørte vi en Knagen og et „Herre Jøsses, Du Fredsens!“ udstødt af Barnepiggen, og vendende os om, saae vi et Chaos af brogede Skjørter og Schawler, forsvunden var Albertine, Søren Albert, og Barnepiggen. Hvilken Scene! — Vognen blev standset, og midt paa Landeveien laa Sædet ligesom et Overslødighedshorn, der til den ene Side havde udkastet Albertine, til den anden Side Barnepiggen. Denne var allerede ved at reise sig og raabte : „Men Herre Jøsses, hvor er Barnet!“

Ja hvor var Barnet? Det laa meget blødt, meget godt, takket være den utrolig Mængde Schawler, det var indpakket i, og sov. Saa fast var dets Søvn, at ikke engang det voldsomme Bump havde vakt det. Albertine havde forslaaet sin Hofte, men dog ikke videre slemt, ellers var der ingen Skade passeret. Nu var der ikke Andet for, end at to af Selskabet maatte gaae, og efter nogen Debatteren fik jeg Lov til at være den Ene, Barnepiggen var naturligviis den Anden. Sædet blev stablet op i Vognen, og Albertine med Søren Albert indtog min Plads.

Du undrer Dig maaskee over, at jeg saa vidtløftigt beskriver denne Tour, men deels er denne Tour en af de interessanteste Begivenheder, der forefaldt under s. 232mit Ophold hos Søren, deels danner den Rammen om et Billede, som jeg nu vil afmale Dig. Da Barnepiggen Ane og jeg vare gaaede et langt Stykke, dreiede vi om ad en Sidevei, og Ane sagde, pegende tilhøire: „Der ligger hun.“ Jeg saae forgjæves efter en hende, men opdagede intet liggende qvindeligt Væsen. „Jeg seer Ingen,“ svarede jeg. „Kan Frøkenen inte see hende, kan Frøkenen inte see Gaarden?“ — Nu gik der et Lys op for mig, hun meente Proprietær Schmidts Eiendom, som vi i en temmelig fjern Afstand kunde skimte Tagene af. Da jeg ingen Ynder er af at gaae hurtigt, sagde jeg til Ane, at hun kunde gaae iforveien, jeg vilde da lidt langsommere komme bagefter. Pligtskyldigst adlød hun, og jeg gik nu langsomt langs Grøftkanten, og nød ret den velgjørende Ro, der var udbredt over Naturen.

„Hvorfor vandrer skjøn Julie saa ene?“ lød pludselig en klar Stemme i min Nærhed. Jeg saae op, og opdagede paa Kanten af Grøften paa den modsatte Side en Mand, hvis hele Personlighed ikke kunde Andet end vække min høieste Forundring. Han kunde vel omtrent være fyrreogtyve Aar gammel, hans Haar faldt i brune, maleriske Lokker ned over hans Skuldre af en Længde, som man aldrig seer uden hos os Damer, hans fine, krumme Næse, den høie, hvælvende Pande og den skarpt tegnede Mund forenet med en bleg olivenfarvet Teint, mindede om en Italiener. Han bar intet Skjæg, og hans store, mørke Øine hvilede med et forunderligt stirrende Blik s. 233paa mig. Hans Dragt var en lys Sommerdragt, en guul Straahat laa henkastet ved Siden af ham i Græsset, og hans Skjortekrave hang skjødesløst omkring hans Hals uden Halstørklæde. Min første Tanke var Angest fordi jeg var ene, og den Anden Fortrydelse over, at have ladet Ane gerne iforveien. Lidt fra det Sted hvor jeg var, gjorde Veien en Krumning, saa jeg kunde slet ikke øine hende, desuden havde hun faaet et stort Forspring, da jeg havde givet mig god Tid, og hist og her plukket nogle Markblomster.

„Tillader skjøn Julie, at jeg maa være din Romeo?“ med disse Ord greb han sin Hat, og kom over til mig. Jeg begyndte at forstærke min Gang, og mit Hjerte bankede heftigt af Angest.

„Føler Du det Velgjørende ved Luftens milde Aande,“ spurgte han, idet han roligt gik ved Siden af mig, „eller er Du ligesom jeg en af disse vilde Naturer, der kun finde Ro i Kampen. Betragt Markerne og Engene, betragt Himlen, Alt er roligt, men det er Dødens Ro, kun her er Liv,“ han slog sig ved disse Ord for Brystet, „og herinde i mit Hoved myldrer der af tusinde Tanker og Ideer. Vil Du høre min sidste Idee? Jeg har tænkt mig, at naar Verden forgaaer, og det er den yderste Dag, saa skulle vi Alle staae til Ansvar, for hvad vi have gjort med vort Pund, det Pund, som ligger her,“ han strøg sig med Haanden over Panden, „troer Du da ikke, at det vil blive vanskeligt for Mange, at forklare, hvortil de have benyttet s. 234det. Nu har jeg faaet den glimrende Idee, at ville sælge mine Ideer, og saa kunne de, som have bortkastet deres Pund, uden at have faaet nogen Idee for det, købe mine Ideer, og give dem ud for deres Egne. Troer Du,“ her greb han min Arm, „at han deroppe i Himlen vil gennemskue Bedrageriet, eller troer Du, at han vil see igjennem Fingre dermed for min Skyld. Ja, for jeg staaer høit i hans Gunst, jeg har skrevet en stor theologisk Afhandling, hvori jeg har beviist at Ideernes Idee, det var han deroppe. Men saa lumpne, misundelige vare Menneskene, at de sagde, at min Bog ikke duede, at den manglede Ideer, jeg, som er opfyldt af Ideer, jeg, der selv er en levende Idee!“ —

At Manden var sindsforvirret, havde jeg snart opdaget, først paa hans Blik, og dernæst paa hans Tale. Men jeg tænkte, at siden han saaledes gik frit omkring, kunde hans Opførsel vel ingen Fare afstedkomme, og jeg begyndte at faae mit Mod igjen, og saae med en blandet Følelse af Medynk og Interesse paa ham.

„Veed Du,“ begyndte han efter et lille Ophold, „de dumme Mennesker sige, at jeg har mistet Forstanden, som om de vidste, hvad Forstand er, nei, jeg har netop gjemt min Forstand saa omhyggeligt, saa snildt, at Ingen skal finde den og tage den fra mig. Thi, naar de blot kunde finde den, saa vilde de stjæle den, og pryde dem selv med den. Nei,“ her lo han s. 235med en vild, uhyggelig Latter, „Tyve og Røvere skulle ikke arve Guds Rige. Troer Du paa en Gud?“ spurgte han pludseligt.

„Ja,“ stammede jeg.

„Troer Du paa tre Guder, paa Gud, Christus og den hellig Aand? Du maa troe paa dem alle Tre, ellers kan Du ikke blive salig. Seer Du, disse Tre have gjort mig saa ondt her,“ han pegede atter paa Panden, „thi hvor kan

Tre være En, og En Tre, det smerter paa Forstanden, og derfor har jeg gjemt den. Men bevar min Hemmelighed, thi ellers stjæle de min Forstand, og ville, at jeg skal have Ideer uden den."

Var det ikke mærkeligt, at jeg ved at høre denne forvildede Tale kom til at tænke paa Moor. Thi der var ingen Tvivl om, at denne min Ledsager havde mistet sin Forstand i en religious Kamp.

„Veed Du, en Idee har jeg undfanget," vedblev han, „men den sælger jeg meget dyrt, at Enfoldighed bedst kan forstaae Trefoldighed, thi Een er Tre og Tre er Een. Har du læst Hegels Philosophi, fatter Du hans hele philosophiske System, forstaaer Du Betydningen af Fichtes Jeg? Har Du læst min Afhandling om Philosophien betragtet fra et theologisk Standpunkt, og Theologien betragtet fra et philosophisk Standpunkt? Jeg lader dem gjensidigt opløse hinanden til et Intet. Alt tilintetgjøres her paa Jorden, Alt forgaaer, kun Ideen lever evigt." Med disse Ord sprang han over s. 236 Srøsten, mere løb end gik over en Kløvermark, øg forsvandt snart for mit Blik.

Nogle Minutter efter kom Søren og Sophie Schmidt, Albertines yngre Søster, mig imøde paa Landeveien. Jeg fortalte dem om mit besynderlige Møde.

„Aa, det er den gale Præst," sagde Sophie, „der er i Huset hos Skolelæreren, ja, ham kjende vi nok, men ham behøver De ikke at være bange for, han gjør intet Barn noget Ondt."

„Nei, den Stakkel," udbød jeg, „han har vist været værst imod sig selv, veed De Grunden til hans Sygdom?"

„Nogle sige, at Sindssyge er arvelig i hans Familie, Andre mene, at hans ivrige Studier have forvirret ham, han er theologisk Candidat, og skulde have været Præst, men kort før hans Ordination brød Sygdommen ud. Han har først været paa et rigtigt Galehuus, men da han aldrig har heftige, rasende Anfald, kan han godt være i en Familie. Der bliver betalt rigeligt for ham, og Alle kjende ham nu her i Egnen, og tidt kan det være pudsigt nok at høre paa ham, ja sommetider skulde man troe, at han havde sin Forstand. Det er forresten Skade," saaledes endte Sophie, der er meget snakkesalig, og følgelig en stor Modsætning til Albertine, „ja det er stor Skade, thi han er en meget smuk Mand."

Jeg drog et dybt Suk, jeg tænkte, at den største Skade var, at han havde anvendt det Pund, som han s. 237 selv havde omtalt, paa en urigtig Maade. Var han ikke atter et Exempel paa, at den, der anvender sin Forstand til at angribe Guddommen med, er fordømt. Hans Forstand, der kunde være bleven til en Velsignelse, var nu bleven til en Forbandelse.

Du fatter ikke Emma, hvor ofte mine Tanker vende tilbage til Moor, og nu, da han er fjernet fra mig, nu seer jeg ham ligesom i et bedre, klarere Perspectiv, hvis Du dermed kan sorstaae, hvad jeg mener.

Jeg maatte forlænge mit Ophold paa Strøholm til fjorten Dage, da jeg skulde fremvises for alle Omegnens Familier. En Skuespillerinde har altid noget vist Tiltrækkende for de, der ikke selv ere Kunstnere. Jeg morede mig iøvrigt meget godt, men jeg var dog særdeles glad, da jeg iforgaarsaftes ankom hertil. Her hos Tante Frederikke føler jeg mig ret hjemlig, Onkel og Tante ere saa velsignede Mennesker, at man ikke kan andet end føle sig vel i deres Nærhed, og jeg bliver ganske behandlet af dem, som om jeg var et Barn af Huset. Erik er godmodig, og har arvet en Deel af Onkels Gemytlighed, dertil svæver han i denne Tid som Nyforlovet i den syvende Himmel, betragtede alle qvindelige Skabninger som Halvengle og Marie som en Heleengel, saa man kan i Sandhed sige om ham, at han er i en himmelsk Stemning. Harriet er jeg kommen til at holde meer og meer af, hendes Kjærlighed til Storm, har mærkeligt forædlet hende, den har draget skjulte skjønne Sider frem i hendes Character.

s. 238 Marie er herude, hun og jeg dele Sovekammer, og vi underholde os hver Aften, naar vi ere komne tilsengs, længe med hinanden. Hun lader til at have fattet et varmt Venskab for mig fra den første Gang, vi saa hinanden.

Hun spurgte mig igaarftes, da vi slæbte os af, hvad jeg syntes om Frederik.

„Mener Du din Broder?" spurgte jeg, Marie og jeg ere Duus.

„Ja, hvem ellers, finder Du ham ikke mageløs?"

„Jo, han er jo uden Mage," svarede jeg leende, det var mig iøvrigt et ubehageligt Spørgsmaal, thi jeg vilde nødigt betroe hende, hvormeget jeg har imod ham, og hvormegen Grund jeg har dertil.

„Det er mærkeligt," vedblev hun, idet hun satte Papillotter i sit smukke, gule Haar, som hun bærer à l'enfant, „at Frederik endnu ikke har forlovet sig."

„Ja, det har ogsaa undret mig," kunde jeg ikke undlade at bemærke.

„Maaskee Grunden er den, at Ingen er god nok til ham, jeg kjender virkelig Ingen, Dig undtagen, og Du er jo Skuespillerinde, som kunde være ham værdig."

„Det er godt, at jeg kun hører Dig, Marie," sagde jeg leende, „hvormange Fjender vilde Du ikke faae iblandt Damerne, naar de havde hørt Øine Ord.

„Men har jeg ikke Ret, kan Du tænke Dig en stoltere Mand end han er, jeg har aldrig selv i Spøg hørt ham sige et usandt Ord, dertil er han saa god, s. 239saa medfølelse imod Alle, ja, jeg misunder virkelig den Pige, der bliver hans Kone."

„Stakkels Erik!" sukkede jeg skjelmisk.

„Du maa ikke misforstaae mig, Anna, derfor staaer Erik ikke mindre høit i mine Øine, men Frederik har været mig baade Fader og Broder, fra jeg var en ganske lille Pige, saa mit Hjerte hænger saa uendeligt fast ved ham." Hun fortalte mig nu mange smaae Træk fra hendes Samliv med Broderen, og hvor øm og kjærlig, han altid havde været imod hende og Moderen, pludseligt udrød hun: „Det er Skade!"

„Hvad er Skade?"

„At Du er Skuespillerinde."

„Jeg vilde finde det mere Skade for mig, hvis jeg ikke var det."

„Ja, men hvis Du ikke var Skuespillerinde, saa kunde Du blive Frederiks Kone, og vi vare da Svigerinder."

Jeg havde lagt mig, men ved denne Bemærkning af den naive Marie hævede jeg mig op, og støttende mit Hoved mod Armen, der hvilede paa Sengekanten, udrød jeg: „Nei Marie, det kunde jeg aldrig blive, selv om jeg ikke var Skuespillerinde, og det af to Grunde. For det Første vilde han aldrig kunne komme til at elske mig, og for det Andet, og det er for mig det Vigtigste, vilde jeg aldrig kunne elske ham."

„Men hvorfor?"

s. 240, „Fordi fra det første Øieblik Skjæbnen førte os sammen, har han kun viist mig Haan og Ringeagt. Det har ikke været min Hensigt at sige Dig dette Marie, og Du har aldrig før i dette Øieblil hørt af mig et misbilligende Ord om din Broder, men nu, ja nu tvinger Du mig selv til at sige Sandheden."

„Frederik viist Dig Haan og Ringeagt, umuligt, Du tager Feil, jeg erindrer endnu med hvilken Varme, ja næsten Begeistring, han beskrev Dig for Moder, da han kom hjem fra sin Udenlandsreise. Ja, jeg blev næsten skinsyg paa Dig."

„Nei, nu tager Du Feil, Marie, han har meent Harriet."

„Nei vist ikke, han beskrev dit Ydre, dit blonde, lokkede Haar, din smukke, slanke Figur, dit piguante, lille Ansigt, og jeg erindrer netop saa tydeligt, at han sagde til Moder: „Det er den yndigste Pige, jeg nogensinde har seet. Skade, at hun er Skuespillerinde." Derfor var jeg ogsaa saa længselsfuld efter at see Dig spille, og Frederik tog mig med, hvergang Du optraadte i en ny Rolle. Seer Du, Frederik har lært mig at elske Dig, førend jeg saae Dig, og nu har Du forstaaet aldeles at vinde mit Hjerte."

Det var forunderligt, hvor denne Samtale opfyldte mig, mange forskellige Tanker krydsede i mit Indre, Tanker, som jeg ikke kan gjøre Dig Rede for, thi jeg kan ikke klare dem for mig selv. Men tilsidst kom jeg til det fornuftige Resultat, at Storm, for at s. 241skjule i Hjemmet sin Kjærlighed til Harriet, havde ledet Opmærksomheden hen paa mig, og at jeg saaledes var bleven benyttet som en Lynafleder. Denne rigtige Slutning forhøiede just ikke mit Venskab for Storm, og naar han kommer imorgen, vil han møde det mindst venlige Ansigt her i Familien hos

din Anna.

16

s. 242

Anna tit Emma.

Søllerød, den 14de Juli 185*.

Dette Brev er intet Brev, idetmindste intet almindeligt Brev, men et fortryllet Brev, egentligt en lille Roman og for mig mit Livs bedste Roman, aldrig vil nogen nok saa interessant, nok saa aandrige skrevet Roman fængsle mig saameget som den, jeg nu vil fortælle Dig, og det af den ganske naturlige Grund, at jeg selv er Heltinden i den, og at — dog lad mig ikke strax fortælle Dig Alt, men modtag Begivenhederne og Indtrykkene lidt efter lidt i chronologisk Orden.

Som Du vel erindrer, omtalte jeg i mit sidste Brev, at Storm ventedes den næste Dag, han skulde komme henad Aften med Onkel. Det var med en vis psykologisk Interesse, jeg fulgte Harriet den Dag, hun var i en

bevæget Stemning, hun havde ingen Ro paa sig, hun begyndte paa at læse, men lagde Bogen bort igjen, hun greb sit Sytøi, men kastede det strax, hun aabnede Slaveret, men lukkede det atter, kort, hun var i en nerveus, feberagtig Tilstand.

s. 243 Henad Eftermiddagen spadserede Erik og Marie en Tour, Tante havde lagt sig paa Sophaen i Havestuen, Harriet var snart i Haven, snart i Værelserne, hun var intetsteds og overalt, og da jeg saae Onkel og Storm komme gaaende paa Landeveien, greb jeg min Havehat, og listede mig ubemærket bort. Jeg havde en Følelse af, at Harriet helst vilde være alene, naar Storm kom, og at jeg vilde være som det femte Hjul til en Vogn. Jeg gik af en Markvei til de saakaldte Søllerødbakker, hvor den yndige Søllerødso ligger saa venligt smilende ved Ens Fod, og ligesom indbyder En til at tage en Baad og vugge sig lidt paa dens Vande. Jeg ilede ned ad Bakkerne, og sprang ned i Præstens Baad, der destoværre laa fast fortøiet med en Jernkjede til Broen, thi ellers havde jeg forsøgt efter bedste Evne at roe om paa Søen. Nu maatte jeg lade mig nøie med at lade Baaden gyngede lidt frem og tilbage. En Mængde gule Aakander voxede imellem Sivene, og jeg plukkede Flere af dem. Jeg havde vendt Ryggen mod Land, og morede mig nu med at lade min Haand gribe efter de smaae Fisk, som svømmede omkring i Vandet. Det var en ny og eiendommelig Maade at fiske paa, og jeg tør heller ikke anbefale den til Efterlignelse, thi jeg fangede Ingen, men var nær selv i min Iver bleven til en Fisk. Jeg fik nemlig Øie paa en smuk, lille Fisk, som syntes mig saa nær, jeg greb hurtigt efter den, men rakte mig for langt ud af Baaden, og vilde ufeilbarligt være falden i Vandet, s. 244 hvis ikke — ja hvis ikke et Par stærke Arme havde omsluttet mig, og da jeg forbauset og forskrækket hævede mit Hoved, mødte mit Øie — Storms Ansigt, der saae meget bevæget ud.

„Frøkenen driver nok Fiskefangst her i Søllerød," bemærkede han halvt smilende.

„Hvorledes," stammede jeg, „hvorledes er De kommen her?"

„Paa den naturligste Maade af Verden. Jeg søgte Marie og Erik, og Fru Kleinert meente, at de vare gaaede herved til Søen. Da jeg kom herved, opdagede jeg strax Dem her i Baaden, De var imidlertid saa ivrig i Deres Fiskeri, at De ikke hørte mine Skridt paa Broen, og jeg var saa heldig at komme i et beleiligt Øieblik, og frelse Dem fra et ufrivilligt Bad."

Jeg havde sat mig ned i Baaden, jeg var i en forunderlig Stemning. „De er da ikke vred paa mig Anna," sagde Storm, idet han bøiede sig ned over mig. Det var første Gang, han havde kaldt mig Anna, men jeg blev ikke vred paa ham for denne Frihed.

„Anna, see paa mig," bad han.

Jeg vovede ikke at hæve Hovedet.

„Ere vi endnu Fjender?" spurgte han, „Anna, see paa mig."

Han greb min Haand, og jeg — trak den ikke tilbage.

„Anna," bad han for tredje Gang, og hvilken Blødhed var der ikke i hans Stemme, „see paa mig."

s. 245 Jeg hævede mit Hoved, mit Øie mødte hans, og jeg saae — det Blik, som jeg engang skrev til Dig om, at jeg hadede, men som jeg i det Øieblik og fremdeles hele mit Liv igjennem vil elske, som det Kjæreste, Jorden har skjænket mig.

Skjøndt jeg ikke sagde et Ord, maae mine Øine dog have forraadt Alt, hvad mit Hjerte følte, thi pludseligt følte jeg mig hævet op fra mit Sæde, trykket til hans bankende Bryst, og hans Læber søgte og fandt mine.

Et Øieblik efter sad han ved Siden af mig i Baaden, med Armen om mit Liv. Og nu fortalte han mig, at han havde elsket mig fra det Øieblik, hvor jeg paa Dampskibet havde beskrevet mit Ideal for Harriet, og at han for at komme i min Nærhed havde søgt at blive Eriks Manucteur, hvilket var lykkedes ham. Han beskrev derpaa den Smerte, han følte, da han troede, at jeg elskede Moor, og hvorledes han paa Ballet hos Kleinerts omhyggeligt havde gjemt den blegerøde Sløife, jeg havde givet ham, for dog at have et Minde om mig.

„Og jeg som troede, at Du af Ligegyldighed havde kastet den bort," udbrød jeg, „og dog" —

„Hvilket?"

„Og dog," gjentog jeg rødmende, „gjemte jeg din Bouquet, ja jeg har den endnu." Tilgav mig Emma, jeg har aldrig fortalt Dig, at jeg kyssede den atter og atter, da jeg kom hjem fra Ballet, og var ene paa mit s. 246 Værelse, og at jeg gjemte den som en Helligdom, som min bedste Reliquie.

„Er det sandt Anna," udbrød Frederik henrykt, „men forklar mig da en Hemmelighed."

„Og hvilken?" spurgte jeg.

„Hvorfor har Du hadet mig?"

Jeg bøiede rødmende mit Hoved og hviskede: „Fordi" —

„Nu vel, fordi?"

„Fordi — jeg elskede Dig."

Og Alt om os var saa stille, vi hørte Insekterne summe i Sivene, og den sagte skvulpende Lyd af Bølgerne, der stødte imod Banden. Emma, det var det skønneste Øieblik i mit Liv, ja, blot for et saadant Øieblik er det værdt at leve.

Erik og Maries Stemmer lode sig høre i Nærheden, forskrækket trak jeg min Haand ud af Frederiks.

„Og hvorfor Anna?" spurgte han.

„Fordi, ja fordi Ingen maa vide det, jeg vilde forgaae af Skamfuldhed, hvad ville Tante og Onkel sige, og hvad vil Harriet, o Gud Harriet!" udbrod jeg næsten fortvivlet, thi tænk Dig hvilken fortryllet Stemning, jeg havde været i, at jeg ikke et eneste Øieblik havde tænkt paa Harriet, som dog altid tidligere i mine Tanker var uadskillelig fra Frederik.

„Tys stille," hviskede Frederik, „saa lad det være en Hemmelighed mellem os To til imorgen."

s. 247Og nu kom Erik og Marie. De Tvende vare heldigviis saa opfyldt af hinanden, at de ikke bemærkede min Rødmen og Forlegenhed.

Det var en fortryllet Aften; da vi spadserede hjem, gik han med mig under Armen, og det faldt saa naturligt, som om det havde været den oprindelige Bestemmelse, at min Arm skulde hvile i hans, og da han hjalp mig op af den høie Bakke, hvor Kroen ligger i Baggrunden, saa var det mig, som om han skulde hjælpe mig op ad alle Livets Bakker, og som om jeg ikke kunde gjøre noget Skridt uden hans Hjælp. Ved Thebordet sad han ved min Side, og det var ogsaa saa naturligt, Alt var saa forunderligt naturligt og dog fortryllet for mig, ligesom det kan være i Drømme.

Da jeg havde sagt Godnat til Familien og vilde gaae op ad den lange, snevre Trappe, der fører op til Soveværelserne, stod han ved Foden af Trappen, hvorledes han var kommen der, er mig en Gaade, da jeg for et Secund siden havde seet ham i Havestuen, men at han nu stod der, er en Kjendsgjerning, og at han tog mig i sine Arme, som om jeg var et lille Barn, og atter og atter trykkede mig til sit Bryst, er ogsaa en Kjendsgjerning. Vi vare ene, Ingen saae os, thi Marie var gaaet iforveien op, og Harriet ordnede Theservicet.

Og hvilken Nat, net aldrig havde jeg anet, at en Nat, hvori man ikke lukker et Øie, men vender og dreier sig, og lægger Hovedet i hundrede forskellige s. 248Stillinger paa Pudden, desuagtet kan være saa fortryllende. Frederiks Billed ledsagede mig i alle mine vaagne Drømme, jeg saae atter og atter dette Blik, som jeg nu først havde forstaaet at tyde, jeg hørte hans bløde, kjærlige Stemme hviske: „Anna, see paa mig," og jeg saae paa ham, og jeg lovede mig selv kun at see ham hele mit Liv.

Ja Emma, denne Følelse, som jeg længe hemmeligt har næret, som jeg ikke har vovet at tilstaae hverken for mig eller for Dig, den har han nu kaldt til Liv, og jeg føler, at den er en mægtig Plante, et Træ, under hvis Skygge, jeg kan finde Hvile. Det er det Forunderlige, at min Kjærlighed til ham var en fuldvoxen Knop, som han kun behøvede at aande paa, forat den skulde springe ud til den fyldigste Rose. Hvis han havde elsket Harriet, saa vilde denne Blomst ikke være visnet, men istedetfor en Rose, vilde den kun have viist Torne, min Kjærlighed var da bleven til Had.

Men Theatret, Kunsten, mit Livs Drøm, hvor er da Du? Bøi dig Dødelige dybt i Støvet for Kjærlighedens Almagt, thi ligeoverfor den taber enhver anden jordisk Interesse sin Betydning. Hvad ere Kunstens største, høieste Triumpher imod den Triumph, at besidde hans Kjærlighed, hvad er Publikums jublende Bifald og Klappen i Hænderne mod et sagte Tryk af hans Haand, hvad er et berømt Kunstnernavn, som Mængden ærer og bøier sig for, mod den Lykke at s. 249være hans Navn, at kaldes hans Hustru! O Kjærlighed, Du mægtige, altopfyldende Følelse, Du er Menneskets største, eneste Lyksalighed paa Jorden, og den, der ikke har følt sit hele Væsen, sin hele Sjæl, sit hele Hjerte gennemtrængt af Dig, har ikke levet. Thi det egentlige Liv er Kjærlighed. Kjærlighed er Sjælen i Livet! —

Den næste Morgen, da jeg kom ned i Haven, var det meget tidligt. Duggen laa paa alle Blomster og Blade; jeg satte mig i et Syringlysthuus, der staaer i det ene Hjørne af Haven, og ikke mange Minutter efter som Frederik. Emma, Du skulde see ham, see dette smukke, ædle, mandige Ansigt, see disse halvt drømmende, halvt vemodige Øine, disse vidunderlig deilige, blaae Øine, Du skulde see hans Mund, hans Smil, — dette Smil, som tilhører mig, disse Øine, der ere mine, dette blonde Haar, som min Haand har Ret til at kjærtegne, og hans Hænder, disse hvide, smalle og dog kraftfulde Hænder, som nu ere min Eiendom. Emma, Du skulde see ham, og Du vilde fatte den uendelige Lykke, som opfylder mig, og den Fylde af Rigdom, som jeg svælger

i.

Og han talte til mig, og jeg svarede, han talte til mig om Fremtiden, og bad mig om at opgive min Kunstnerdrøm, men hvor heelt anderledes lode ikke hans Ord derom, end Alfred Moors.

„Anna," sagde han roligt, netop denne Ro virker saa velgjørende paa mit urolige Temperament, „Du s. 250maa opgive din Kunst, det maa Du for min Skyld Jeg veed, ja jeg føler, at det vil være et stort Offer fra din Side, thi endnu har Du kun plukket Roserne ved den dramatiske Stilling, Tornene have kun let berørt Dig. Men idet Du nu fortader Scenen, medtager Du et smukt, poetisk Billede af den korte Tid, hvori Du har været en Præstinde i Thalias Tempel, og troe mig, det er det Lykkeligste for Dig. Bedre er det at afbryde en Løbebane, imedens enbnu Alt staaer i fuld Blomstring, ja selv om der endnu ere mange Knupper og Spirer tilbage, som kunne udvikle sig til et skjönt, duftende Flor, end at fortsætte den, og tilsidst at maatte trække sig tilbage, naar Alderen, denne ubønhørlige, strenge Dommer, nærmer sig, og alle Blomster ere visne, eller i det Høieste kun ved Kunst kunne faae en Art unaturligt Liv."

„Desuden Frederik," afbrød jeg ham smilende, „har Du jo altid fundet, at jeg intet Talent besad."

„Hvis jeg skal sige Dig min sande Mening om dit Talent, Anna," svarede Frederik, gribende min Haand, og seende mig med Inderlighed ind i Øiet, „saa troer jeg, at Du virkelig er i Besiddelse af Talent, men dit Talent er begrændset, og jeg frygter for, at Du ikke har Energi nok til at kjæmpe mod Ondskab og Intriguer. Ved at forlade Theatret nu, tager Du altid den Illusion med Dig, at Du maaskee kunde have erhvervet Dig et Navn, et Navn værdigt at indflettes i Kunstens uvisnelige Krands. Blev Du derved, s. 251hvem veed, om den Illusion da vilde blive opfyldt. Men min egen elskede Anna, tvivler Du et Øieblik om din Kraft til at forlade Kunstnerbanen, føler Du, at din Kjærlighed til den er større end din Følelse for mig, troer Du, at jeg ikke aldeles kan udfylde Dig og din Fremtid, da siig mig det, medens det endnu er Tid, førend jeg altfor fast vugger mig ind i mit Livs skjønneste Drøm."

„Frederik," udbrød jeg, idet jeg reiste mig og trykkede hans elskede Hoved op til mit Bryst, „jeg behøver ingen Betænkningstid, jeg elsker Dig, Du er for mig Fader, Moder, Søster, Broder, Elsker, Kunst og Alt. Du skal være mit Livs Liv paa Jorden, og ved din Hjælp skal jeg søge at gjøre mig værdig til det evige Liv i Himlen."

Jeg har ikke kunnet sige Frederik Noget om Harriets Følelse for ham, da jeg paa Alt mærker, at han er fuldkommen uvidende om den, jeg har derfor tiet, maaskee engang, naar Aar ere henrundne, at jeg kan meddele ham denne Hemmelighed. Nu kan jeg det ikke, det vilde være et Forræderi mod hende. Vor Forlovelse er declareret, hun veed den ; mit Hjerte krympede sig sammen, da hun bragte mig sin Lykønskning, jeg kunde ikke holde mine Taarer tilbage, jeg slog Armene om hendes Hals og trykkede hende kjærligt til mit Bryst, ligesom for at bede hende at tilgive mig, at jeg havde frataget hende hendes Alt. Men han er jo ogsaa mit Alt, og netop derfor kan s. 252jeg tænke mig den navnløse Smerte Tabet af ham maa være. — Harriet blandede sine Taarer med mine, ja hun hulkede krampagtigt; jeg lod hende græde ud, jeg sagde intet Ord til hende, der kunde røbe, at jeg vidste den egentlige Grnd til hendes Sorg, men jeg ligesom føler, at hun veed, jeg forstaaer hende, og vil gjemme, ja evigt begrave hendes Hemmelighed. Jeg troer, af alle jordiske Sorger maa en forsmaaet ikke forstaaet Kjærlighed være den Tungeste, det er en Nessuskappe, man kan ikke rive den af sit Hjerte, uden at Hjertet bliver sønderrevet. Arme Harriet! —

Tante Clara har skrevet mig et meget venligt Brev til, hvori hun gratulerer mig og ønsker mig til Lykke, det ender saaledes: „Saa har dog det gamle Ordsprog, Alle gode Gange tre, slaaet til, og det glæder mig, at Du dog tilsidst er kommen til Fornuft og har indseet, at den eneste passende Stilling her i Livet for en Dame, er den gifte Stand. Søren og Albertine bleve meget glade ved at høre om din Forlovelse, Søren mener, at det var rigtigst, at Du tog herud et halvt Aars Tid, og lærte lidt Hunsholdning under Albertines Veiledning, thi ellers er han bange for, at Grøden bliver sveden og Stegen brændt, men det kunne vi nu altid tale nærmere om. Søren Albert er lidt gnaven i disse Dage, han skal vist til at have Tænder, det søde Noer. Hils nu hele Familien, og bring din Forlovede min hjerteligste Lykønskning."

s. 253Maries Glæde over, at jeg bliver hendes Svigerinde, er mageløs, hun tilskriver sig Æren af denne Forbindelse, thi hun siger, at hun først aabnede mine Øine for Frederiks Tilbøielighed for mig. Frederik smiler og seer paa mig, som om han vilde sige: „Vi havde vel ogsaa fundet hinanden uden hendes Hjælp."

Og nu Emma, vil der maaskee hengaae nogen Tid, inden Du hører fra mig, thi jeg har ingen Tid til at skrive, jeg har saameget, jeg skal lære. „Af hvem?" spørger Du. Af ham! af Frederik! Af ham skal jeg lære at kjende mig selv, og ved at kjende sig selv, lærer man at kjende og anerkjende Gud.

Farvel for lang Tid,

din nu først i Sandhed lykkelige
Anna.